

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΙΘ'

ΔΕΥΤΕΡΑ 14 ΙΟΥΛΙΟΥ 1941

ΑΡΙΘ. 13

Ο ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΟΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ κ. ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ

ΤΟ ΠΛΗΡΕΣ ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ ΤΗΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ ΤΟΥ ΚΑΝΟΝΙΚΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΟΥ ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΥ

Η ΕΙΣΗΓΗΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ ΚΑΙ ΤΟ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟΝ ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΠΕΡΙ ΣΥΓΚΛΗΣΕΩΣ ΜΕΙΖΟΝΟΣ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ ΠΡΟΣ ΕΠΙΛΥΣΙΝ ΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΙΚΟΥ ΖΗΤΗΜΑΤΟΣ.—ΤΑ ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣ ΤΗΣ ΜΕΙΖΟΝΟΣ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ ΚΑΙ Η ΑΠΟΦΑΣΙΣ ΑΥΤΗΣ —Η ΕΠΙΔΟΣΙΣ ΤΗΣ ΑΠΟΦΑΣΕΩΣ ΕΙΣ ΤΟΝ κ. ΥΠΟΥΡΓΟΝ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΙ ΑΝΤΑΛΛΑΓΕΙΣΑΙ ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΕΙΣ.—Η ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΟΥ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΟΣ ΠΕΡΙ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΕΩΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ ΤΟΥ ΚΑΝΟΝΙΚΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ.—Η ΠΑΡΟΧΗ ΤΗΣ ΔΙΑΒΕΒΑΙΩΣΕΩΣ ΕΝ ΤΩ ΚΑΘΕΔΡΙΚΩ ΝΑΩ, ΑΘΗΝΩΝ.—Η ΕΝΘΡΟΝΙΣΙΣ ΚΑΙ Ο ΕΝΘΡΟΝΙΣΤΗΡΙΟΣ ΛΟΓΟΣ.—Η ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΙΣ ΤΟΥ ΣΕΒ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΕΩΣ ΕΝ ΤΗ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ.—Η ΕΠΑΚΟΛΟΥΘΗΣΑΣ ΔΕΞΙΩΣΙΣ.—Η ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΤΗΣ ΔΙΑΡΚΟΥΣ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ.—ΑΙ ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΕΒ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΕΩΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΠΙΤΡΟΠΟΥ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ κ. Δ. ΠΕΤΡΑΚΑΚΟΥ.—Η ΑΝΤΙΦΩΝΗΣΙΣ ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΟΥ.—ΕΙΡΗΝΙΚΟΝ ΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΣ ΙΕΡΑΡΧΑΣ.—ΠΟΙΜΑΝΤΟΡΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ.

Τὸ σημερινὸν φύλλον τῆς «Ἐκκλησίας» ἐκδίδεται πανηγυρικὸν καὶ εἶναι ἐξ ὁλοκλήρου ἀφιερωμένον εἰς τὸ ἱστορικὸν τῆς Ἀποκαταστάσεως ἐν τῷ Θρόνῳ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος τοῦ Κανονικοῦ Ἀρχιεπισκόπου Μακαριωτάτου Κου ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΥ τοῦ ἀπὸ Κορινθίας. Τὸ ἱστορικὸν τοῦτο, πλαισιούμενον διὰ τῶν σχετικῶν κειμένων, ἔχει κατὰ χρονολογικὴν σειρὰν ὡς ἑξῆς :

Ἡ Ἐθνικὴ Κυβέρνησις, ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν τῆς ἐγκαταστάσεώς της, ἀντεμετώπισε τὴν ἀνάγκην τῆς διευθετήσεως τοῦ ἐν ἐκκρεμότητι ἐπὶ δύο καὶ ἡμίσει ἔτη τελοῦντος ἀρχιεπισκοπικοῦ ζητήματος. Πρὸ τῆς λήψεως σχετικῆς ἀποφάσεως, ἐπανέφερον εἰς τὴν θέσιν τοῦ Ἐπιτρόπου τῆς Ἐπικρατείας παρὰ τῆ Ἱερᾷ Συνόδῳ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τὸν ἀπὸ διετίας ἀπομακρυνθέντα τοιοῦτον καὶ εἰδικὸν Κανονολόγον κ. Δ. Πετρακάκον. Ὁ κ. Ἐπιτροπὸς τῆς Ἐπικρατείας, κληθεὶς ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, ὑπέβαλε τὴν 12 Μαΐου 1941 εἰς αὐτὴν μακρὰν καὶ ἐμπειριστωμένην Ἐκθεσιν περὶ τῆς Κανονικῆς θέσεως τοῦ Ἀρχιεπισκοπικοῦ ζητήματος, ὑποδεικνύων ἐν τέλει τὴν ἀνάγκην τῆς ταχείας ἐπιλύσεως αὐτοῦ διὰ τῆς ὁδοῦ τῆς Ἐκκλησίας κατὰ τὰ ἀπ' αἰῶνων ἐν αὐτῇ κρατοῦντα.

Ἡ Κυβέρνησις, λαβοῦσα ὑπ' ὄψει τὴν Ἐκθεσιν τοῦ κ. Ἐπιτρόπου τῆς Ἐπικρατείας ὡς καὶ τὴν ὁμόθυμον ἐπιθυμίαν τοῦ Κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ, προέβη εἰς τὴν ἐκδοσιν τοῦ παρὰ πόδας Νομοθετικοῦ Διατάγματος :

ΕΙΣΗΓΗΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ *)

τοῦ *Νομοθετικοῦ Διατάγματος «περὶ συγκλήσεως Μείζονος Συνόδου πρὸς κανονικὴν λύσιν τοῦ Ἀρχιεπισκοπικοῦ ζητήματος».*

Πρὸς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον

Θεωροῦντες καθήκον ἡμῶν ἀπαραίτητον ὅπως ἀποκαταστήσωμεν τὴν εὐαγγελικὴν γαλήνην ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Ἐκκλησίᾳ, συμφώνως πρὸς τὴν ἐλποδὲν ἐντο-

*) Ἐφημερὶς τῆς Κυβερνήσεως 18 Ἰουνίου 1941, τεῦχος πρῶτον, ἀριθ. φύλλον 199.

νώτερον ἐκδηλουμένην θέλησιν τῆς τε Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ταύτη πιστοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, προβαίνομεν εἰς τὴν Κανονικὴν λύσιν τοῦ σπουδαίου τούτου διὰ τὴν χώραν προβλήματος.

Ἀπὸ τῆς 22 Ὀκτωβρίου 1938, ἀφ' ἧς ἀπέθανεν ὁ ἀλλήστου μνήμης Ἀρχιεπίσκοπος Χρυσόστομος, ἡ αὐτοκέφαλος, Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος διατελεῖ κανονικῶς ἀκέφαλος, διότι ὁ ὑπὸ τῆς δικτατορίας ἐπιδηθείς ἐπὶ τοῦ θρόνου τῶν Ἀθηνῶν Μητροπολίτης Τραπεζοῦντος κ. Χρυσάνθος θεωρεῖται *de jure canonico* ἀνύπαρκτος ὡς Ἀρχιεπίσκοπος.

Εἰς τὰς 5 Νοεμβρίου 1938 ἐνηργήθη εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ναὸν Ἀθηνῶν ὑπὸ τοῦ συνόλου τῆς Ἱεραρχίας ἡ ἐκλογή τοῦ Ἀρχιεπισκόπου τοιοῦτος δὲ ἐξελέγη ὁ ἀπὸ Κορινθίας κ. Δαμασκηνὸς διὰ ψήφων 31 τοῦ Μητροπολίτου Τραπεζοῦντος κ. Χρυσάνθου λαβόντος 30 ψήφους, ἀποσπασθείσας κατὰ τὸ πλεῖστον διὰ πάσης θαναύσου βίας καὶ ἀπειλῶν τῆς στυγνῆς δικτατορίας. Μετὰ τὴν ἐκλογὴν ἐτελέσθη ἡ καθιερωμένη ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ἱερολογία καὶ τὸ μέγα Μήνυμα ὑπεβλήθη δὲ ἀμέσως εἰς τὸν τότε Ἀντιδασιλέα τὸ τυπικὸν ἄλλως Διάταγμα τῆς ἐγκαταστάσεως τοῦ νέου Ἀρχιεπισκόπου. Αἰφνιδίως ἐν τοσούτῳ τὴν ἐπομένην διεγράφετο ἐκ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως τὸ Διάταγμα διὰ τὸν δήθεν λόγον ὅτι τρεῖς Ἀρχιερεῖς ὑπέβαλον προσφυγὴν κατὰ τοῦ κύρους τῆς ἐκλογῆς εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας.

Τὸ ἄρθρον 2 τοῦ Συντάγματος ἐπιτάσσει τὴν ἀπασάλευτον τήρησιν τῶν τε ἱερῶν ἀποστολικῶν καὶ συνοδικῶν κανόνων καὶ ἱερῶν παραδόσεων.

Περὶ τῆς ἐκατέρωθεν ἰσχύος τῶν κανόνων καὶ τῶν νόμων (*leges*) εἶναι παλαιὰ ἡ ἕξις μᾶς ἐκκληροδότησαν καὶ ταύτην οἱ Βυζαντινοὶ. Καὶ ἐθέσπιζε μὲν ἡ Ἐκκλησία τὴν ἀρχὴν : «Οἱ τοῖς κανόσιν ἐναντιούμενοι τύποι ἄκυροι εἰσὶν» (Φωτίου νομικὸν 1, 2 καν. 8 τῆς Γ' Οἰκουμενικῆς) ἀλλ' εἰς τοὺς μετέπειτα χρόνους ὑπεστήριξεν ἡ Πολιτεία τὸ δυνατόν τῆς μετα-

τροπής τῶν κανόνων, τῶν μὴ δογματικῶν, ὅσοι ἡσυχολοῦντο μὲ ζητήματα τάξεως καὶ πειθαρχίας. Τί ἐννοεῖ λοιπὸν τὸ Σύναγμα; Ὅτι ἰσχύουσι ὅλοι οἱ κανόνες ἀναλλοίωτοι, ὡς συνταγματικὴ διάταξις; Τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας ἀπεφάνθη ὅτι μόνον οἱ δογματικῆς ὕλης κανόνες δὲν δύνανται νὰ μεταβληθῶσι διὰ νόμου. Εἶναι λοιπὸν ἀμετάβλητοι καὶ ἀναλλοίωτοι διότι περιεχόμενον αὐτῶν εἶναι ἡ ἐξ ἀποκαλύψεως ἀλήθεια. Καὶ ἂν δεχθῶμεν τὴν πεπλανημένην ταύτην γνώμην ἢ ἐπακολουθήσασα κατὰ τὴν ἐπιφοιτήσει τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐκλογὴν ἱερολογία ὑπῆρξεν φύσεως ἀπολύτως δογματικῆς. Καθίστατο ἐπομένως ἀπὸ πάσης πλευρᾶς ἀπρόσβλητος ἡ ἐκλογὴ. Σύμφωνας ἐν τούτῳ ἀπολύτως καὶ ὁ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ δικαίου καθηγητῆς κ. Κ. Ράλλης ἐν ἐμβριθεῖ γνωμοδοτήσει του. Ὁ δ' ἐκλεγείς κατὰ ταῦτα ἀπὸ Κορινθίας κ. Δαμασκηνὸς κατέστη κανονικὸς καὶ συνταγματικὸς λοιπὸν Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος.

Ἡ πλειοψηφία τῆς Ἱεραρχίας (32 Ἀρχιερεῖς) ἀμυνομένη κατὰ καθήκον ὑπὲρ τοῦ ἀναλλοιώτου κύρους τῶν θεῶν καὶ ἱερῶν κανόνων σφοδρὰν ὑπέβαλε διαμαρτυρίαν κατὰ τῆς τοιαύτης προσφυγῆς καταδείξασα δι' ἐπιχειρημάτων ἀκλονήτων τὸ δογματικὸν τῆς ἐκλογῆς «τὴν ὁποῖαν ἡ Ἐκκλησία πιστεύει ὡς γενομένην ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματος».

Ρητοὶ ἄλλως κανόνες οὐ μόνον ἀπαγορεύουσι τὸ γερόμενον ἐκκλησιαστικὸν παράπτωμα, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς ἐσχάτης τῶν ποινῶν κολάζουσι τοὺς τοιαῦτα τιμὰ ἀποτολμώντας. Πρβλ. λ.χ. «Εἴ τις ἐπίσκοπος κοσμικοῦς ἄρχουσι, δι' αὐτῶν ἐγκρατῆς ἐκκλησίας γένοιτο καθαιρεῖσθαι καὶ ἀφοριζέσθαι καὶ οἱ κοινωνοῦντες αὐτῷ πάντες». (Ἀποστολ. κανὼν 30). «Πᾶσαν ψήφον γενομένην παρ' ἀρχόντων, ἐπισκόπου ἢ πρεσβυτέρου ἢ διακόνου ἀκυρὸν μένειν» κατὰ τὸν κανόνα τὸν λέγοντα (τῆς ἐν Νικαίᾳ τὸ β' κανὼν 3 ἐπαναλαμβάνων τὸν ἀνωτέρω ἀποστολικόν). «Ἦρσεν ἵνα ὅστις δὴποτε ἀπὸ τοῦ Βασιλέως διαγνώσων δημοσίων δικαστηρίων αἰτήσῃ τῆς ἰδίας τιμῆς στέρηθει» (Καρθαγένους κανὼν 104). Καὶ ὁ Βασιλεὺς ἐρμηνεύων: «Σαφῆς ἐστὶν ὁ παρῶν κανὼν. Διορίζεται γὰρ τοὺς ἱερωμένους καθαιρεῖσθαι τοὺς παραιτούμενους τὸ ἐκκλησιαστικὸν δικαστήριον καὶ ζητοῦντας ἀπὸ τοῦ βασιλέως δικάσαι τὰς αὐτῶν ὑποθέσεις δημοσίους δικαστὰς ἥτοι πολιτικούς».

Ὁ δεινὸς μάλιστα οὗτος κανονολόγος πρὸς μείζονα τὴν σαφήνειαν παραπέμπει εἰς τὴν ἐννεασέλιδον ἐρμηνείαν του ἐπὶ τοῦ ΙΕ' κανόνος τῆς αὐτῆς Συνόδου, τοῦ ὁμοίως ἐπιτάσσοντος: «Ὅμοίως ἤρσεν, ἵνα ὅστις δὴποτε τῶν ἐπισκόπων ἢ πρεσβυτέρων ἢ διακόνων ἢ κληρικῶν, πράγματος αὐτῷ ἐγκληματικοῦ ἢ πολιτικοῦ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ κινουμένου, ἐὰν παραιτούμενος τὸ ἐκκλησιαστικὸν δικαστήριον δημοσίως θελήσῃ καθαρθῆναι δικαστηρίοις, καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ ἢ ψήφος ἐκφανθῇ, ὅμως τὸν ἴδιον τόπον ἀπώλεσῃ ἐπὶ δὲ τοῦ πολιτικοῦ ἀπώλεσῃ τὸ εἰς δ' ἐνίκησεν, ἐὰν τὸν ἴδιον τόπον θελήσῃ κατέχειν».

Τὸ Σύμβουλιον τῆς Ἐπικρατείας ἐν τοσοῦτῳ ἐχαρκτηρίσεν ὡς πράξιν διοικήσεως τὴν τῇ ἐπιφοιτήσει

τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐκλογὴν. Ἐν τῇ ἀμηχανίᾳ δὲ αὐτοῦ ὅπως δικαιολογήσῃ τὰ ἀδικαιολόγητα ἱστηρίχθη καὶ ἐπὶ ἐτέρας ἐλάσεως χαρακτηρίζων πέπλανημένως τὸν Δρυϊνουπόλεως Ἰωάννην ὡς κατάδικον ἐνθ' διὰ τῆς ἀποδοχῆς τῆς Ἐφέσεώς του (ἀρ. 139 τοῦ νόμου 5383 περὶ ἐκκλησι. δικαστηρίων καὶ τῆς πρὸ αὐτῶν διαδικασίας) ἐξηφανισθείσης τῆς καταδικαστικῆς ἀποφάσεως τοῦ πρωτοβαθμίου Συνοδικοῦ δικαστηρίου ὁ εἰς Κύριον ἤδη μεταστάς Ἰωάννης περιήλθεν εἰς τὴν θέσιν τοῦ ὑπεδίκου. Οὕτω δὲ ἐδικαιούτο ψήφου, ὡς ἀνήκων εἰς τὴν Ἱεραρχίαν, εἰς τὴν ὁποῖαν τὰ μέλη ταύτης εἰσέρχονται καὶ ἐξέρχονται διὰ Κρατικοῦ Διατάγματος, τοιοῦτου οὐδέποτε ὑπάρξαντος διὰ τὸν νομίμως ψηφίσαντα (βλ. καὶ σύμφωνα γνωμοδοτήσιν τῆς ὀλομελείας τοῦ Νομικοῦ Συμβουλίου), τοῦ ὁποῖου τὴν εἰς τὴν ἔδραν του μετάθασιν ἐκώλυε τὸ Ὑφυπουργεῖον τῆς Δημοσίας Ἀσφαλείας, οὐχὶ δὲ ἡ Ἱερά Σύνοδος.

Διὰ ψήφου λοιπὸν 8 κατὰ 7 ἐξέδοτο ἀπόφασιν, διὰ τῆς ὁποίας, ἀντὶ ν' ἀπέρριπτε τὴν προσφυγὴν ὡς ἀπαράδεκτον, λόγῳ τῆς ἀναρμοδιότητός του, ἡκύρου τουναντίον αὐτὸ τὸ κοσμικὸν δικαστήριον τὴν ἐπενεργεῖα τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐκλογὴν.

Ἡ τοιαύτη ἀπόφασις, ἥτις διευκάλυψε τὴν ἀσεβῆ δικτατορίαν ὅπως ἀναβιβάσῃ οὕτως ἀντικανονικῶς εἰς τὸν θρόνον Ἀρχιερέα ἐν οἱ κανόνες πάντοτε ἀποκαλοῦσιν ἐπιθάτην, ἐφ' ὅσον ἀντικανονικῶς ἀνέρχεται τις, ἐδημιούργησε παρὰ τὴν ἔσω ἐκκλησιαστικὴν ἀναρχίαν καὶ φοβεροῦς διὰ τὴν ἑλληνικὴν Ὀρθοδοξίαν τὴν ἐξω κινδύνους, οἵτινες περιίπτανται ἕκτοτε ἀνὰ τὰ πνευματικὰ τοῦ Ἑλληνισμοῦ κέντρα. Οἱ ἐχθροὶ ἡμῶν θὰ δύνανται ἐν πάσῃ στιγμῇ νὰ ἀνατρέπωσι διὰ τῶν κοσμικῶν δικαστηρίων τῶν πᾶσαν ἐκλογὴν Πατριαρχῶν καὶ Ἀρχιερέων. Ἄλλ' ὅτι καὶ αὐτὸς ὁ Μητροπολίτης Τραπεζοῦντος κ. Χρυσάνθος ἀρνεῖται οὐσιαστικῶς εἰς ἑαυτὸν τὸ ἀξίωμα καὶ τὸν τίτλον τοῦ κανονικοῦ Ἀρχιεπισκόπου ἀποδεικνύεται ἐκ τῆς ἰδίας του πολλάκις ὁμολογίας.

Ὅταν λ.χ. τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἐζήτησε παρὰ τῆς Ἱεράς ἡμῶν Συνόδου τὸν κατὰ τοῦ πρ. Δρυϊνουπόλεως φάκελλον ἵνα ἔκρινεν ἐπ' αὐτοῦ κατόπιν αἰτήσεως τοῦ ἐνδιαφερομένου, ὁ ἀντικανονικῶς προεδρεύων Μητροπολίτης Τραπεζοῦντος ἀπήντα ἀρνούμενος οὕτω πως:

«Ἐπάναγκες κρίνομεν ὅπως φέρωμεν εἰς γνῶσιν τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος ὅτι ὁ διαληφθεὶς Σ. Μητροπολίτης Δρυϊνουπόλεως πρὶν ἢ ἐκκαλέσῃ τὴν ὑπόθεσιν αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ ἁγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ θρόνου ἐπιλήσμων τῶν ἐκ τῶν ἱερῶν κανόνων ὑποχρεώσεων αὐτοῦ γερόμενος προσέφυγεν εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας θέμενος τοῦτο ὑπεράνω τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας» (Ἰούλιος 1939 ἀριθ. πρωτ. 1676).

Σαλευέται ἕκτοτε ἡ καθ' ἡμᾶς Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία ἢ πειθαρχία ἐπὶ τοῦ κλήρου ἐκλονίσθη εἰς λίαν δυσάρεστον βαθμόν. Πᾶν τὸ ἐκκλησιαστικὸν παρέλυσεν. Πάντες οἱ ἐκκλησιαστικοὶ ἀξιωματοῦχοι μόνον ἐκ τῆς πιστῆς τῶν θεῶν καὶ ἱερῶν κανόνων ἐφαρμογῆς διαβλέπουσι τὴν ἀποκατάστασιν τῆς γαλή-

νης, τὴν ἑποίαν καὶ πᾶς χριστιανὸς εὐχεται καὶ ἀπεκδέχεται.

Δ.ὰ συντακτικῆς πράξεως ἀκύρωσις τῆς ἀποφάσεως τοῦ συμβουλίου παρέλκει ὅλως μετὰ τὰ λεχθέντα.

Ἄλλ' ἡ ἀποκατάστασις τῆς γαλήνης ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ μόνον δι' αὐτῆς ταύτης τῆς Ἐκκλησίας δέον νὰ συντελεσθῇ. Ἔχουσι περὶ τούτων προβλέψει οἱ τε ἱεροὶ κινῶνες καὶ ἡ διὰ μέσου τῶν αἰῶνων νομολογία καὶ πράξις τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ Πολιτεία ἡ ἀσκοῦσα ἐκ τοῦ Συντάγματος τὴν ἐποπτεῖαν, εὐκαίον εἶναι νὰ ἐμπιστευθῇ εἰς αὐτὴν ταύτην τὴν Ἐκκλησίαν τὴν ἐφαρμογὴν τῶν τῆς θεραπείας μέσων, ὅσα καὶ οἷα αὐτῇ εἶδεν.

Ἐπειδὴ, λόγῳ τῶν ἐκ τοῦ πολέμου συγκοινωνιακῶν ἀνωμαλιῶν καθίσταται ἀδύνατος σχεδὸν καὶ ἡ αὐτῆς τῆς ἑλλης ἱεραρχίας, ὡς τῆς μόνης κυριάρχου, πρόσκλησις περιοριζόμεθα κατ' ἀνάγκην εἰς τὴν σύγκλητον μείζονος Συνόδου ἐκ τετραπλασίου ἀριθμοῦ τῆς μικρᾶς Ἱερᾶς Συνόδου κατὰ συνέχειαν ταύτης ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ ἀρχαιότερου τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος Ἀρχιερέως. Τῆς μείζονος δὲ ταύτης Συνόδου αἱ οἰαιδήποτε ἀποφάσεις πρὸς τὴν κανονικὴν καὶ συνταγματικὴν διευθέτησιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀνωμαλιῶν, ἔστωσαν ὑποχρεωτικαὶ διὰ τὴν Πολιτείαν. Τούτῳ δὲ μάλλον καθ' ὅσον ἡ διηνηκὴς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ πρᾶξις καὶ ἡ ἐντεῦθεν περὶ ἐπιστοποίησιν τὴν ἀληθῶς σωστικὴν ἐπιβολὴν τῆς σοφῆς τοῦ Μ. Κωνσταντίνου παρατηρήσεως ὅτι οὗτος ὁ μέγιστος τῶν χριστιανῶν εὐεργέτης ἐχαρακτήριζεν ἑαυτὸν ὡς ἐπίσκοπον τῶν ἐκτός (τῆς ἐκκλησίας). Τούτῳ δὲ τῷ παραδείγματι καὶ εἰ διὰδοχοὶ Αὐτοκράτορες στοιχοῦντες ἐν ἐπισμοτάταις στοιματῶν διεκλήρουσον διὰ τῶν ἀρχόντων: «Τὸ πᾶν τῇ Ἁγίᾳ Συνόδῳ καταλιμπάνομεν κατὰ τὸ ἄξιον καὶ πρέπον καὶ συμφέρον τῇ ἀγιωτάτῃ Ἐκκλησίᾳ τὰ δοκῶντα ψηφίσασθαι» (πρὸς τὴν Χαλκηδόνι Δ' Οἰκουμένην).

Ἐπαναφέρουσα οὕτω ἡ Κυβέρνησις καθ' ὃ ἔχει καθήκον τὴν γαλήνην εἰς τὴν Ἐκκλησίαν διὰ τῆς Ἐκκλησίας, ἀνυποστῶ τὸ θρησκευτικὸν τοῦ λαοῦ αἰσθημα, τὸ θεμέλιον τῶν ἀρχαῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ Γένους, τοῦ γαλοχηθέντος ἐν τῇ ἀγίᾳ ἡμῶν Ἐκκλησίᾳ καὶ διὰ ταύτης ἀναστάντος.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 10 Ἰουνίου 1941.

Ο ΕΠΙ ΤΩΝ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΘΝ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ
Κ ΛΟΓΟΘΕΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟΝ ΔΙΑΤΑΓΜΑ

ἸΠ' ΑΡΙΘ. 188

Περὶ συγκλήσεως μείζονος Ἱερᾶς Συνόδου πρὸς κανονικὴν λύσιν τοῦ Ἀρχιεπισκοπικοῦ ζητήματος.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ

Ἔχοντες ὑπ' ὄψει τὴν ἀνάγκην τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος τάξεως ἥτις διεσαλεύθη, λόγῳ τῆς μὴ ἐκτελέσεως ὑπὸ τῆς Πολιτείας τῆς κατὰ τὴν 5ην Νοεμβρίου 1938 ἀποφάσεως τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος περὶ

ἐκλογῆς τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν, ἣν ἐκλογὴν ἐπηκολούθησεν κατὰ τὰ κρατοῦνται ἐν τῇ Ὀρθόδοξῃ Ἀνατολικῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ ἡ ἱεροτελεστία τοῦ Μεγάλου Μηνύματος, ἀπεφασίσαιεν καὶ διατάσσομεν.

Ἄρθρον 1.

1. Ἐντὸς πέντε ἡμερῶν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος ὁ Ὑπουργὸς τῶν Θρησκευμάτων καὶ Ἐθνικῆς παιδείας συγκληθεὶς δι' ἀποφάσεως αὐτοῦ Μείζονα Ἱερὰν Σύνοδον, ἀποτελουμένην ἐκ τῶν μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, πληρῶν τῶν κατὰ παρέκκλισιν τοῦ Κανονιστικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας ἀνωμάλως διατηρηθέντων ἐπὶ δευτέρον ἔτος διὰ τοῦ εἰδικοῦ νόμου (2567) 1940 καταργουμένου, ἀναπληρουμένων ὑπὸ τῶν δι' αὐτοῦ κωλυθέντων κατὰ σειράν πρεσβείων χειροτονίας Ἱεραρχῶν ὡς καὶ ἄλλων διπλασίων ἐκ τῶν ἐν ἐνεργείᾳ Μητροπολιτῶν, λαμβανομένων ἐξ ἡμισείας ἐκ τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν Νέων Χωρῶν κατὰ σειράν πρεσβείων χειροτονίας μετὰ τὸ νεώτερον μέλος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἐφ' ὅσον δὲν τελούσιν ὑπὸ ἐκκλησιαστικῆν πεινήν ἔχουσι δὲ κατὰ τὸν νόμον τὸ δικαίωμα τοῦ Συνεδικοῦ Συνέδρου. Εἰς τὴν Προεδρίαν τῆς ὡς ἄνω συγκροτηθείσης Μείζονος Ἱερᾶς Συνόδου καλεῖται ὁ ἐν τῇ Αὐτοκεφάλῳ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος ἔχων νὰ πρεσβεία τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, ταύτου δὲ κωλυομένου ὁ μετ' αὐτόν.

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Θρησκευμάτων καὶ τῆς Ἐθνικῆς Παιδείας δύναται δι' ἀποφάσεως αὐτοῦ ν' αὐξήσει τὸν ἀριθμὸν τῶν μελῶν τῆς Μείζονος Ἱερᾶς Συνόδου, καλουμένων ὡς τοιούτων δι' ἀποφάσεως τοῦ Προέδρου αὐτῆς, ἐκ τῶν ἐν ἑδαφ. 3 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ παρόντος Ἱεραρχῶν.

2. Ἡ μείζων Ἱερὰ Σύνοδος θέλει ἐντὸς ἐτέρων δέκα ἡμερῶν ἀπὸ τῆς λήξεως τῆς προθεσμίας ἐπὶ τῇ θάσει τῶν Θεῶν καὶ Ἱερῶν Κανόνων, τῆς διδασκαλίας τῆς Ὀρθόδοξου Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἀπαραφθόρου πνεύματος τῆς Ἱερᾶς Παραδόσεως ἐν τῇ ἀναδείξει τῶν Ποιμένων τῆς Ἐκκλησίας, ἀποφανθῆ περὶ τοῦ κύρους τῆς ἐκλογῆς τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν τῆς ἐνεργηθείσης τῇ 5ῃ Νοεμβρίου 1938 ὑπὸ τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τῶν κατ' αὐτὴν καὶ μετ' αὐτὴν συνταχθέντων πρακτικῶν, ἐτι δὲ τῶν μετὰ ταῦτα ἐπακολουθησασῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ ἄλλων οἰωνδήποτε πράξεων καὶ ἀποφάσεων συναφῶν πρὸς τὴν ἀνάδειξιν Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν.

Ἡ ὡς ἄνω δεκαήμερος προθεσμία δύναται νὰ παραταθῆ ἀποφάσει τοῦ ἐπὶ τῶν Θρησκευμάτων καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας Ὑπουργοῦ ἐπὶ τῇ ἡτιολογημένῃ προτάσει τοῦ Προέδρου τῆς Μείζονος Ἱερᾶς Συνόδου μέχρι δέκα τὸ πολὺ ἡμερῶν.

3. Ἡ ἀπόφασις τῆς μείζονος Ἱερᾶς Συνόδου τελεσίδικος καὶ ἀμετάκλητος θὰ εἶναι ἡτιολογημένη, ὑπογράφεται ὑπὸ πάντων τῶν συμπραξάντων μελῶν καὶ υποβάλλεται ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Μείζονος Ἱερᾶς Συνόδου ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν εἰς τὴν ἐπὶ τῶν Θρησκευμάτων καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας Ὑπουργόν.

Ἄρθρον 2.

1. Ἡ Μείζων Ἱερὰ Σύνοδος καλεῖται εἰς συνέδριον ἐν τοῖς Γραφείοις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ὑπὸ τοῦ Προέδρου αὐτῆς, ὅστις καὶ ὀρίζει τὴν ἡμέραν καὶ

ώραν τῶν συνεδριῶν αὐτῆς ἐντὸς τῆς ὥς ἄνω προθεσμίας.

2 Χρέη Γραμματέως ἐκτελεῖ ὁ νεώτερος κατὰ τάξιν Ἀρχιερωσύνης Μητροπολίτης ἐκ τῶν μετεχόντων ἐν ἐκάστῃ συνεδρίᾳ μελῶν τῆς Μείζονος Ἱερᾶς Συνόδου.

3. Ἐν περιπτώσει κωλύματός τινος ἢ τινῶν τῶν μελῶν τῆς Μείζονος Ἱερᾶς Συνόδου τεκμαιρουμένου ἐκ τῆς ἀπουσίας αὐτῶν, ὁ Πρόεδρος αὐτῆς καλεῖ πρὸς ἀναπληρωσιν ἐκ τῶν ἐχόντων τὸ δικαίωμα τοῦ Συνοδικοῦ Συνέδρου πλησιοχώρων Μητροπολιτῶν ἢ τῶν ἐν Ἀθήναις παρεπιδημούντων ἀνεξαρτήτως προσειῶν καὶ κλίματος.

4 Οἱ ὡς ἀναπληρωταὶ καλούμενοι Μητροπολίται θέλουν ἐξακολουθήσει μετέχοντες τῶν ἐργασιῶν τῆς Μείζονος Ἱερᾶς Συνόδου μέχρι πέρατος αὐτῶν, ἀναπληροῦντες ὀριστικῶς τοὺς κωλυθέντας.

Ἄρθρον 3.

1. Ἡ Μείζων Ἱερὰ Σύνοδος συνεδριάζει καὶ ἀποφασίζει ἐγκύριως ἐὰν παρίστανται τὰ δύο τρίτα τῶν μελῶν αὐτῆς, αἱ δὲ ἀποφάσεις λαμβάνονται δι' ἀπολύτου πλειοψηφίας τῶν μετεχόντων τῆς συνεδριάσεως μελῶν.

2. Ὁ Ἐπίτροπος τῆς Ἐπικρατείας παρὰ τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ θέλει εἰσηγηθῆ κατὰ τὴν πρώτην συνεδρίασιν εἰς τὴν Μείζονα Ἱερὰν Σύνοδον τὸ εἰσαγωγικὸν ἔγγραφο τοῦ Ὑπουργοῦ Ὁρησκευμάτων καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας, ἐν ᾧ θ' ἀναφέρονται τὰ ὁ-ὁ κρίσιν ζητή-

ματα, ἐφ' ὧν δέον ὅπως ἀποφανθῆ αὐτῇ.

3. Ἐφ' ὅσον προκύψῃ περίπτωσις ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ὁρησκευμάτων καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας θέλει προκαλέσῃ ἐντὸς πέντε ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ὑποβολῆς τῆς ἀποφάσεως τῆς Μείζονος Ἱερᾶς Συνόδου Διάταγμα περὶ καταστάσεως καὶ ἀναγνωρίσεως τοῦ κανονικῶς ἐκλεγέντος Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν, ἀκυρουμένων αὐτοδικαίως παντὸς ἀντιθέτου Νόμου, Διατάγματος, πράξεως καὶ ἀποφάσεως κοσμικῶν δικαστηρίων ἢ Ἐκκλησιαστικοῦ Σώματος σχετικῶς πρὸς τὴν ἀνάδειξιν Ἀρχιεπισκόπου, ἀποκλειομένης δὲ οἰσodήποτε προσφυγῆς ἐνώπιον παντὸς καὶ πάσης φύσεως Δικαστηρίου δικαιοδοσίας καὶ Ἀρχῆς ὡς καὶ τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας.

Ἄρθρον 4.

Πᾶσα διάταξις ἀνικειμένη εἰς τὸ παρὸν συντακτικὸν περιεχομένου καταργεῖται, ἢ δὲ ἰσχύς αὐτοῦ ἀρχεται ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεώς του εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 17 Ἰουνίου 1941.

Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον

Ὁ Πρόεδρος

Γ. ΤΣΟΛΑΚΟΓΛΟΥ

Τὰ Μέλη

Α. ΛΙΒΙΕΡΑΤΟΣ, Π. ΔΕΜΕΣΤΙΧΑΣ, Κ. ΛΟΓΟΘΕΤΟΠΟΥΛΟΣ.
Σ. ΚΟΤΖΑΜΑΝΗΣ, Σ. ΜΟΥΤΟΥΣΗΣ, Χ. ΚΑΤΣΙΜΗΤΡΟΣ.
Α. ΡΟΥΣΣΟΠΟΥΛΟΣ, Ν. ΜΑΡΚΟΥ, ΙΑΣ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ, Γ. ΜΠΑΚΟΣ.

Η ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΗΣ ΜΕΙΖΟΝΟΣ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ ΚΑΙ Η ΑΠΟΦΑΣΙΣ ΑΥΤΗΣ

Τὴν 2αν Ἰουλίου καὶ ὥραν 10 π.μ. συνήλθεν ἡ Μείζων Ἱερὰ Σύνοδος εἰς τὴν πρώτην Αὐτῆς συνεδρίαν ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ ἔχοντος τὰ πρεσβεία τῆς Ἀρχιερωσύνης ἐν τῇ Αὐτοκεφάλῳ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος Σεβ. Μητροπολίτου Μαντινείας καὶ Κυνοουρίας κ. Γερμανοῦ. Κατ' αὐτὴν παρέστησαν 23 Ἱεράρχαι, κληθέντες κατὰ τὸ ἀνωτέρω Νομοθετικὸν Διάταγμα. Μετὰ τὴν γενομένην προσευχὴν καὶ ἵκεσίαν πρὸς τὸν Θεὸν ὁ Ἐπίτροπος τῆς Ἐπικρατείας κ. Δημήτριος Πετρακάκος ἀνέγνωσε καὶ εἰσηγήθη τὸ ἐν τῇ ἐκδοθείσῃ ἀποφάσει περιλαμβανόμενον ὑπ' ἀριθ. 43.191)27)6)1941 Εἰσαγωγικὸν Ὑπουργικὸν Ἐγγραφοῦν, εἰπὼν τὰ ἑξῆς :

«Τὸ Εἰσαγωγικὸν ἔγγραφο τοῦ Ὑπουργείου Ὁρησκευμάτων καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας, τὸ ὁποῖον ἔλαβον τὴν τιμὴν νὰ ἀναγνώσω πρὸς Ὑμᾶς, ἔγγραφο ζήτων ἱστορικόν, διερχομένου πιστῶς τὰς διαθέσεις τῆς Κυβερνήσεως ἐναντι τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ δὴ ἐπὶ τοῦ ζωτικωτάτου δι' αὐτὴν ἀρχιεπισκοπικοῦ ζητήματος, εἶναι τόσον καθ' ἑαυτὸ αὐταρκές, σαφές καὶ πλήρες, ὥστε θὰ ἠδύνατο τις νὰ εἴπῃ, ὅτι δὲν ἔχει ἀνάγκη οὐδεμιᾶς περαιτέρω ἀναπτύξεως καὶ συμπληρώσεως. Οὐδὲν ἦτιον, δὲ ἐθεώρουν παράλειψιν καθήκοντος, ἐὰν δὲν ἐπελαμβανόμην τοῦ-

λάχιστον τῆς παρουσιαζομένης εὐκαιρίας διὰ νὰ ἐξάσω τὸ γεγονός, ὅτι τὸ Εἰσαγωγικὸν τοῦτο ἔγγραφο ἀποτελεῖ τὴν συνέχειαν τῶν ἐκδηλώσεων τοῦ ἐκδηφόντος τῆς σημερινῆς Κυβερνήσεως διὰ τὴν ἀποκατάστασιν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ κανονικῆς τάξεως καὶ νὰ διαδηλώσωσι τὴν πεποίθησίν μου, ὅτι τὸ ἐκδηφόν αὐτὸ δὲν θὰ παύσῃ νὰ ἐκδηλοῦται εἰς πᾶσαν περίπτωσιν καὶ εἰς τὸ μέλλον.

Μέχρι τοῦδε ἔσομεν τρεῖς νομοθετικὰς ἐνεργείας τῆς Πολιτείας, σκοπὸν ἔχούσας τὴν ἀκύρωσιν ἰσχυρισμῶν πράξεων τῆς προηγηθείσης ἐν τῇ Χώρα πολιτικῆς καταστάσεως. Καὶ ἡ πρῶτη οὖν: Κατὰ παράκλησιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου κατηγορήθη ὁ θεσμὸς ὁ παρεισάγων τὸν Εἰσαγγελέα Ἐφετῶν εἰς τὸ Σῶμα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ὅτε ἀνατρέπων τὴν αὐτοτέλειαν τῆς Ἐκκλησίας διὰ τῆς παραπομπῆς καὶ αὐτῶν ἐπιτῶν πνευματικῶν παραπτωμάτων τῶν Σεβ. Ἱεραρχῶν εἰς κοσμικὸν δικαστήν. Δε ὑ τε ρ ο ν: Κατηγορήθη τὸ παραχωρηθὲν εἰς τὸν Πρόεδρον τῆς Ἱ. Συνόδου δικαίωμα νὰ παρατείνῃ, κατ' οἰκείαν κρίσιν, καὶ ἐπὶ δεύτερον ἔτος τὴν θητείαν δύο συνοδικῶν μελῶν τῆς ἐκπνεύσεως συνοδικῆς περιόδου, κατὰ παρέκκλισιν ἀπὸ τῶν παγίων διατάξεων τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας. Εἶναι δὲ εὐχερῆς

εἰς ἀντίληψιν, πόσον ἐπιτακτικὴ ἀνάγκη ἦτο νὰ καταργηθῆ τὸ τοιοῦτο προεδρικὸν δικαίωμα, τοῦ ὁποίου ἡ ἄσκησης δὲν ἦτο κατ' οὐσίαν εἰ μὴ ἐν εἶδος προβεβουλευμένης ἀλλοιώσεως τῆς ἀληθοῦς βουλήσεως τῆς Ἱ. Συνόδου διὰ τῆς εἰς ἑκάστην συνοδικὴν περίοδον παρεμβολῆς ἐκ τῆς προηγουμένης ἐνοουμένων Ἱεραρχῶν προσκειμένων πρὸς τὸν Πρόεδρον. Καί τριτόν: Ἐξεδόθη τὸ ὑπ' ἀριθ. 188 Νομοθετικὸν Διάταγμα περὶ συγκλήσεως Μείζονος Ἱεραῶς Συνόδου ἐπὶ τῷ σκοπῷ τῆς κανονικῆς λύσεως τοῦ ἀπὸ δύο καὶ ἡμίσεως ἐτῶν σοβοῦντος ζητήματος ἕξ ἀφορμῆς τοῦ προσώπου τοῦ Προκαθημένου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Τὸ Νομοθετικὸν τοῦτο Διάταγμα εἶναι ἀναντιλέκτως ἡ σοβαρώτερα μέχρι τοῦδε ἐκδήλωσις τοῦ ἐν διαφέροντος τῆς Κυβερνήσεως διὰ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος, διότι, ὅσον καὶ ἂν ἠμβλύνθη, πρὸς στιγμὴν, συνεπεία τῆς πολεμικῆς περιπετείας καὶ τῆς τελευταίας ἐθνικῆς συμφορᾶς, ἡ δξύτης τοῦ ἑσωτερικοῦ ζητήματος τῆς Ἐκκλησίας, δὲν εἶνε δυνατόν νὰ ὑπάρξῃ ἑλληνικὴ χριστιανικὴ ψυχὴ μὴ ἀντιλαμβάνομένη, πόσον ἐξέπεσε τὸ κύρος τῆς Ἐκκλησίας ἀπεστερήθησαν πάσης ὑπερφουσίας ἐπενεργείας καὶ ἤχθησαν πρὸς μυκτηρισμὸν καὶ χλεύην ἐνώπιον κοσμικοῦ δικαστηρίου εἰς μίαν ἀπροσχημάτιστον παρωδίαν δίκης. Ὅσον καὶ ἂν ἐξαίσταται ἡ ψυχὴ μου ὑπὸ τὴν διπλὴν ἰδιότητα—καὶ τὴν ἐπίσημον τοῦ Ἐπιτρόπου τῆς Ἐπικρατίας καὶ τὴν πνευματικὴν τοῦ ἐκ παραδόσεως εὐλαβοῦς χριστιανοῦ—δὲν προτίθεμαι ν' ἀναμνησθῶ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν ζητήματα δογματικὰ τῆς Ἐκκλησίας παρεπέμφθησαν εἰς κρίσιν ἀναρμοδίων κριτῶν, οὔτε νὰ προβῶ εἰς χαρακτηριστικούς—ὅσον δῆποτε δικαίους—τῶν ἐργατῶν τῆς τοιαύτης πράξεως. Τοῦτο ἐμπίπτει εἰς τὴν ἀποκλειστικὴν ἀρμοδιότητα τοῦ Ὑμετέρου γεραροῦ Σώματος, τὸ ὁποῖον πιστεύω ἀκραδάντως, ὅτι θὰ ἐπιτελέσῃ ὀλοκλήρον τὸ καθήκον του καὶ ἔναντι τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἔναντι τῆς πίστεως καὶ ἔναντι τῆς σεπτῆς μνήμης τῶν Μεγάλων Πατέρων, ἀφ' ὧν ἔλκει, κανονικῶς, τὸν ἐμπιστευθέντα εἰς αὐτὸν περιλαμπρὸν κλήρον.

Ἄν δικαιῶμαι ὅμως νὰ μὴ διακηρῶξω, κατὰ τὸν ζωηρότερον τρόπον, τὴν ἀπόλυτον ἱκανοποίησίν μου, διότι ἡ Κυβέρνησις τῆς Χώρας, συμμερισθεῖσα τὸ πανελλήνιον αἴσθημα, ἠδυνήθη νὰ εὕρῃ τὴν ὀρθὴν ὁδὸν τῆς λύσεως τῆς ἐκκλησιαστικῆς κρίσεως. Ἄντι ν' ἀντιγράψῃ τὸ παράδειγμα τῆς προκατόχου πολιτικῆς καταστάσεως καὶ νὰ ζητήσῃ τὴν θεραπείαν δι' ἀναθεωρήσεως ἢ ἀκυρώσεως τῆς καταπληκτικῆς ἐκείνης ἀποφάσεως τοῦ κοσμικοῦ δικαστηρίου—ὡς ἔπραξε διὰ τὰς λοιπὰς ἐκδοθείσας ἀποφάσεις ἀμφισβητούμενον διοικητικοῦ—προήχθη εἰς τὴν ἀπόφασιν τῆς συστάσεως Σώματος κανονικῶς ἀρμοδίου—τῆς Μείζονος Ἱεραῶς Συνόδου—θεσμοῦ αἰωνοβίου, χρονολογουμένου ἀπὸ τοῦ ἔτους 341 μ. Χ., ὁπότε ἐθεσπίσθη τὸ πρῶτον ὑπὸ τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ Συνόδου ἐπὶ Κωνσταντίου υἱοῦ τοῦ Μ. Κωνσταντίνου, ἵνα ἐπαναληφθῆ ἐν ἔτει 381 ὑπὸ τῆς Β' Οἴκου.

Συνόδου, μεθ' ἣν, διὰ μέσου τοσούτων αἰώνων καὶ κατ' ἐπανάληψιν μέχρι ἐσχάτων ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Ἐκκλησίᾳ, ἐφηρμόσθη πιστῶς καὶ ἐπωφελῶς διὰ τὴν παραφυλακὴν τῆς Διδασκαλίας τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὴν κατοχύρωσιν τῆς ὀρθοδόξου πίστεως.

Ἡ Κυβέρνησις ὅμως δὲν ἠκέσθη μόνον εἰς τὴν παραπομπὴν τοῦ ζητήματος τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὸ ἱστορικῶς καὶ κανονικῶς ἀρμοδίον Σῶμα τῆς Μείζονος Ἱεραῶς Συνόδου. Ὁλοκληροῦσα καὶ ἐμπράκτως ἀποδεικνύουσα τὸ ἐνδιαφέρον της, ἐδέσμευσεν ἑαυτὴν διὰ τῆς ἐκ τῶν προτέρων ὑποχρέωσεως, ὅπως ἀποδεχθῆ ἀσυζητητὴ καὶ ἐκτελέσῃ ἀπροφασίτως τὰς ἀποφάσεις, τὰς ὁποίας θέλετε λάβει, οἰαιδήποτε καὶ ᾧσιν αὐταί. Διεδήλωσε διὰ τούτου ἡ Κυβέρνησις τὴν σταθερὰν τῆς ἀπόφασιν νὰ ἐμπιστευθῆ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὴν τιμὴν ἀλλὰ καὶ τὴν εὐθύνην τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς ὀρθῆς πίστεως καὶ τῆς ἀναστηλώσεως τῶν ἐκκλησιαστικῶν θεσμῶν εἰς τὸ ἀρραγὲς βάθρον τῆς ἀκριβοῦς διεργημένης τοῦ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἐνοικοῦντος πνεύματος τῆς Αἰωνίας Ἀληθείας. Ὑπὸ τὴν ἔποψιν δὲ ταύτην, ἐπιλείπουν, κατ' ἐμὲ τοῦλάχιστον, αἱ λέξεις, δι' ὧν θὰ ἦτο δυνατόν ἐπαξίως νὰ ἐξαρθῆ ἡ ὑψίστη ὑπηρεσία, τὴν ὁποίαν ἡ Κυβέρνησις παρέχει εἰς τὴν καθόλου Χριστιανικὴν Ἐκκλησίαν ἀνεξαρτήτως δογματικῶν παραλλαγῶν.

Καὶ ἡ μὲν Κυβέρνησις ἔπρωξε τὸ καθήκον της ἔναντι τῆς Ἐκκλησίας κατὰ τρόπον ἀνεπίληπτον καὶ πλήρη, ἐν πνεύματι ἀπολύτου σεβασμοῦ πρὸς τὴν Διδασκαλίαν καὶ τὰς παραδόσεις αὐτῆς. Ἀπευθυνομένη πρὸς Ἱεράρχας ἐνθέου ἐμφορομένους πίστεως καὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν δογμάτων ἐγκρατεῖς, δὲν ἐνόμιζεν ἀναγκαῖον νὰ ἀναφερθῆ εἰς κείμενα καὶ νὰ ὑπομνήσῃ, τί οἱ Ἱεροὶ Κανόνες διαγορεύουν εἰς τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς κληρικοὶ μετὰ κοσμικῶν ἀρχόντων συμπράττουν διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ ἱεραρχίᾳ ἀξιωματίων ἢ διὰ τὴν καθάρτησιν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κριτηρίων. Διότι πάντες γνωρίζετε, τί ἐν προκειμένῳ ἐπιτάσσει μετὰ πολλῶν ἄλλων.

α) Ὁ Α' Κανὼν τῶν ἁγίων Ἀποστόλων, καθ' ὃν «εἴ τις ἐπίσκοπος κοσμικοῖς ἀρχοῦσι χρῆσάμενος, δι' αὐτῶν ἐγκρατῆς Ἐκκλησίας γένηται, καθαιρεῖσθω, καὶ ἀφοριζέσθω. Καὶ οἱ κοινωοῦντες αὐτῷ πάντες».

β) Ὁ ΙΒ' Κανὼν τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ Συνόδου, καθ' ὃν «εἴ τις ὑπὸ τοῦ ἰδίου Ἐπισκόπου καθαιρεσθεὶς πρεσβύτερος, ἢ διάκονος ἢ καὶ Ἐπίσκοπος ὑπὸ Συνόδου ἐνοχλήσῃ τοιμήσει τὰς Βασιλέως ἀκοάς, δέον ἐπὶ Μείζονα Ἐπισκόπων Σύνοδον τρέπεσθαι, κα' ἂ νομίζῃ δίκαια ἔχειν προταναφέρειν πλείοσιν Ἐπισκόποις, καὶ τὴν παρ' αὐτῶν ἐξέτασιν τε καὶ ἐπίκρισιν ἐκδέχεσθαι. Εἰ δὲ τούτων ὀλιγορήσας, ἐνοχλήσει τῷ βασιλεῖ, τούτον μηδεμίαν συγγνώμην ἀξιούσθαι, μηδὲ χώραν ἀπολογίας ἔχειν, μηδὲ ἐλπίδα ἀποκαταστάσεως προσδοκᾶν.»

γ) Ὁ ΙΕ' Κανὼν τῆς ἐν Καρθαγένῃ Συνόδου, καθ' ὃν «Ἦρσεν, ἵνα ὁσιτοδῆσθε τῶν ἐπισκόπων, ἢ πρεσβυτέρων ἢ διακόνων, ἢ κληρικῶν, πράγματος

αὐτῶ ἐγκληματικοῦ ἢ πολιτικοῦ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ κινουμένου, ἐὰν παραιτούμενος τὸ ἐκκλησιαστικὸν δικαστήριον, δημοσίως θελήσῃ καθαρθῆναι δικαστηρίοις, κἂν ὑπὲρ αὐτοῦ ἢ ψῆφος ἐκφωνηθῆ, ὁμῶς τὸν ἴδιον τόπον ἀπολέσῃ. Καὶ τοῦτο μὲν ἐπὶ τοῦ ἐγκληματικοῦ, ἐπὶ δὲ τοῦ πολιτικοῦ, ἀτολέσῃ τό, εἰς ὃ ἐνίκησεν, ἐὰν τὸν ἴδιον τόπον θελήσῃ κατέχεις».

δ) Ὁ ΡΙΕ' Κανὼν τῆς αὐτῆς ἐν Καρθαγένῃ Συνόδου, καθ' ὃν «Ἦρεσεν ἵνα, ὅστις δήποτε ἀπὸ τοῦ Βασιλέως δι' ἀγνώσιν δημοσίων δικαστηρίων αἰτήσῃ, τῆς ἰδίας τιμῆς στερηθεῖν. Ἐὰν δὲ κρίσιν Ἐπισκοπικὴν ἀπὸ τοῦ Βασιλέως αἰτήσῃ, μηδὲν αὐτὸν ἐμποδίσοι».

Ἐκ πάντων τούτων καταδηλοῦται σαφῶς, πόσον ἠθικῶς ἀπαράδεκτος καὶ κολαστέα ἐκρίθη πάντοτε ἡ προσφυγὴ ἐκκλησιαστικῶν λειτουργῶν εἰς κοσμικοὺς ἄρχοντας καὶ κριτήρια πρὸς λύσιν ἢ ὑφαρπαγὴν πνευματικῶν ζητημάτων τῆς Ἐκκλησίας. Ἀλλὰ καὶ ἡ βαρῦτης τῶν ἀπαγγελλομένων κυρώσεων, ὡς ἡ ὀρίζουσα, ὅτι οἱ προσφυγόντες «μηδεμιᾶς, συγγνώμης ἀξιοῦσθαι, μηδὲ χάραν ἀπολογίας ἔχειν, μηδὲ ἐλπίδα ἀποκαταστάσεως προσδοκᾶν» καὶ περαιτέρω, ὅτι καὶ ἂν τις δικαιωθῆ ὑπὸ κοσμικοῦ δικαστηρίου, ὁμῶς ἐκπίπτει τοῦ ἀξιώματος καὶ στερεῖται τῆς τιμῆς—ἡ βαρῦτης, λέγω, τῶν κυρώσεων ἐρμηνεύει τὴν ἀπόφασιν τῶν ἁγίων ἐκείνων καὶ θεοπνεύστων Πατέρων, ὅπως πατάσσεται παραδειγματικῶς πᾶσα ἐκδήλωσις περιφρονήσεως ἐκ μέρους τῶν κληρικῶν πρὸς τοὺς Κανόνας τῆς Ἐκκλησίας.

Δὲν ἔχω ἀμφιβολίαν, ὅτι οἱ Σεβασμιώτατοι Σύνοδοι, οἵτινες θὰ λάβουν τὸν λόγον ἐπὶ τῶν προτιθεμένων ἐρωτημάτων, θὰ διεξέλθουν τὸ θέμα μετὰ πάσης πληρότητος καὶ ἰδιαζούσης προσοχῆς. Νομίζω ἐν τούτοις χρήσιμον, ἀπλῶς πρὸς ὀλοκλήρωσιν τῆς εἰκόνας τῶν διαθέσεων τῆς Κυβερνήσεως, νὰ σταματήσω εἰς τὸ σημεῖον ἐκεῖνο τοῦ Εἰσαγωγικοῦ Ἐγγράφου, ἐν ᾧ καθορίζεται, ὅτι δὲν πρόκειται σήμερον περὶ ἐκλογῆς προσώπων. Δὲν ἐκλήθητε νὰ ἐκλέξητε Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν. Δι' αὐτὸ δὲν ἔχω ἀμφιβολίαν, ὅτι, ἐν τῇ κρίσει τῶν θεμάτων, θὰ παραμερίσητε τὰ πρόσωπα καὶ θὰ ἀπελλαγῆτε προσωπικῶν συμπαθειῶν καὶ προκαταλήψεων.

Σήμερον τὸ καθῆκον τῶν Συνόδων διαγράφεται σαφῶς καὶ ἐπιτιμικόν: Ἐκλήθητε ν' ἀποφανθῆτε, τί πιστεύει ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία ἐπὶ τῶν προτεθέντων ἐρωτημάτων. Ἡ κλήσις αὕτη δὲ ἐνέχει καθ' ἑαυτὴν δυσκολίαν ἵνα ἀχθῆ εἰς τὸ προσῆκον ἀποτελεσμα, ἐὰν οἱ Σεβασμιώτατοι Σύνοδοι ἀναδράμουν, διὰ τῆς μακρᾶς καὶ φωτεινῆς τροχιάς τῆς Ἱερᾶς Παράδοσεως, μέχρι τῶν ἀποστολικῶν χρόνων, καθ' οὓς ἐτέμνοντο ὑπὸ τὸ φῶς τῆς ἀκιβδήλου Διδασκαλίας τῆς Πίστεως καὶ τὴν ἐπιστάσιαν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τ' ἀφορῶντα εἰς τὰς ὑπερφυεῖς Ἀληθείας τῆς Ἐκκλησίας ζητήματα. Ἐκλήθητε ν' ἀποφανθῆτε, ἐὰν ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ ἀποτελῆ ὄντως ἀπαραχάρακτον σύνολον ἀπευδῶν δογμάτων καὶ ἀμεταθέτων ἀληθειῶν, θείας ἐκπορεύσεως, καὶ οὐκ εὐαγῆς ἱδρυμα, ἐδραζόμενον ἐπὶ διατάξεων τοῦ θετικοῦ δι-

καίου καὶ συνεπῶς ἐπιδικτικῶν τῶν ἀλλοιώσεων τῆς ἀνθρωπίνης βουλήσεως. Ἐκλήθητε νὰ διακηρύξητε, ὅτι αἱ πράξεις τῆς Ἐκκλησίας ἐμπνέονται ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καὶ σφραγίζονται διὰ τῆς χάριτος καὶ καίσοφίας Αὐτοῦ, ὡς τοιαύτην δ' ἔχουσαι τὴν ἐκπόρυσιν αὐτῶν, ἵσταται ὑπερᾶνω ἐφημέρων προσώπων καὶ συμβατικῶν θεσμῶν, ἀντανακλῶσαι τὸ ἀτέραντον κύρος τῆς ἐξ ἀποκαλύψεως Ἀληθείας.

Τοιαύτη Σεβασμιώτατοι Σύνοδοι, ἡ ὑμετέρα κλήσις. Προχωρήσατε εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ καθήκοντος, ἐπικαλοῦμενοι τὴν βοήθειαν τοῦ Πανηγάρχου Θεοῦ καὶ δι' αὐτὸ ἐξαιρούμενοι εἰς τὸ ὕψος Ὁμολογητῶν τῆς Πίστεως κατενώπιον τοῦ Πιθελθόντος, τὸ ὅποιον καταναγάζει τὴν θριαμβευτικὴν πορείαν τῆς Ἐκκλησίας διὰ μέσου τῶν ἀγῶνων αὐτῆς, καὶ τοῦ Μέλλοντος, τὸ ὅποιον θὰ πυρλάβῃ ἐκ τῶν χειρῶν Σας τὸν ἀνέσπερον πυρσὸν τῶν Ἀληθειῶν τῆς ἀνοθεύτων ἀπὸ πάσης δυσεβοῦς κατ' αὐτῶν ἀποπέρας.

Ἀκολουθῶν δὲ Σεβ. Πρόεδρος λαβὼν τὸν λόγον εἶπε τὰ ἑξῆς:

Σεβασμιώτατοι ἐν Χριστῷ Ἀδελφοί,

Ἦκούσατε πόσον τὸ Εἰσαγωγικὸν ἔγγραφο τοῦ Ὑπουργείου Ὁρησκευμάτων καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας, ὅσον καὶ τὴν πεφωτισμένην ἀνάλυσιν, εἰς τὴν ὁποίαν δ. κ. Ἐπίτροπος τῆς Ἐπικρατείας προέβη ἐπ' αὐτοῦ ὡς καὶ ἐπὶ τῶν ὑπὸ κρίσιν θεμάτων. Δὲν ἔχω καμμίαν ἀμφιβολίαν, ὅτι οἱ Ἅγιοι Σύνοδοι συμμερίζονται τὸ αἶσθημα τῆς πλήρους ἱκανοποιήσεως πάσης χριστιανικῆς συνειδήσεως καὶ διότι, ἐπὶ τέλους, καθίσταται δυνατὴ ἡ ἐλευθέρω συζήτησις ἐπὶ τοῦ περιμαχίτου Ἀρχιεπισκοπικοῦ ζητήματος—τὸ ὅποιον θὰ κατέληγε νὰ διαιωνίσῃ τὸν ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Ἐκκλησίᾳ ἐξαπολυθέντα σάλον—καὶ διότι ἡ Κυβέρνησις ἐνεπιστεύθη τὸν διακανονισμὸν αὐτοῦ εἰς τὴν ἰδίαν τὴν Ἐκκλησίαν, μόνην ἄλλως ἀρμοδίαν νὰ ρυθμίσῃ, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν Θεῶν καὶ Ἱερῶν Κανόνων καὶ τῆς ὁμοιομόρφου μακραίωνος Παραδόσεως, τὰ ζητήματα τῆς Πίστεως αὐτῆς.

Δὲν νομίζω, ὅτι εἶναι στιγμή καταλληλὴ νὰ ἀναμνησθῶ θλιβερῶν ἡμερῶν καὶ νὰ προῶ εἰς παραλληλισμοὺς χρονικῶν περιόδων καὶ χρησιμοποιηθέντων μέσων. Ἐζητήσαμεν πάντες τὴν περίοδον τῆς ἀπροκαλύπτου ἐπεμβάσεως τῆς Πολιτείας εἰς τὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας καὶ παραμένουν εἰσέτι ἀνεξάλητοι αἱ ἐντυπώσεις ἐκ τῆς θλιβερᾶς ἀποπέρας πρὸς διασυρμὸν τῶν δογμάτων καὶ τῆς πίστεως αὐτῆς.

Ἀισθάνομαι οὐκ ἦτον τὴν ὑποχρέωσιν, κατὰ τὴν ἐπίσημον αὐτῆν στιγμὴν, καθ' ἣν ἀρχεται τῶν ἐργασιῶν αὐτοῦ τὸ σεπτὸν Σῶμα τῆς Μείζονος Ἱερᾶς Συνόδου, νὰ τονίσω τὴν σπουδαίτητα, τὴν ὁποίαν θὰ ἔχη ἡ ἀπόφασις, τὴν ὁποίαν τοῦτο θὰ λάβῃ. Ἀπὸ τῆς 5ης Νοεμβρίου 1938 ἐδημιουργήθη εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Ἐκκλησίαν μία κατάστασις νέα—διὰ λέγω «νέα» ἐννοῶ «ἀσυνήθης» ἐννοῶ «ἀντίθετος πρὸς τὸ ἀνάκαθεν κρατήσαν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ πνεῦμα τάξεως καὶ σεβασμοῦ τῶν Παραδόσεων». Τὸ Πολιτικὸν

Κράτος ἠθέλησε νὰ ἐπέμβῃ εἰς τὰ ἐσωτερικὰ ζητήματα τῆς Ἐκκλησίας, εἰδικώτερον δὲ εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Προκαθημένου τῆς Ἱεραρχίας αὐτῆς, κατὰ παράβασιν θεμελιωδῶν ἀρχῶν τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου.

Καὶ ἂν μὲν ἀνεμειγνύετο, ὅσον δὴποτε ἔστω αὐθαιρέτως καὶ σκανδαλωδῶς, εἰς τὴν ἐκλογὴν, ἐσέβετο ὅμως τὸ ἐπιτευχθέν κατ' αὐτὴν ἀποτέλεσμα, τὸ πρῶτον ἴσως ἦτο δυνατόν νὰ γίνῃ ἀνεκτὸν καὶ ἡ παροχὴ συγγνώμης διὰ τὰ τελεσθέντα καὶ διὰ τὰς ἐπιμβάσεις θὰ ἦτο συζητήσιμος. Αἱ πρὸ τῆς ἐκλογῆς ὅμως πράξεις ὑπερβάσαι πάντα πιθανὸν φόβον, ἐσυνεχίσθησαν καὶ μετ' αὐτὴν ἀποκλειστικῶς πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ἀνατροπῆς τοῦ ἐκλογικοῦ ἀποτελέσματος, τὸ ὁποῖον δὲν ἦτο εὐάρεστον εἰς τοὺς τότε κρατούντας. Τοῦτο δὲ ἀκριβῶς προεκάλεσε καὶ τὴν κρίσιν, ἡ ὁποία ἐξερράγη εἰς τοὺς κόλπους τῆς Ἐκκλησίας, συνεπεῖρα τῆς γνωστῆς ἀποφάσεως κοσμικοῦ Δικαστηρίου.

Τὰ γεγονότα εἶναι τοῖς πᾶσι γνωστὰ εἰς ὅλας τὼν τὰς δραματικὰς λεπτομερείας καὶ ἡ μνήμη τῶν δὲν θὰ ἐξαλειφθῇ παρὰ μόνον, ὅταν τὰ Ἐκκλησιαστικὰ πράγματα ἐπανέλθουν εἰς τὴν κανονικὴν τάξιν καὶ ἡ Ἐκκλησία ἐπανακτήσῃ τὸ παλαιὸν ἀκριβομέτρον ἠθικὸν τῆς κύρους. Ἀλλὰ δὲν ἐπιθυμῶ νὰ προκαταλάβω τὴν κρίσιν οὐδενός. Ἐκαστος ἐξ ἡμῶν, ἐνώπιον ἑαυτοῦ καὶ τοῦ Θεοῦ, φέρει τὴν εὐθύνην τῆς γνώμης, τὴν ὁποίαν καλεῖται νὰ διατυπώσῃ ἐν πλήρει καὶ καθαρῷ συνειδήσει. Τὸ δὲ Σῶμα τῆς Συνόδου ταύτης εἶναι τὸ ἀρμόδιον ὄργανον τῆς ὀρθῆς ἐρμηνείας τῶν Θεῶν Κανόνων καὶ τῆς Ἱερᾶς Παράδοσεως, ἀπὸ τῶν ὁποίων κατεβλήθη πρὸ δύο καὶ πλέον ἔτων, κατὰ μοναδικὸν παράδειγμα, προσπίθῃαι νὰ ἀφαιρεθῇ πᾶσα ὑπερφυῆς πνοὴ καὶ πᾶσα ἐσωτερικὴ σχέσις πρὸς τὴν ἐξ ἀποκαλύψεως Ἀλήθειαν.

Εἶναι περιττὸν νὰ ἐπαναλάβω, διότι ἰδιαίτερος τονίζεται ἐν τῷ εἰσαγωγικῷ ἐγγράφῳ τοῦ Ὑπουργείου Θρησκευμάτων καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας, ὅτι δὲν πρόκειται ζήτημα ἐκλογῆς προσώπων. Ζήτημα ὑπάρχει μόνον διὰ τὴν ἀναστήλωσιν τοῦ κύρους θεσμῶν προαιωνίων καὶ ἱερῶν, ὡς καὶ διὰ τὴν παραφυλακὴν τῆς διδασκαλίας ἀγνῆς καὶ ἀπαρρυθόρου ἀπὸ πᾶν στοιχείου ὀθνεῖον καὶ ἀντικανονικόν. Συνεπῶς τὸ ἔργον τῆς παρουσίας Μείζονος Ἱερᾶς Συνόδου ὑπερβαίνει κατὰ πολὺ τὸ χρονικὸν περίγραμμα τοῦ ἀμέσου παρόντος, διότι ἐκτείνεται εἰς τὸ ἀπέραντον μέλλον καὶ συνδέεται πρὸς τὸ παρελθὸν ἐγγὺς ἀπώτερον καὶ ἀπώτατον μέχρι τῶν πρώτων χριστιανικῶν αἰώνων, ἀνασυνδέον τὴν γεγραμμένην παράδοσιν τῶν ἀγῶνων τῶν Ἁγίων Οἰκουμενικῶν καὶ Τοπικῶν Συνόδων ὑπὲρ τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως.

Ἀκριβῶς περὶ τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως καλεῖται σήμερον τὸ ἡμέτερον Σῶμα, ἡ Μείζων Ἱερὰ Σύνοδος, νὰ ἀποφανθῇ ὅλος ἑλευθέρος καὶ μακρὰν πάσης ἐπιρροῆς ἢ προσωπικῆς συμπαθείας. Ὑπὲρ τὰ πρόσωπα εἶναι ἡ Ὁρθοδοξία, ἡ συνείδησις τῆς Ἀγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας, οἱ ἰουιμένες τῆς ὁποίας κα-

λοῦνται νὰ διακηρύξουν αὐτοὶ ἐνώπιον τοῦ συνόλου τῶν χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν.

Ὁ Ἅγιος Θεὸς ὡς φωτίση ὅλους ἡμᾶς νὰ δειχθῶμεν ἄξιοι τῆς μεγάλης ὄντως ἱερᾶς ταύτης κλήσεως ἡμῶν.

Ἀκολουθῶς ἀνεγνωσθησαν τὰ Πρακτικὰ τῶν δύο συνεδριῶν 1ης καὶ 10ης Δεκεμβρίου 1938 τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Συνοδικῆς Περιόδου 1938 1939, τὰ σχετιζόμενα πρὸς τὴν ληφθεῖσαν ἀπόφασιν αὐτῆς, περὶ ἀκυρώσεως τῆς γενομένης ἐκλογῆς καὶ τοῦ μεγάλου μηνύματος τῆς 5ης Νοεμβρίου 1938 κατόπιν τῆς ἀποφάσεως τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας καὶ τῆς ἐκλογῆς ἄλλου ὡς Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν.

Εἶτα ἐδόθη ὁ λόγος εἰς τὸν Στβ. Μητροπολίτην Λαρίσης κ. Δωρόθεον, ὡς Εἰσηγητὴν, ὅστις καὶ ἀνέγνωσε τὴν Εἰσηγητικὴν ἐπὶ τοῦ ζητήματος ἐκθεσιν, ἔχουσαν ὡς ἀκολουθῶς:

Σεβασμιώτατε ἅγιε Πρόεδρε,

Ἡ Μείζων Ἱερὰ Σύνοδος διὰ τοῦ πρὸ μικροῦ ἀναγνωσθέντος ὑπ' ἀριθ. 188 τῆς 17ης Ἰουνίου 1941 Ν. Δ)τος συντακτικοῦ περιεχομένου, καλεῖται, ὅπως ἀποφανθῇ κατὰ τὸ ἐδ. 2 τοῦ ἀρθρ. 1 αὐτοῦ «περὶ τοῦ κύρους τῆς ἐκλογῆς τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν, τῆς ἐνεργηθείσης τὴν 5ην Νοεμβρίου 1938 ὑπὸ τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τῶν κατ' αὐτὴν συνταχθέντων πρακτικῶν, ἔτι δὲ τῶν μετὰ ταῦτα ἐπακολουθησασῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ ἄλλων οἰωνοδήγητων πράξεων καὶ ἀποφάσεων, συναφῶν πρὸς τὴν ἀνάδειξιν Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν.

Σύνοδον «πλειόνων Ἐπισκόπων» ἢ ἄλλως «Μείζονα Σύνοδον» οἱ Ἱεροὶ Κανόνες ὁρίζουσιν ὡς ὑπερτέραν ἐκκλησιαστικὴν Ἀρχὴν, καθιστάμενοι ταύτην κριτήριον τῆς κανονικότητος, ἀποφαινόμενον ὀριστικῶς καὶ ἐγκύρως περὶ ταύτης. Οὕτω ὁ ΙΒ' Κανὼν τῆς Β'. Οἰκουμενικῆς, ἵνα ἐκ τῶν πολλῶν μνημονεύσωμεν τούτων, χρηρηθοῦσι τὸ δικαίωμα τοῦ «ἐπὶ μείζονα Σύνοδον τρέπεσθαι» διὰ τὸν ἔλεγχον καὶ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς κανονικότητος.

Ὁρθῶς καὶ συμφώνως πρὸς τοὺς ἱεροὺς τῆς Ἐκκλησίας Κανόνας, προκειμένης τῆς ἐξετάσεως καὶ τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς κανονικότητος τῆς ἐνεργηθείσης τὴν 5ην Νοεμβρίου 1938 ἐκλογῆς Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν, συνεκλήθη ἡ ἡμετέρα Μείζων Ἱερὰ Σύνοδος, ἣτις κατὰ τοὺς ἱεροὺς τούτους Κανόνας σκεπτομένη θέλει ἀποφανθῇ ἐπ' αὐτῆς.

Εἶναι ἐν τοσοῦτῳ ἀπαραίτητος ἐν πρώτοις ἡ ἱστορικὴ ἀνασκόπησις τοῦ ἀντικειμένου τούτου τῆς ἡμετέρας ἐξετάσεως, ὡς εἰσαγωγὴ εἰς τὸ κύριον θέμα.

Κατὰ τὸ τελευταῖον δεκαήμερον τοῦ μηνὸς Ὀκτωβρίου 1938 ἐξεδήμησε πρὸς Κύριον ὁ αἰδίδιμος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν κυρὸς Χρυσόστομος. Πρὸς ἀνάδειξιν τοῦ διαδόχου αὐτοῦ, κατὰ τὴν διάταξιν τοῦ ἀρθρου 12 τοῦ κωδικοποιημένου νόμου 5438 «περὶ καταστατικοῦ Νόμου τῆς Ἐκκλησίας Ἑλλάδος» ἰσχύοντος τότε καὶ συνφθὰ τῷ ἐπακολουθησαντι συμπληρωματικῷ τούτου ὑπ' ἀρ.θ. 1457)1938 τῆς 1ης

Νοεμβρίου 1938 Ἀναγκ. Νόμῳ ὁρισθείσης τῆς ἐκλογῆς τὴν 5ην Νῆδρου συνήλθεν ἡ Ἱεραρχία εἰς τὸν ἐνταῦθα Καθεδρικὸν Ἱ. Ναὸν τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου, ἐκλέξασα καὶ ἀναδείξασα ψήφοις κανονικαῖς ὡς Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος τὸν μέχρι τῆς ἡμέρας ἐλεύσης Σεβ. Μητροπολίτην Κορινθίας κ. Δαμασμηγόν, ἀφοῦ προηγήθη ἡ καθιερωμένη ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὰς τοιαύτας περιπτώσεις ἰδιαίτερα ἐκκλησιαστικῆ τελετῆ τῆς προσευχῆς καὶ ἱκεσίας πρὸς τὸν Θεόν, ὅπως καταπέμφθη τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, καί, ὡς ἐφώτισε τοὺς Ἁγίους Ἀποστόλους, οὕτω φωτίσθη τὴν Ἱεραρχίαν πρὸς ἀνάδειξιν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου, καὶ τῆς ὁποίας προέστη ὁ Προεδρεύων τῆς Συνελεύσεως καὶ εἰτα προσφυγῶν εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας, περιβληθεὶς τὰ ἱερὰ ἄμφια καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ Ἅγιον Βῆμα.

Μετὰ ταῦτα καὶ τὸ μικρὸν λεγόμενον Μήνυμα, ἔλαβε χώραν εὐθὺς ἀμέσως ἐν τῷ Ναῷ ἡ τελετῆ τοῦ Μεγάλου Μηνύματος, κανονικῶς οὕτως ἐκλεγέντος καὶ καταστάντος τοῦ διαληφθέντος εἰς τὸν χηρεύοντα ἀρχιεπισκοπικὸν Θρόνον Ἀθηνῶν, τελεσθέντος ἐξ ὁλοκλήρου τοῦ τυπικοῦ τῆς ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας διὰ τὰς τοιαύτας περιπτώσεις ὀριζομένης ἱεροτελεστίας.

Πρὶν ἢ ὅμως δημοσιευθῆ τὸ ἐκδοθὲν ὑπὸ τῆς Πολιτείας, τυπικὸν ἄλλως τε, Διάταγμα τῆς ἀναγνωρίσεως αὐτοῦ, οἱ ἐκ τῶν Συνοδικῶν Συνόδρων Σεβασμ. Μητροπολίται Φθιώτιδος κ. Ἀμβρόσιος καὶ Σάμου καὶ Ἰκαρίας κ. Εἰρηναῖος ἀφ' ἑνός, καὶ ὁ ἐκ τῶν ἐξωσυνοδικῶν Σεβ. Μητροπολίτης Μυτιλήνης κ. Ἰάκωβος ἀφ' ἑτέρου, ὑπέβαλον δύο κενωρισμένας προσφυγὰς πρὸς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας κατὰ τοῦ πρακτικοῦ τούτου τῆς ἐκλογῆς, ὑπὸ τῆς Ἱεραρχίας, ζητοῦντες τὴν ἀκύρωσιν τῆς γενομένης ἐκλογῆς, ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι μετέσχε τῆς Συνελεύσεως τῶν Ἱεραρχῶν καὶ ἐψήφισεν ὁ ἐν ὑποδικίᾳ τελῶν Μητροπολίτης Δρυϊνουπόλεως καὶ Κονίτσης, καὶ ἤδη ἐν μακαριστοῖς, Ἰωάννης.

Πρὸς τὸ λαϊκὸν τοῦτο δικαστήριον ἐγκαίρως ὑπεβλήθη διεξοδικὸν καὶ ἐμπεριστατωμένον ὑπόμνημα ἀπὸ μέρους τριάκοντα δύο Μητροπολιτῶν, τῆς πλειοψηφίας δηλονότι τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, μεταξὺ τῶν ὁποίων φέρονται ὑπογεγραμμένοι καὶ Μητροπολίται ὑπερψηφίσαντες τοῦ ἐπιλαχόντος ὑποψηφίου, καὶ τὸ ὅποτον ὀρισμένως θὰ ὑπέγραψον καὶ πολλοὶ ἄλλοι, ἂν μὴ προλαβόντως εἶχον ἀναχωρήσει ἐξ Ἀθηνῶν, ἢ ἂν ὑπελείπετο ἀρκετὸς χρόνος ἵνα ἀποσταλῆ αὐτοῖς πρὸς ὑπογραφήν, συνταγμένον καὶ περιέχον τὴν δογματικὴν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου διδασκαλίαν τῆς Ἐκκλησίας, ὑποδεικνύον τὸ κανονικῶς ἔγκυρον τῆς ἐκλογῆς, τὴν ἀναρμοδιότητα τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, ὅπως ἐπιληφθῆ αὐτοῦ, τοὺς κινδύνους, οὓς διέτρεχεν ὁ χριστιανικὸς λαὸς, ὁ διδασκόμενος νὰ πιστεύῃ εἰς ὅσα περὶ τούτου πιστεύει καὶ διδάσκει ἡ Ἐκκλησία, ἅτινα δὲν μεταβάλλονται, οὐδὲ τροποποιῶνται, πρὸς δὲ καὶ τὸν θλιβερὸν καὶ ἐκκλησιαστικῶς ἐπιζήμιον ἀντίκτυπον, τὸν ὅποτον θὰ εἶχε διὰ τὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν, μὴ τοιαύτη παρέμβασις λαϊκοῦ δικα-

στηρίου εἰς ζητήματα πίστεως παρά τε ταῖς ὁμοδόξους ὡς καὶ ταῖς ἑτεροδόξους Ἐκκλησίαις.

Θὰ μοι ἐπιτραπῆ νὰ ἐπαναφέρω εἰς τὴν μνήμην τῶν ἁγίων ἀδελφῶν τὸ ὑπόμνημα ἀναγιγνώσκων τεῦτο, ἐπειδὴ ἐν αὐτῷ ἐκτίθενται ὅσα ἀκριβῶς διδάσκουσι καὶ ἀπαιτοῦσιν οἱ θεοὶ καὶ ἱεροὶ Κανόνες καὶ διότι συντελεῖ τὰ μέγιστα εἰς τὴν εὐδόξωσιν τοῦ σκοποῦ, δι' ὃν ἐκλήθη ἡ ἡμετέρα Μεῖζων Ἱερὰ Σύνοδος.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 11 Νοεμβρίου 1938

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

Ἐν τῷ σήμερον ἐν Ἀθήναις παρεπιδημοῦντων Ἀρχιερέων μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Πρὸς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας

Κύριε Πρόεδρε,

Βάσις καὶ θεμέλιον ἀρραγῆς τῆς ἀμωμῆτου ὑμῶν πίστεως ὑπάρχουσι τὰ δόγματα, αἱ ἀλήθειαι ἐκεῖναι, αἵτινες συνεπτυγμένως μὲν ἐμπεριέχονται εἰς τὴν διδασκαλίαν τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν Ἀποστόλων ἐν τῇ Ἁγίᾳ Γραφῇ καὶ τῇ Ἱερᾷ παραδόσει, ἀνεπτυγμένως δὲ εἰς τὴν διδασκαλίαν τῶν Ἱερῶν Συνόδων, Οἰκουμενικῶν καὶ Τοπικῶν, εἰς τοὺς θείους καὶ Ἱερούς Κανόνες καὶ τὴν διδασκαλίαν τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας.

Κατὰ τὴν διδασκαλίαν ταύτην, τὴν ὁποίαν διὰ μέσου τῶν αἰῶνων ἡ Ἐκκλησία διετήρησεν ἀκεραίαν καὶ ἀλώβητον καὶ μεταδίδει ἀπαρχαράκτως ταύτην, ἡ ἐκλογή καὶ ἀνάδειξις τῶν προσώπων ἐκείνων, τὰ ὅποια τίθενται ὡς λύχνοι ἐπὶ τὴν λυχνίαν καὶ καθίστανται διάδοχοι τῶν Ἀποστόλων καὶ πνευματικοὶ ἡγῆται τοῦ χριστωνύμου λαοῦ, τελείται ὑπὸ τὴν ἐπιστοσίαν καὶ ὁδηγίαν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τοῦ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ διαμένοντος καὶ ὁδηγοῦντος αὐτὴν εἰς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν.

Διὰ τὸν λόγον τοῦτον ἡ Ἐκκλησία τὴν τοιαύτην ὑπ' αὐτῆς ἐκλογὴν τῶν ἀρχιερέων πιστεύει ὡς γιννομένην ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ὅπερ καὶ ἐπικαλεῖται κατὰ τὴν ἱερὰν ἐκείνην στιγμήν διὰ προσευχῆς καὶ ἱκεσίας, κατὰ τὸ παράδειγμα τῆς ἐκλογῆς τοῦ Ἀποστόλου Ματθίου ὑπὸ τῶν λοιπῶν ἑνδεκα Ἀποστόλων.

Τοῦτο δὲ σὺν τούτοις συνδέει μετ' ἐπισήμου ἐκκλησιαστικῆς τελετῆς, ἣν ὀνομάζει «Μεγά Μήνυμα», κατὰ τὴν ὁποίαν δοξάζει καὶ εὐχαριστεῖ τῷ Θεῷ, ὁμολογοῦσα ὅτι «πάντα χορηγεῖ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον . . . ἱερέας τελειοί», ἀναγγέλλει δὲ τῷ οὕτως ἐκλεγέντι τὴν διὰ τῆς ἐπεσεργείας τοῦ Ἁγίου Πνεύματος γενομένην ἐκλογὴν αὐτοῦ, ὅστις πάλιν περιβεβλημένος τὴν ἀρχιερατικὴν στολὴν εὐχαριστῶν καὶ ἀποδοχόμενος λέγει «ἐπειδὴ διὰ τῆς ψήφου τῶν θεοῦθεν ὁδηγηθέντων Ἁγίων Ἀρχιερέων, τῶν συγκροτούντων τὴν Ἱερὰν Σύνοδον τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐψηφίσθη ὁ ἐλάχιστος ἐγώ, ὅπως κατασταθῶ Ἀρχιεπίσκοπος . . . πείθομαι τῷ θεῷ βουλήματι καὶ δέχομαι τὴν ποι-

μαντορίαν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, διαβεβαιούμενος. . .» τοῦθ' ὅπερ ἀποτελεῖ ἔνορκον τούτου διαβεβαίωσιν.

Ταῦτα ἀποτελοῦσιν ἀδιάσειστον πεποίθησιν, Ἀλήθειαν ἀδιατάρακτον, δόγμα πίστεως, τὸ ὁποῖον διδάσκει ἡ Ἐκκλησία, καὶ ἀπὸ τοῦ ὁποῖου οὐδόλως ἀφίσταται, καθ' ὅσον πᾶσα ἀμφισβήτησις, καὶ ἡ ἐλαχίστη ἔστω, θὰ εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα τὸν κλονισμόν ἐν τῇ πίστει τοῦ χριστιανικοῦ πληρώματος καὶ τὴν κατάρρευσιν τοῦ ὅλου θεοῦ οἰκοδομήματος.

Τὰ ἀνωτέρω οἱ ὑπογραφόμενοι Ἀρχιερεῖς τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν Νέων Χωρῶν ἐθεωρήσαμεν ἀπαραίτητα πρὸς κατανόησιν καὶ ἐκτίμησιν τοῦ σκοποῦ καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ὑποβληθείσης ὑπὸ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Φθιώτιδος κ. Ἀμβροσίου καὶ Σάμου καὶ Ἰακάριας κ. Εἰρηναίου, τοῦ μὲν πρώτου προεδρεύοντος, τοῦ δευτέρου μέλους τῆς Ι. Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, προσφυγῆς ἐνώπιον τοῦ καθ' ὑμᾶς Συμβουλίου κατὰ τοῦ πρακτικοῦ τῆς Ἱεραρχίας διὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος, τὴν γενομένην τὴν δὴν ἰσταμένου μηνὸς ἐν τῷ Καθεδρικῷ Ναῷ Ἀθηνῶν, ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι ἐψήφισεν ἀρχιερεὺς μὴ δικαιοῦμενος εἰς τοῦτο, ἐνῶ αὐτοὶ οὗτοι οἱ προσφεύγοντες ἀπεδέξαντο τὴν συμμετοχὴν τοῦ Ἱεράρχου τούτου μετὰ καὶ τῶν ἄλλων Ἀρχιερέων, οὐδεμίαν ἔνστασιν κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐκλογῆς ὑποβαλόντες, ὡς ἐδικαιοῦντο, τοῦναντίον μάλιστα διὰ τῆς ὑπογραφῆς των καὶ τῆς συμμετοχῆς των εἰς τὴν ἐπακολουθήσαν ἱεροτελεσίαν καὶ τῶν συγκαρτηρίων ἀσπασμῶν διεδήλωσαν τὴν ἀποδοχὴν τῶν ἐν τῇ Συνελεύσει τῆς Ἱεραρχίας τελεσθέντων. Εἶναι δὲ ἀπορίας ἄξιον, ὅπερ ἐν θλίψει πολλῇ βλέπομεν, τό, πῶς τὰ ἐν ἐπικλήσει τοῦ Παναγίου Πνεύματος καὶ ἐν τελετῇ ἐκκλησιαστικῇ τελειωθέντα ζητοῦσιν ἤδη, προβάλλοντες ἔλλειψιν νομοτυπίας, νὰ ἀνατρέψωσι διὰ προσφυγῆς εἰς λαϊκὸν δικαστήριον, ἐπὶ ἀνυπολόγιστῳ ἐκκλησιαστικῇ καὶ ἐθνικῇ ζημίᾳ διὰ τοῦ κλονισμοῦ τῆς πίστεως τοῦ χριστιανικοῦ λαοῦ.

Ἡ πρᾶξις τῆς ἐκλογῆς δὲν εἶναι πρᾶξις ἀπλῶς νομοτύπου φύσεως, ἀλλὰ κανονικοῦ καὶ δὴ δογματικοῦ, ἅμα δὲ καὶ πίστεως ἐπὶ τὴν ἐπενέργειαν τοῦ Παναγίου Πνεύματος περιεχομένου, δι' ὃν λόγον οἰαδήποτε τυχὸν ἀκύρωσις ἢ μεταβολὴς αὐτῆς δὲν θὰ ἔχη μόνον τὸν τυπικὸν νομικὸν χαρακτήρα, ἀλλὰ θὰ εἶναι, τοῦτ' αὐτό, ἀνατροπὴ πιστευμένων πραγμάτων καὶ παρεδεδεγμένων ἀνέκαθεν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ δογμάτων, θλιβεράν δ' ἀπήχησιν δὲν θὰ ἔχη μόνον εἰς τὰ στενὰ ὄρια τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος, ἀλλὰ καὶ πέραν τούτων εἰς τὰς Ὁρθοδόξους Χώρας καὶ Ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ ἑτεροδόξους τοιαύτας, θὰ παρασχεθῇ δὲ εἰς τὸν χριστιανικὸν λαὸν τὸ ἐνδόξιμον, ὅτι ἐπὶ τῆς Ἐκκλησίας διδασκόμενα, ὡς Ἁγίῳ Πνεύματι καὶ ἐπικλήσει τῆς θείας χάριτος τελούμενα, ὑπόκεινται εἰς τροποποιήσεις, ἀκυρώσεις καὶ ἔξαφάνσεις, ἕξ αἰτίας δῆθεν τυπικῶν λόγων, καὶ ἐὰν τυχὸν τοιοῦτοι προβάλλονται, ἀνατρεπόντων τὴν οὐσίαν καὶ διασειόντων τὴν πίστιν τοῦ λαοῦ.

Ἀπὸ τοιαύτης τινὸς ἀποφάσεως, μελλούσης νὰ ἔχη ἀνυπολόγιστα ἀποτελέσματα θρησκευτικοῦ καὶ ἐθνικοῦ διχασμοῦ, θέλοντες νὰ προφυλάξωμεν τὸν πεπιστευμένον Ἡμῖν Χριστῶνυμον Ἑλληνικὸν λαόν, καὶ νὰ περιφρουρήσωμεν συγγρόνως τὴν ὑπόληψιν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τὴν κατάκρισιν τῶν πέραν τοῦ Βασιλείου Ὁρθοδόξων καὶ ἑτεροδόξων Ἐκκλησιῶν, ἀπευθυνόμεθα πρὸς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας, ἐπικαλούμενοι τὴν εὐσέβειαν καὶ τὰ χριστιανικὰ αὐτοῦ αἰσθήματα, ἅμα δὲ τὴν φιλοτιμίαν καὶ τὸ ἐνδιαφέρον αὐτοῦ διὰ τὴν θρησκευτικὴν καὶ τὴν ἐθνικὴν ἐνότητά τοῦ Ὁρθοδόξου Ἑλληνικοῦ λαοῦ, παρακαλοῦντες, ὅπως ἐν τῷ ἐνδιαφέροντι αὐτοῦ τούτῳ λάβῃ τὰ ἀνωτέρω πρὸ ὀφθαλμῶν καὶ ἐκτίμησιν θεόντως κατὰ τὴν ἔκδοσιν τῆς ἀποφάσεως αὐτοῦ.

Δὲν θεωροῦμεν δ' ἄσκοπον νὰ σημειώσωμεν ἐν τῷ ὑπομνήματι τούτῳ, ὅτι εἰς τὸ παρὸν διάβημα δὲν ὄθησεν ἡμᾶς προσωπικὸν ἐνδιαφέρον ὑπὲρ τοῦ ἐκλεγέντος Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος Δαμασκηνοῦ τοῦ ἀπὸ Κορινθίας, τὸν ὁποῖον πάντες οἱ ὑπερψηφίσαντες αὐτοῦ θεωροῦσιν ὡς κανονικῶς ἐκλεγέντα καὶ ὑπόσχοντα, ἀλλ' ὁ πόσις ὑπὲρ τοῦ κύρους καὶ τῆς ἀξιοπρεπείας τῆς Ἐκκλησίας, ἣτις παρουσιάζεται, ὡς δυναμένη ἐκ προσωπικῶν λόγων νὰ θέτῃ ἐν ἀμφιβέβῳ αὐτὸ τοῦτο τὸ κύρος τῶν ὑπ' αὐτῆς διδισκομένων ὡς πιστευομένων, καὶ νὰ υποβιβάσῃ εἰς ἀνθρώπινον κατασκευάσμα ὅτι πιστεύει ὡς παρεχόμενον ἀπὸ Θεοῦ.

Ἡ Ἀρχιερατικὴ ἡμῶν διαβεβαίωσις, ἡ διδομένη παρ' ἐκάστου ἐξ ἡμῶν ἐνώπιον τοῦ θυσιαστηρίου ὀλίγον πρὸ τῆς χειροτονίας, ὅτι «Στέργομεν καὶ ἀποδεχόμεθα τὰς Ἁγίας Ἐπὶ Οἰκουμενικῆς Συνόδου καὶ τῶν Τοπικῶν, ἅς, Ἐκεῖναι ἀποδεξάμεναι, ἐκύρωσαν ἐπὶ φυλακῇ τῶν ὁρθῶν τῆς Ἐκκλησίας δογμάτων ἀθροισθεῖσαι, καὶ ὁμολογοῦμεν πάντας τοὺς ὑπ' αὐτῶν ὡς ὑπὸ τῆς φωτιστικῆς Χάριτος τοῦ Παναγίου Πνεύματος ὀδηγουμένων ἐκτεθέντας ὅρους τῆς πίστεως καὶ τοὺς ἱεροὺς Κανόνας, οὓς οἱ μακάριοι ἐκεῖνοι πρὸς τὸν τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας διακόσμησιν καὶ τὴν τῶν ἡθῶν εὐταξίαν κατὰ τὰς ἀποστολικὰς παραδόσεις καὶ τὴν διάνοιαν τῆς εὐαγγελικῆς διδασκαλίας συντάξαντες παρέδωκαν τῇ Ἐκκλησίᾳ...» ἅγι ἡμᾶς εἰς τὴν ὑποβολὴν τοῦ παρόντος ὑπομνήματος, ἐπὶ τοῦ ὁποῖου ἐπικαλούμεθα ἀμέριστον τὴν προσοχὴν τοῦ ὑμετέρου Συμβουλίου.

Τὴν κανονικὴν ταύτην καὶ μόνον πλευρὰν τοῦ ζητήματος ἐκτιθέμενοι καὶ ὑπὲρ τῆς διασώσεως τοῦ κύρους τῶν ἱερῶν Κανόνων καὶ τῶν ἀνέκαθεν ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας παρεδεδεγμένων ἀγωνιζόμενοι, θέλομεν νὰ πιστεύωμεν ὅτι θὰ ἔχωμεν συμφρονοῦν καὶ τὸ ὑμέτερον Συμβούλιον, ὅπερ ἐν προκειμένῳ ν' ἀποφανθῇ ἐπὶ ζητήματος συνδεομένου πρὸς τὸ δόγμα καὶ τὴν πίστιν τοῦ λαοῦ, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐνότητα αὐτοῦ ὑπὲρ τῆς διατηρήσεως τῶν ὁποίων ἀξιοθαυμάστως ἐργάζεται ἡ Ἐθνικὴ Κυβέρνησις τῆς χώρας, καταβάλλουσα πᾶσαν φροντίδα ἐν τῇ πεποιθῆσει, ὅτι διὰ τῆς θρησκευτικῆς τοῦ λαοῦ διαπαιδαγωγήσεως καὶ

τῆς προαγωγῆς ἐν τῇ κατὰ Χριστὸν ζωῇ δύναται ἡ ἀγαπητὴ ἡμῶν Πατρὶς νὰ προαχθῇ καὶ νὰ εὐμερῆσθῃ.

Διάπυροι πρὸς Θεὸν εὐχέται

- 1) Ὁ Μαντινείας καὶ Κυνουρίας *Γερμανὸς*
- 2) Ὁ Πατρῶν *Ἀντώνιος*
- 3) Ὁ Κερκύρας καὶ Παξῶν *Ἀλέξανδρος*
- 4) Ὁ Σάνθης *Ἰωακείμ*
- 5) Ὁ Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης *Προκόπιος*
- 6) Ὁ Θηβῶν καὶ Λεβαδείας *Συνέσιος*
- 7) Ὁ Ἄρτης *Σπυρίδων*
- 8) Ὁ Ἀλεξανδρουπόλεως *Ἰωακείμ*
- 9) Ὁ Σπάρτης *Διονύσιος*
- 10) Ὁ Ἀργολίδος *Ἰερόθεος*
- 11) Ὁ Γρεβενῶν *Γερβάσιος*
- 12) Ὁ Ἐλασσῶνος *Καλλίνικος*
- 13) Ὁ Παραμυθίας, Φιλιατῶν καὶ Γηρομερίου *Γεώργιος*
- 14) Ὁ Πολυανθῆς καὶ Κιλικισίου *Κύριλλος*
- 15) Ὁ Λαρίσης *Δωρόθεος*
- 16) Ὁ Χαλκίδος *Γρηγόριος*
- 17) Ὁ Καρυστίας καὶ Σκύρου *Παντελεήμων*
- 18) Ὁ Ἡλείας *Ἀντώνιος*
- 19) Ὁ Μεσσηνίας *Πολύκαρπος*
- 20) Ὁ Σύρου, Τήνου, Ἄνδρου *Φιλάρτος*
- 21) Ὁ Δημητριάδος *Ἰωακείμ*
- 22) Ὁ Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων *Ἰεζεκιήλ*
- 23) Ὁ Καλαβρυτιῶν καὶ Αἰγιαλείας *Θεόκλητος*
- 24) Ὁ Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας *Ἀνθίμος*
- 25) Ὁ Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως *Προκόπιος*
- 26) Ὁ Παροναξίας καὶ Θήρας *Χερουβίμ*
- 27) Ὁ Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος *Ἰάκωβος*
- 28) Ὁ Φλωρίνης *Βασίλειος* (κατὰ τηλ/κὴν ἐντολὴν του)
- 29) Ὁ Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης *Ἀνδρέας*
- 30) Ὁ Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας *Γερμανὸς*
- 31) Ὁ Φωκίδος *Ἀθανάσιος*
- 32) Ὁ Γυθείου, Οἰτύλου καὶ Κυθήρων *Προκόπιος*

Ἐπικυροῦται τὸ γνήσιον τῶν ὑπογραφῶν τῶν ἄνωθι Σεβ. Μητροπολιτῶν.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 14 Νοεμβρίου 1938

† Ὁ ΑΘΗΝΩΝ ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ

Ἄκριβες ἀντίγραφον ἐκ τοῦ εἰς χεῖρας τοῦ κ. Προέδρου τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας παραδοθέντος ὑπομνήματος.

Παρὰ ταῦτα, Ἄγιε Πρόεδρε, τὰ σαφῆ καὶ κατηγορηματικά, τὰ μηδέποτε θεθέντα ἐν ἀμφιδόλῳ ὅσον ἀφορᾷ τὸ βέβαιον καὶ ἀληθές καὶ ἐκ τούτου μηδέποτε παροραθέντα, ἀλλ' ἐν συνεχείᾳ καὶ ἀδιακόπως ἐπὶ αἰῶνας ἐφαρμοζόμενα, καὶ πρὸς τὰ ὁποῖα τόσον ἡ Ἐκκλησία ὅσον καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Πολιτεία ἀείποτε ἐπεδείξαντο σεβασμὸν, τὸ λαϊκὸν τοῦτο δικαστήριον ἐκήρυξεν ἑαυτὸ ἀρμόδιον, καὶ ἀπεφάνθη κατὰ τῆς ἐκλογῆς, προδὼν εἰς τὴν ἀκύρωσιν αὐτῆς. Ἐπὶ τῇ βέσει τῆς ἀποφάσεως ταύτης ἡ τότε Κυβέρνησις ἐξέδωκε σχετικὸν νόμον, ὁρίσασα ἄλλως τὰ τοῦ τρόπου τῆς ἐκλογῆς, ἡ δὲ Ἱερά Σύνοδος τῆς Συνοδικῆς Περιόδου 1938—1939, παρὰ τὴν διαμκρυτρίαν τριῶν ἐκ τῶν Συνοδικῶν Συνέδρων διὰ τὴν ἀντικανονικότητα τῶν

τελουμένων, προέβη εἰς τὴν ἐκλογὴν ἄλλου ὡς Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν.

Εἰς τὰς τελευταίας ταύτας ἐνεργείας ὑπάρχει ἐξώφθαλμος ἡ ἀντικανονικότης. Ἀλλὰ καὶ ἡ ἀντισυνταγματικότης.

Κανονικὴ καὶ συνταγματικὴ ἐκλογὴ εἶναι ἡ γενομένη τὴν 5ην Νοεμβρίου 1938, ὡς ἐν τῷ ἀναγνωσθέντι ὑπομνήματι ἐκτίθεται. Εἶναι, ὡς γνωστὸν, ἐπάναγκες διὰ τὸ κανονικῶς ἔγκυρον, ὅπως ἡ ἐκλογὴ βασίζεται ἐπὶ τῶν ἱερῶν τῆς Ἐκκλησίας Κανόνων καὶ ἐνεργῆται κατ' αὐτούς, ὁποῦτε καὶ μόνον ἡ ἐκλογὴ «ἔρρωται κανονικῶς». Ὅταν τὸ στοιχεῖον τοῦτο ὑπάρχη καὶ ἔχῃσι πληρωθῇ πᾶσαι αἱ ἀπαιτούμεναι προϋποθέσεις καὶ οἱ ἀναγκαῖοι ὅροι, τότε ἡ ἐκλογὴ εἶναι ἰσχυρὰ καὶ ἔγκυρος ἀπὸ κανονικῆς πλευρᾶς. Ἐφ' ὅσον λοιπὸν ἡ γενομένη τὴν 5ην Νοεμβρίου 1938 ἐκλογὴ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν ἐπλήρωσε τοὺς ὅρους καὶ τὰς ἀπαιτήσεις τῶν ἱερῶν Κανόνων καὶ ἐγένετο συμφώνως πρὸς αὐτούς ἐξ ἄλλου δὲ συμφώνως καὶ πρὸς τοὺς νόμους τοῦ Κράτους, ἀπ' ἀμφοτέρων τῶν πλευρῶν εἶναι ἔγκυρος, καὶ συνεπῶς ἀπρόσβλητος.

Κατὰ τὴν διδασκαλίαν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἡ ἐκλογὴ καὶ κατάστασις τῶν Ἀρχιερέων, τῶν διαδόχων τῶν Ἀποστόλων, τελεῖται ὑπὸ τὴν ἐπιστασίαν τοῦ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἔσσει διαμένοντος Παναγίου καὶ Τελεταρχικοῦ Πνεύματος, τοῦ ὄδηγοντος Αὐτὴν εἰς πᾶσαν τὴν Ἀλήθειαν. Ὑπὸ τὴν ἀλάθηστον ταύτην τοῦ Παναγίου Πνεύματος ὁδηγίαν, ὅπερ ἐπικαλεῖται ἡ Ἱερά τῶν Ἀρχιερέων Συνέλευσις, ἡ Ἐκκλησία ἀείποτε ἐνήργησεν, ἐνεργεῖ καὶ θὰ ἐνεργῇ τὴν κατάστασιν τῶν Ἀρχιερέων, διδάσκουσα καὶ ἀξιόσασα ἀπὸ τὰ τέκνα Αὐτῆς νὰ πιστεύουσιν, οἱ «πάντα χορηγεῖ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, ὁρῶει προφητείας, ἱερέας τελιοῖ...».

Ἐξετάζοντες κατὰ ταῦτα τὴν γενομένην τὴν 5ην Νοεμβρίου 1938 ἐκλογὴν Ἀρχιεπισκόπου ὑπὸ τὸ πρῶτον τῶν ἱερῶν Κανόνων ἀνευρίσκομεν τὴν κανονικότητα αὐτῆς, καθόσον πάντες οἱ ὅροι, οἱ ὑπὸ τῶν ἱερῶν κανόνων διαγραφόμενοι, ἐτηρηθήσαν καὶ πᾶσαι αἱ ἀπαιτήσεις αὐτῶν ἐπληρώθησαν ὑπὸ τῆς ἐκλεκτῆς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας. Ἡ γενομένη αὕτη ἐκλογὴ φέρη πάντα τὰ στοιχεῖα τὰ ἀπαιτούμενα διὰ τὴν ἀνάδειξιν τοῦ κανονικῶς ἐκλεγομένου ποιμένου, οὐδὲν δὲ καὶ κατ' οὐδὲν στάδιον αὐτῆς φέρει στοιχεῖον ἀντικανονικότητος, ὥστε νὰ ἀμφισβητηθῇ, καὶ ἐπ' ἐλάχιστον ἀκόμη, τὸ κύρος ταύτης, δι' ὃν λόγον οὐδεμία ἐνστασις ὑπεβλήθη ἐναντίον τῆς κανονικότητος αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ οὐδεὶς προέκυψε λόγος, οὐδ' ἦτο ἄλλως δυνατὸν νὰ προκύψῃ, ἐφ' ὅσον ἡ κανονικότης ὑπάρχει πλήρης καὶ ἀνεραία.

Ἡ ἐκλογὴ αὕτη εἶναι, ὡς πᾶσαι αἱ ἐκλογαὶ καὶ καταστάσεις τῶν Ἀρχιερέων, πρᾶξις κανονικοῦ, καὶ μάλιστα δογματικοῦ, περιεχομένου, καὶ κατ' οὐσίαν ἐπομένως οὐχὶ φύσεως νομικῆς τυπικῶς, ἀλλὰ πνευματικῆς, ἔτι δὲ πρᾶξις μὲ περιεχόμενον τὴν θρησκευτικὴν πίστιν, τὴν ἀναφερομένην πρὸς μὴ βλεπόμενα κατὰ τὸν περὶ πίστεως ὁρισμὸν καὶ διδασκα-

λιαν τῆς πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολῆς «ἐλπίζομένων ὑπόστασις, πραγμάτων ἔλεγχος οὐ βλεπομένων», τοῦθ' ὅπερ β.ζικῶς διαστέλλει τὴν τοιαύτην ἐκλογὴν ἀπὸ πάσαν ἄλλην ἀνθρωπίνην ἐνέργειαν καὶ πράξιν διοικητικοῦ περιεχομένου.

Ἐπὶ πλέον ὅμως ἡ γενομένη αὕτη ἐκλογὴ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν ἐπεσφραγίσθη καὶ ἐτελείωθη διὰ τοῦ εὐθὺς ἐπακολουθήσαντος Μεγάλου Μηνύματος, τῆς ἐκκλησιαστικῆς δηλονότι ἐκείνης ἱεροτελεστίας, ἣτις διεξήχθη καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν κατὰ τὸ τυπικὸν τῆς Ἐκκλησίας, καὶ ἡ ὁποία προϋποθέτει τὴν τήρησιν πασῶν τῶν διὰ τὴν ἐκλογὴν κανονικῶν διατάξεων, συμπληροῦσα καὶ κυροῦσα οὕτω τὴν ἐκλογὴν. «Τὸ Μήνυμα, λέγει Συμεὼν ὁ Θεσσαλονίκης, εἶναι ὡς μία ἀπαρχὴ τῶν συναλλαγμάτων καὶ ἀρραβῶν. Συναθροίζεται ὅλη ἡ Ἐκκλησία κατ' αὐτὴν, διότι πρέπει ἐπὶ Θεῷ μάρτυρι καὶ ἔμπροσθεν τῶν Ἁγίων καὶ τῶν Ἀγγέλων καὶ ὄλων τῶν πιστῶν νὰ ἀναδεχθῇ τὴν Ἐκκλησίαν». Καὶ ἀλλαχοῦ ὁ αὐτὸς ἐπιλέγει «Οὕτως ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Μηνύματος τοῦ Χριστοῦ, καὶ τῶν Ἁγίων Ἀγγέλων καὶ τῶν ἀνθρώπων ἀποκατέστη νυμφίος τῆς ἐγχειρισθείσης αὐτῷ Ἐκκλησίας, καὶ τὴν παρέλαβε διὰ νὰ φροντίσῃ καὶ προνοῇ δι' αὐτήν».

Διὰ τῆς ἱεροτελεστίας ταύτης ὁ ἐκλεγόμενος καθίσταται, ἄφ' ἧς λάβει χώραν αὕτη ὁ Ποιμενάρχης τῆς δι' ἡν ἐξελέγη, πνευματικῆς παροικίας, μὴ ἀπαιτουμένης πλέον, ἀπὸ τῆς ἐκκλησιαστικῆς πλευρᾶς, οὐδεμιᾶς ἄλλης πράξεως ἢ ἐνεργείας πρὸς ἀνάληψιν καὶ ἀσκήσιν τῶν ποιμαντορικῶν αὐτοῦ καθηκόντων, ἀπομενούσης μόνον — καὶ τοῦτο παρ' ἡμῖν — τῆς ἐκδόσεως τοῦ κατὰ ταῦτα ἐντελῶς τυπικοῦ διατάγματος, δι' οὗ ἀναγνωρίζεται ὑπὸ τῆς Πολιτείας ὡς τοιοῦτος ὁ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ἐκλεγείς κανονικός ποιμενάρχης τῆς δι' ἡν ἐξελέγη, Ἐπισκοπῆς καὶ παραγγέλλονται αἱ ἐν τῷ Κράτει Ἀρχαί, ὅπως ἀναγνωρίζωσιν ὡς τοιοῦτον καὶ ἀπονέμωσι τὰς εἰς τὸν βαθμὸν αὐτοῦ προσηκούσας τιμὰς, καὶ τὸ ὁποῖον δὲν ἀποτελεῖ συστατικὸν στοιχεῖον τῆς ἐκλογῆς, δυνάμενον, ὡς συνέδη πολλάκις νὰ ἐκδοθῇ πολὺ βραδύτερον, μετὰ τὴν ἐγκατάστασιν τοῦ ἐκλεγέντος καὶ τὴν ἀνάληψιν τῶν ποιμαντορικῶν αὐτοῦ καθηκόντων. Ὡς δ' εἶναι γνωστὸν, τὸ Μέγα Μήνυμα εἶναι ἡ ἱεροτελεστικὴ τῆς Ἐκκλησίας πράξις, καθ' ἣν ὁ ἐκλεγείς, ἐνώπιον τῆς Ἱερᾶς Συνελεύσεως τῶν Ἀρχιερέων, ἐνώπιον δηλονότι τῆς Ἐκκλησίας ἐνδεδυμένος τὰ ἱερὰ ἄμφια τοῦ ἱερατικοῦ αὐτοῦ βαθμοῦ, ἀφοῦ γένηται ἔναρξις τῆς ἀκολουθίας διὰ τοῦ «Εὐλόγητός ὁ Θεός» καὶ ψαλλῶσιν οἱ εὐχαριστήριαι ὕμνοι πρὸς τὸν Θεὸν διὰ τὴν κατάπεμψιν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καὶ τὴν ὁδηγίαν αὐτοῦ ἐν προκειμένῳ, εὐχαριστεῖ τῷ Θεῷ ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ αὐτοῦ, τῇ γενομένῃ «διὰ τῆς ψῆφου τῶν θεσθέν ὁδηγηθέντων Ἁγίων Ἀρχιερέων», δηλῶν ὅτι «ἀποδέχεται ταύτην», καὶ διαβεβαιούμενος ὅτι, «θέλει τηρήσει πιστῶς ὅσα παρέλαβε καὶ ὅτι εἰς νομὰς σωτηρίους τῆς εὐαγγελικῆς χάριτος θέλει ὁδηγήσει τὸν ἐμπιστευόμενον αὐτῷ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ χριστιανικὸν λαόν».

Συνεπῶς ἀπὸ τῆς 5ης Νοεμβρίου 1938 κανονικῶς δικαίῳ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν εἶναι ὁ ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας ἐκλεγείς τοιοῦτος, καθ' ὅσον ἡ ἐκλογὴ τούτου διεξήχθη κατὰ τὰς διατάξεις τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ ἐτελέσθη τὸ Μέγα Μήνυμα, ἄφ' ὧν καὶ δι' ὧν οὗτος κατέστη ὁ κανονικός Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος.

Τούτων δοθέντων, ἡ προσφυγὴ εἰς λαϊκὸν δικαστήριον καὶ ἡ ἐπιζητήσις τῆς παρεμβάσεως τούτου πρὸς ἀκύρωσιν τῆς οὕτως γενομένης ἐκλογῆς, σημαίνει τὴν ὑπαγωγὴν τοῦ οὐσιαστικοῦ μέρους ταύτης, τοῦ πνευματικοῦ δηλονότι, τοῦ ὑφισταμένου πλήρους διὰ τῆς γενομένης προσευχῆς καὶ ἱεροτελεστίας, τῆς ἐπικλήσεως καὶ ἐπιφοιτήσεως τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, καὶ τῆς τηρήσεως ἐν γένει τῶν ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Κανόνων ἐν προκειμένῳ δριζομένων, ζήτημα δηλαδὴ πίστεως, ἐξερχομένου τοῦ πλαισίου τοῦ ὀλικοῦ καὶ γενικῶς τοῦ ἀνθρωπίνου, τὴν ὑπαγωγὴν, ἐπαναλαμβάνομεν, πράξεως οὐχὶ ὡς πάσαι αἱ λοιπαὶ διοικητικαὶ ἐν τῷ Κράτει, αἱ ἐνεργούμεναι ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων διοικητικῶν ὀργάνων ἐπὶ τῇ θάσει ἀνθρωπίνων νόμων καὶ κατ' αὐτούς, ἀλλὰ κανονικῆς τοιαύτης καὶ δὴ ἀπτομένης τοῦ δόγματος καὶ ἀποτελούσης θρησκευτικὴν πίστην, ὑπὸ τὸν ἔλεγχον καὶ τὴν ἐξέτασιν ἀνθρωπίνης ἐξουσίας — κοσμικοῦ δικαστηρίου — ἀκόμη δὲ τὸν ὑποβ.θασμὸν τῶν ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος τελειομένων εἰς πράξεις ἀνθρώπινους, καὶ συνεπῶς μεταβαλλομένας καὶ ἀλλοιομένας κατὰ τὸ περιεχόμενον αὐτῶν, ἀναλόγως τῶν περιστάσεων καὶ κατὰ τὸ δοκῶν. Ἐὰν ἀποτελέσματα μιᾶς τοιαύτης ἐνεργείας θὰ ἀπετέλων ἀνυπολόγιστον θρησκευτικὴν ζημίαν, καθόσον θὰ ἐκλόνιζον τὴν θρησκευτικὴν πίστιν τοῦ λαοῦ ἐπὶ τῶν ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἀποκλειστικῶς ἐνεργουμένων καὶ οὐχὶ ὑπὸ ἀνθρωπίνης δυνάμεως, καὶ θὰ συνετέλων εἰς τὴν γέννησιν ἐν ταῖς χριστιανικαῖς συνειδήσεσι τοῦ πιθανοῦ, ἂν μὴ τοῦ βεβαίου, ὅτι τὰ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας διδασκόμενα καὶ πιστευόμενα ὡς ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος τελειούμενα εἶναι καθαρῶς ἀνθρώπινα καὶ μόνον ἐφευρέσεις καὶ ἐνέργειαι, ὑποκείμενα εἰς μεταβολὴν καὶ ἐξαφανισμὸν ἐκ λόγων ἐντελῶς τυπικῶν, οἵτινες εἶναι ἱκανοί, ὅπως ἀνατρέψωσι τὴν οὐσίαν καὶ καταστρέψωσι θρησκευτικὰς ἀκλονήτους πεποιθήσεις, αἵτινες οὐδέποτε διεσείσθησαν, ἀλλὰ καὶ δὲν δύνανται νὰ προσβληθῶσιν. Ταῦτα οὐ μόνον πραττόμενα, ἀλλὰ καὶ μόνον λεγόμενα, ἀποτελοῦσιν ὑβρὸν καὶ βλασφημίαν ἐναντι τῶν δογμάτων καὶ τῶν θεσμίων γενικῶς τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν ὑπ' αὐτῆς τεθέντων ὄρων πρὸς ἀποδοχὴν καὶ πίστιν, βαρυνούσας τὰ μέγιστα ἐκείνους, οἵτινες τολμῶσι ταῦτα.

Ἐκτὸς τῆς ὑφισταμένης ὁμῶς ταύτης κανονικότητος, ὑπάρχει ἐν προκειμένῳ καὶ ἀπὸ τῆς πολιτικῆς πλευρᾶς, καὶ ἡ συνταγματικότης, προκύπτουσα ἐκ τοῦ ἀρθροῦ 2 τοῦ Συντάγματος, δι' οὗ οἱ Ἱεροὶ Ἀποστολικοὶ καὶ Συνοδικοὶ Κανόνες καὶ ἡ Ἱερὰ Παράδοσις τῆς Ἐκκλησίας προσέλαβον ἰσχὴν συνταγματικὴν. ἐφόσον διὰ τοῦ ἀρθροῦ τούτου διατάσσεται ἡ ἀναλλοίωτος καὶ ἀδιάφθορος τήρησις αὐτῶν. Κατὰ

ταῦτα καὶ ἀπὸ συνταγματικῆς ἀπόψεως ἡ ἐκλογή αὕτη ἔρρωται, οὕσα καὶ συνταγματικῶς ἰσχυρά, ἀτε πραγματοποιηθεῖσα συμφώνως πρὸς τε τοὺς ἱεροὺς Κανόνας καὶ τοὺς κατὰ τὸ Σύνταγμα τεθέντας ὑπὸ τῆς Πολιτείας Κανόνας Δικαίου.

Ἄλλ' ἡ ἐκκλησιαστικὴ αὕτη πράξις ἐξ ἄλλου τῆς ἐκλογῆς καὶ τοῦ Μεγάλου Μηνύματος δὲν ἀποτελεῖ παντάπασιν ἀντικείμενον ἐξετάσεως ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας καὶ ἀπὸ ἐπόψεως ἀρμοδιότητος. Τοῦτο ἔργον ἔχει καὶ ἀποστολήν, ἐκ τοῦ ἱδρυτικοῦ αὐτοῦ νόμου διαγραφομένην, ὅπως ἀποφαίνηται ἐπὶ αἰτήσεων ἀκυρώσεως πράξεων τῶν διοικητικῶν Ἀρχῶν διὰ παράβασιν νόμου ἢ κακὴν τούτου ἐφαρμογήν, ὡς καὶ δι' ὑποθέσεις ἀμφισβητουμένου διοικητικοῦ. Ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τοῦτο τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας καθώρισεν καὶ ἔθετο ἐπὶ τῇ δάσει καὶ ἐν τῇ ἐννοίᾳ τοῦ νόμου ὡς ἀρχήν, ὀρθοτάτην ἄλλως καὶ νομιμωτάτην, ὅτι προσβληταὶ διὰ προσφυγῆς ἐνώπιον αὐτοῦ ἐκ τῶν πράξεων τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ἀρχῶν εἶναι καὶ μὴ ἀναγόμεναι εἰς τὴν καθαρῶς ἑρμηνευτικὴν ἢ πνευματικὴν ἀρμοδιότητα αὐτῶν». Μεταξὺ ὅμως τῶν ἀντικειμένων τῆς δικαιοδοσίας καὶ ἀρμοδιότητος αὐτοῦ δὲν περιλαμβάνεται ἡ πράξις τῆς ἐκλογῆς καὶ καταστάσεως καὶ ἡ ἱεροτελεστία τοῦ Μεγάλου Μηνύματος τῶν Ἀρχιερέων διὰ τὸν ἀπλούστατον λόγον, ὅτι δὲν εἶναι πράξις διοικητικοῦ περιεχομένου, οὐδ' ἀνθρώπινον κατασκευάσμα, ὥστε νὰ παρουσιάξῃ ἄτελειαν νομικὰς διὰ νὰ εἶναι δυνατὴ ἢ ὑπὸ ἀνωτέρας διοικητικῆς Ἀρχῆς ἢ διοικητικοῦ δικαστηρίου ἐξετάσις τῆς τοιαύτης ἐνεργείας, ἀλλ' εἶναι πράξις κανονικῆ, ἣς ἡ ἐνέργεια καὶ τελείωσις ἀνάγεται εἰς τὸ Θεόν, ὅπερ ἐπιφοιτᾷ καὶ παρίσταται καὶ ἐνεργεῖ ἐν προκειμένῳ, διὰ τῶν ὀργάνων αὐτοῦ, τῶν Ἀρχιερέων. Οὕτω πιστεύει καὶ οὕτω διδάσκει καὶ οὕτω παραδίδει ἡ Ἐκκλησία ταῦτα ἀπαρχαρχα κατὰ τῶν αἰώνων, ἀπαιτούσα παρὰ τῶν πιστῶν Αὐτῆς τέκνων τὴν εὐλαβίαν τούτων καὶ ἀναλλοίωτον τήρησιν. Πρόκειται, ἄλλαις λέξεσιν, περὶ τελετῆς ἱεράς, ἀναγομένης εἰς τὴν σφαῖραν τῆν πνευματικὴν, κειμένης ἐκτὸς τοῦ κοσμικοῦ πλαισίου, ἐφ' ἧς οὐδεμίαν οὐδεπώποτε ἔχει ἢ θὰ ἔχῃ ἀρμοδιότητα οὐδεμίαν ἀνθρωπίνην ἐξουσία ἢ ἀνθρώπινον δικαστήριον, ἀκυρος δὲ καὶ ἀνύπαρκτος καὶ ἀνενέργητος εἶναι πᾶσα τυχὸν παρὰ ταῦτα ἀνάμειξις καὶ ἐνέργεια καὶ ἀπόφασις αὐτοῦ διὰ τοὺς ἐκτεθέντας λόγους. Τοῦτο δὲ δὲν συνάγεται μόνον ὡς ἀναγκαῖον συμπέρασμα ἐκ τῆς πνευματικότητος καὶ τοῦ δογματικοῦ περιεχομένου τῆς πράξεως αὐτῆς, ἀλλ' εἶναι ρητὴ ἐπιταγὴ τῶν ἱερῶν Κανόνων, ἀπειλούντων μάλιστα τὴν ἐσχάτην τῶν πνευματικῶν ποινῶν εἰς τὸν κληρικὸν ἐνεῖνον. ὅστις ἤθελε μεταχειρισθῆ κοσμικοὺς ἀρχοντας καὶ ἀνθρωπίνην ἐξουσίαν ἐν γένει πρὸς ἐπιτυχίαν ζητήματος ἐκκλησιαστικοῦ. Οὕτω ὁ Δ' Ἀποστολικὸς Κανὼν διορίζει «Εἴ τις Ἐπίσκοπος κοσμικοῖς ἀρχουσι χρησάμενος δι' αὐτῶν ἐγκρατῆς Ἐκκλησίας γένηται, καθαιρεῖσθω. Καὶ οἱ κοινωνοῦντες αὐτῷ πάντες». Ἐν συνεχείᾳ οἱ ἱεροὶ Κανόνες ἀκυρον καὶ ἀνενέργητον ἀνακηρύττουσι τὴν τοιαύτην διὰ κο-

σμικῶν ἀρχόντων ἐπιτευχεῖναιν πράξιν, ὡς ὁ Κανὼν Γ' τῆς Ζ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ὅστις ἐπαναλαμβάνει τὸν προεκτεθέντα Ἀποστολικόν. Μνημονεύομεν ὁμοίως τοῦ ΙΒ' Κανόνος τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ Τοπικῆς Συνόδου, ἔχοντος οὕτω «Εἴ τις ὑπὸ τοῦ ἰδίου Ἐπισκόπου καθαιρεθεὶς πρεσβύτερος ἢ διάκονος ἢ καὶ Ἐπίσκοπος ὑπὸ Συνόδου, ἐνοχλήσαι τολμήσειε τὰς Βασιλέως ἀκοάς, δέον ἐπὶ μείζονα Ἐπισκόπων Σύνοδον τρέπεσθαι καὶ ἂ νομίξει δίκαια ἔχειν, προσαναφέρειν πλείοσιν Ἐπισκόποις καὶ τὴν παρ' αὐτῶν ἐξετάσιν τε καὶ ἐπίκρισιν ἐκδέχεσθαι. Εἰ δὲ τούτου ὀλιγωρήσας ἐνοχλήσειε τῷ Βασιλεῖ, τούτον μηδεμίαν συγγνώμης ἀξιοῦσθαι, μηδὲ χώραν ἀπολογίας ἔχειν, μηδὲ ἐλπίδα ἀποκαταστάσεως προσδοκᾶν». Ἀξιοσημείωτος εἶναι πρὸς τούτους ὁ ΡΔ' Κανὼν τῆς ἐν Καρθαγένῃ Τοπικῆς Συνόδου, ὅστις ἐπιτάσσει «ἢ ῥεσεν, ἴνα, ὅστις δήποτε ἀπὸ τοῦ βασιλέως διάγνωσιν δημοσίαν δικαστηρίων αἰτήσῃ, τῆς ἰδίας τιμῆς στερηθεῖη».

Ἐκ δὲ τῶν ἐρμηνευτῶν τῶν ἱερῶν Κανόνων ὁ πολὺς Βαλσαμῶν γνωματεύει ἐρμηνεύων τὸν Κανὼνα τοῦτον, «διορίζεται ὁ παρὼν Κανὼν τοὺς ἱερωμένους καθαιρεῖσθαι, τοὺς παραιτούμενους τὰ Ἐκκλησιαστικὰ δικαστήρια καὶ ζητοῦντας ἀπὸ τοῦ βασιλέως δικάσαι τὰς αὐτῶν ὑποθέσεις δημοσίους δικαστάς, ἢτοι πολιτικούς».

Ἀλλὰ καὶ ὁ ἡμέτερος διαπρεπὴς Κανονολόγος καὶ Καθηγητῆς τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαίου ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν καὶ Ἀκαδημαϊκὸς κ. Κωνσταντῖνος Ράλλης ἐν τῇ ἀπὸ 13 Νοεμβρίου 1938 γνωμοδοτήσει αὐτοῦ ἀποφαίνεται κανονικὴν καὶ ἔγκυρον τὴν γενομένην τὴν 5ην Νοεμβρίου 1938 ἐκλογὴν Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν, τὸν δ' ἐκλεγέντα Ἀρχιεπίσκοπον ἀπὸ Κορινθίας Δαμασκηνὸν ὁμοίως κανονικὸν καὶ συνταγματικόν, ἐπαγόμενος τὰ ἐξῆς: «Κατὰ ταῦτα ὁ ἀπὸ Κορινθίας Δαμασκηνός, ὅστις συνυπέγραψε μετὰ τῶν μελῶν τῆς ἱεράς Συνόδου τὸν ἱερὸν Κώδικα ὡς Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν, εἶναι καὶ παραμένει Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κατὰ τὴν διδασκαλίαν τῆς Ἐκκλησίας, μόνον δὲ διὰ παραιτήσεως ἢ, ὅλως ἀπιθάνου ἀσκήσεως θίας ἢ καθαιρέσεως θὰ ἦτο δυνατόν ν' ἀπομακρυνθῆ τοῦ θρόνου, πάντοτε ὅμως ὡς Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος καὶ ἐν οὐδεμίᾳ περιπτώσει ὡς Μητροπολίτης Κορινθίας, μὴ δυνάμενος ἐπὶ πλέον οὔτε νὰ ἐπανεέλθῃ εἰς τὸν θρόνον, ἐξ οὗ προήχθη εἰς Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν ἄνευ προηγούμενης παραιτήσεως καὶ νέας ἐκλογῆς του ὡς Μητροπολίτου Κορινθίας».

Ἀλλὰ καὶ εἰς ἣν εἰσέτι περίπτωσιν ἠθέλομεν ἀποδεχθῆ τὴν ἐκφρασθεῖσαν γνώμην ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας περὶ διακρίσεως τῶν ἱερῶν Κανόνων εἰς δογματικούς καὶ εἰς τοιοῦτους τάξεις καὶ πειθαρχίας, ἢτοι διοικητικούς, καὶ τοὺς μὲν πρώτους ἀμεταβλήτους, τοὺς δ' ἄλλους μεταβλήτους διὰ νόμου, καὶ ἂν, λέγομεν, ἠθέλομεν ἀποδεχθῆ τὴν ἄλλως ἐντελῶς πεπλανημένην αὐτὴν γνώμην, πάλιν τὸ ὑπὸ κρίσιν ζήτημα δὲν ὑπόκειται ποσῶς εἰς τὴν ἀρμοδί-

τητα τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, ἅτε μὴ δεκτικὸν τροποποιήσεως ἢ μεταβολῆς ἢ ἀκυρώσεως διὰ νόμου, ἐφ' ὅσον οἱ ἱεροὶ Κανόνες, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὁποίων διεξήχθη ἡ ἐκλογή καὶ ἔλαβε χώραν ἡ ἱεροτελεστία τοῦ Μεγάλου Μηνύματος, εἶναι φύσεως δογματικῆς, καὶ εἶναι τῶντι τοιαῦτα, ἐφ' ὅσον πρὸς τελείωσιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν τούτων πράξεων μεσολαβεῖ ἡ ἐπιφοίτησις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Κατὰ τὸν μακρῶτατον, Σεβασμιώτατοι Ἀδελφοί, τῆς Ἐκκλησίας εἶον, δὲν ὑπάρχει παράδειγμα, καθ' ὃ κοσμικὰ δικαστήρια ἐδέχθησαν καὶ ὑπεισῆλθον εἰς ζητήματα πίστεως καὶ κανονικότητος. Ἐνώπιον τοιούτων ζητημάτων πάντα ἄλλη, ἐκτὸς τῆς Ἐκκλησίας, Ἀρχὴ καὶ Ἐξουσία, ὡς καὶ δικαστήριον, ἐσταμάτησε μὲ σεβασμόν, καί, ἂν καὶ ἤχθη πρὸς αὐτὴν ζήτημα τοιοῦτον, δὲν ἐπελάβετο τῆς ἐξετάσεως αὐτοῦ, οὔτε καὶ ἀπὸ τῆς ἐξωτερικῆς αὐτοῦ πλευρᾶς, τῆς τυπικῆς, φρονούσα—καὶ ὀρθῶς—ὅτι διαφεύγει τὴν ἀρμοδιότητα αὐτῆς πᾶσα πράξις τοιοῦτου χαρακτήρος καὶ φύσεως δογματικῆς, ἅτε γενομένη τῇ ἐπικλήσει καὶ ἐπιφοίτησει τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἀποτελοῦσα ἀντικείμενον θρησκευτικῆς πίστεως καὶ ἐξερχομένη τοῦ ὕψους καὶ ἀνθρωπίνου. Καὶ εἰς τὰς ὑπὸ ἀλλόδοξον ἀκώμη κυριαρχίαν τελοῦσας Ὀρθόδοξους ἐπὶ μέρους Ἐκκλησίας, ἢ ἐγκρισίς ἢ μὴ εἰς παρομοίας περιπτώσεις παρείχετο ἐκ τῶν προτέρων διὰ τῆς διαγραφῆς τῶν τυχόν ἀνεπιθυμητῶν ἐκ τοῦ καταλόγου τῶν ὑποψηφίων, τὸν ἐκλεγέντα ὅμως ἀνεγνώριζε διὰ διατάγματος αὐτοῦ ὁ ἀλλόδοξος μονάρχης καὶ δὲν προέβαινε εἰς ἀκύρωσιν τῆς ἐκλογῆς. Τὸ φερόμενον δ' ὡς παράδειγμα τῆς ἐκλογῆς τοῦ αἰοιδίμου Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας Φωτίου Περόγλου τὸ πρῶτον ἐκλεγέντος διὰ τὸν Πατριαρχικὸν Θρόνον Ἱεροσολύμων, πόρρω ἀπέχει τοῦ νὰ ὁμοιάζῃ πρὸς τὸ ὑπὸ κρίσιν γεγονός, διότι ἐκεῖ ἡ ὑπὸ ξένην καὶ ἀλλόδοξον κυριαρχίαν τελοῦσα Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία δὲν προσέφυγεν οὐδ' ἐπέζητησε τὴν διὰ κοσμικῆς ἐξουσίας ἀκύρωσιν τῆς ἐκλογῆς, ὡς συνέβη ἐνταῦθα, ἀλλὰ τοῦναντίον ὑπερημύθη τῆς κανονικότητος τῆς ἐνεργείας αὐτῆς, ἀνακοινώσασα πρὸς τὸν ἐκλεγέντα, ὅτι τυγχάνει μὲν κανονικῶς ἐκλελεγμένος, πληθὺν ἢ ἐκλογή αὐτοῦ δὲν ἐπιδοκιμάζεται ὑπὸ τοῦ ξένου κυριάρχου καὶ οὕτως ἀναγκάζεται ἡ Ἐκκλησία νὰ μὴ προβῇ εἰς τὴν χειροτονίαν αὐτοῦ. Τοῦτο προκύπτει σαφῶς ἐκ τῆς γενομένης ἀνακοινώσεως τοῦ Τοποτηρητοῦ τοῦ Πατριαρχικοῦ Θρόνου Ἱεροσολύμων πρὸς τὸν ἐκλεγέντα ἐνώπιον ἐπισήμου συνεδριάσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἐχούσης ἐπὶ λέξει: «Ἡ Κυβέρνησις (ἡ Τουρκικὴ δηλαδὴ) δὲν θέλει τὴν ἐκλογήν καὶ τί νὰ κάμωμεν ἂν εἴχομεν τουφέκια καλόν· μὰ τώρα ποῦ δὲν ἔχομεν τουφέκια πρέπει κατ' ἀνάγκην νὰ δεχθῶμεν τὴν ἀκύρωσιν ἀφοῦ ἔτι θέλει ὁ Παπ' Ἀλῆς» (Φωτίου Ἀλεξανδρείας Πατριάρχου ἐκδοσις 1882).

Ἄλλ' εἰς ἐλεύθερον κράτος, ἀνήκον εἰς τὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν καὶ εἰς τὸ πρῶτον ἄρθρον τοῦ Κανονικοῦ Χάρτου τῆς Χώρας ἀναγράφον ἐπικρατοῦσαν ἐν τῇ Κράτει ταύτῃ, καὶ τὸ ὁποῖον ὑποχρεοῦται νὰ σέβηται τὴν Ἐκκλησίαν του, ἥτις μετ'

αὐτοῦ ἠγωνίσθη κατὰ τοὺς χαλεποὺς διὰ τὸ Ἔθνος χρόνους καὶ παρέσχεν ὅλα τὰ δείγματα τῆς μητρικῆς Αὐτῆς ἀγάπης καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ παρέχῃ πρὸς αὐτὸ τὴν σημαντικὴν ταύτης βοήθειαν πρὸς ἠθικοποίησιν τῶν πολιτῶν, φρονούμεν ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται νὰ προβῇ εἰς ὅ,τι δὲν προέβαινον ἀλλόδοξοι κυριάρχαι εἰς ἐποχὴν δουλείας τοῦ Ὀρθόδοξου Ἑλληνικοῦ Ἔθνους, ἀλλὰ τοῦναντίον νὰ σεβασθῇ τὰ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας τεθεσπισμένα καὶ πιστευόμενα καὶ τὰς ἐπὶ τῇ βάσει τούτων ἐνεργηθείσας ὑπ' Αὐτῆς Πράξεις, ἀφορώσας εἰς τὰ ἱερώτερα, ὅλα τὰ ζητήματα πίστεως, καὶ νὰ μὴ ἐπιτρέπη ποτὲ εἰς ἑαυτὸ τὴν παρέλασιν καὶ προσβολὴν τούτων οὐδὲ κατὰ κεραίαν, οὔτε δὲ καὶ τὴν ἐπιχειρηθῆσαν διακυμώδησιν αὐτῶν κατὰ τὴν ἐπίσημον συνεδρίαν τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας.

Παρὰ ταῦτα ὅμως τὸ Κράτος, ἀντὶ νὰ σταματήσῃ τὸν ὀλισθηρὸν θρησκευτικὸν κατήφορον, εἰς ὃν ἐφέρετο τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας, ἐπεκρότησε τοῦναντίον τὴν ἀντικανονικὴν καὶ ἀντισυνταγματικὴν ἀνάμειξιν ὡς καὶ τὴν ἐκδοθεῖσαν ὁμοίαν ἀπόφασιν αὐτοῦ ἐπὶ τῆς ἐκλογῆς, καὶ ἐχώρησε πρὸς ἀνώμαλον πῖσιν λύσιν ζητήματος κανονικοῦ, ἀποδεχόμενον ὡς ἄκυρον τὴν ὑπὸ τῆς Ἱεραρχίας γενομένην ἐκλογήν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου, καὶ δημοσιεύσαν νόμον καθορίζοντα τὰ τοῦ τρόπου τῆς ἐκλογῆς, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ὁποῖου ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Συνοδικῆς Περιόδου 1938—1939 προέβη εἰς ἐκλογήν ἄλλου ὡς Ἀρχιεπισκόπου, εἰς πρᾶξιν δηλονότι ὑπὸ τῶν ἱερῶν Κανόνων ἀποδοκιμαζομένην καὶ ἐντελῶς ἀπαγορευομένην, καὶ τὸσον ὥστε νὰ θεωρῇ καὶ ἀποκαλῆ τὸν οὕτως ἐκλεγόμενον «ἐπιβάτην», ν' ἀπειλῇ δὲ τὴν ἐσχάτην τῶν πνευματικῶν ποινῶν κατὰ τῶν τοις τοτρόπως ἐνεργούντων καὶ ἀποδεχομένων.

Ἡ κανονικότης εἰς τὰς τοιαύτας ἐκκλησιαστικὰς πράξεις ἀποτελεῖ τὸ βασικόν, τὸ sine qua non, διὰ τὴν πραγματοποίησιν. Εἶναι τὸ περιεχόμενον καὶ ἡ οὐσία τῆς ἐκλογῆς, ἥτις παρ' ἡμῖν ἐπενδύεται, λόγῳ τοῦ συστήματος τῆς νόμου κρατουμένης Πολιτείας, διὰ τοῦ νομικοῦ ἐπενδύτου, τοῦ ἐντελῶς ἐξωτερικοῦ, τοῦ μὴ ἀπτομένου τῆς οὐσίας καὶ μηδαμῶς ἐπιδρῶντος ἢ ἐπηρεάζοντος αὐτήν, ἀλλ' ἀναφερομένου μόνον εἰς τὰ ἐξωτερικὰ σημεῖα τοῦ τόπου, τοῦ χρόνου, τοῦ τρόπου ἐκλογῆς, τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐκλεκτῶν.

Ἐξετάζοντες ὅμως καὶ τὸ ἐξωτερικὸν τοῦτο τῆς ἐκλογῆς στοιχεῖον διαπιστοῦμεν τὸ ἔγκυρον, καὶ ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ταύτης, τῆς γενομένης ἐκλογῆς κατὰ τὴν 27ην Νοεμβρίου 1938, ἐφ' ὅσον ἔλαβε χώραν αὕτη συμφωνία πρὸς τοὺς μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἰσχύοντας νόμους καὶ τὰς συναφεῖς διατάξεις, μηδεμιᾶς τούτων παραβίασεως. Κακῶς δὲ τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας καὶ ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ του, ὅπως δικαιολογῆσῃ καὶ στηρίξῃ τὴν ἄλλως ἀδικαιολογητὸν καὶ ἐντελῶς ἀστήρικτον καὶ ἀπὸ κανονικῆς καὶ συνταγματικῆς ἀπόψεως ἄκυρον ἀπόφασιν αὐτοῦ, ἐχαρακτήρισεν ὡς παρὰ τὸν νόμον γενομένην τὴν συμμετοχὴν ἐν τῇ ἐκλογῇ τοῦ Μητροπολίτου Δρυϊνουπόλεως καὶ Κονίτης, ὅστις τότε ἐτέλει ἐν ὑπο-

δικία, καὶ διὰ τὸν ὁποῖον ἡ Ὀλομέλεια τοῦ Νομικοῦ Συμβουλίου ὁμοφώνως εἶχεν ἀποφανθῆ, ὅτι οὗτος ἀναμφισβητήτως ἐδικαιοῦτο νὰ μετάρχη τῆς Συνελεύσεως τῆς Ἱεραρχίας καὶ ψηφίσῃ κατὰ τὴν ἐκλογὴν. Δὲν ἦτο δὲ δυνατόν νὰ δεχθῆ τὸ ἀντίθετον τὸ Νομικὸν Συμβούλιον, διότι καὶ ἐκ τῶν πραγμάτων καὶ ἐκ τῶν ἱερῶν Κανόνων καὶ τῶν Νόμων ἐ ἐν λόγῳ Μητροπολίτης δὲν ἠδύνατο νὰ στερηθῆ τοῦ δικαιώματος αὐτοῦ τούτου, διότι οὗτος κατὰ τῆς ἐκδοθείσης καταδικαστικῆς πρωτοδικίου ἀποφάσεως εἶχεν ἀσκήσει τὸ τακτικὸν ἐνδίκον μέσον τῆς ἐφέσεως, ἢ δ' ἐφείσει αὐτοῦ εἶχε γίνεαι δεκτὴ, τοῦ Δευτεροβαθμίου διὰ τοὺς Ἀρχιερεῖς Δικαστηρίου χωρήσαντος μετὰ τοῦτο εἰς τὴν ἐξέτασιν τῆς οὐσίας τῆς ὑποθέσεως, διακόψαντος δὲ ἴνα συνεχίσῃ, μήπω ὅμως κατορθωθέντος τούτου λόγῳ ἀσθενείας καὶ τοῦ ἐπισυμβάντος ἐν συνεχείᾳ θανάτου τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Χρυσοστόμου. Ἐφ' ὅσον δὲ αἱ ἀποφάσεις τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων κατὰ τὴν διάταξιν τοῦ ἀρθροῦ 151 τοῦ περὶ Ἐκκλησιαστικῶν δικαστηρίων νόμου 5383 καθίστανται ἐκτελεσταὶ εὐθὺς ὡς καταστῶσι τελεσίδικοι, εἶναι δὲ τοιαῦται αἱ καθ' ὧν δὲν χωρεῖ ἢ δὲν χωρεῖ πλέον οὐδὲν ἐνδίκον μέσον, εὐνόητον, ὅτι ὁ Μητροπολίτης Δρυϊνουπόλεως ἐτέλει ἐν ὑποδικίᾳ καὶ δὲν ἦτο καταδικασμένος κατὰ τὴν ἐννοίαν τοῦ νόμου, διότι ἡ πρωτόδικος ἀπόφασις δὲν κατέστη τελεσίδικος, ἐπειδὴ ἠρκήθη κατ' αὐτῆς ἐφεσις. Ἥτις καὶ ἐγένετο δεκτὴ ὑπὸ τοῦ ἀρμοδίου δικαστηρίου, ἐπιληφθέντος μάλιστα τῆς οὐσίας τῆς ὑποθέσεως. Ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἀκόμη δεχθῶμεν τὸ ἀντίθετον, πάλιν τὰ ἀποτελέσματα τῆς πρωτοδικίου καταδικαστικῆς ἀποφάσεως δὲν εἶχον ἐπέλθει, ἐφ' ὅσον κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 152 τοῦ Νόμου 5383 «Περὶ Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων» ταῦτα κινεῖται διὰ τῆς ἐκδόσεως Β. Διατάγματος, ὅπερ δὲν εἶχεν ἐκδοθῆ, διότι ἐ καταδικασθεὶς ἐξεκάλεσε τὴν ἀπόφασιν ταύτην κατὰ νόμον ἐνώπιον τοῦ Δευτεροβαθμίου διὰ τοὺς Ἀρχιερεῖς Δευτεροβαθμίου Δικαστηρίου. Ἄν δὲ εἶχεν ἀπαγορευθῆ εἰς αὐτὸν ἡ μετάστασις εἰς τὴν Μητρόπολιν, ἥς ἡ διοίκησις εἶχε, ἀνατεθῆ εἰς Τοποτηρητὴν, τοῦτο ἀποτελοῦν πράξιν βίας, βαρύνει τοὺς προβάοντας εἰς τὴν τοιαύτην ἀντικανονικὴν καὶ παράνομον ἐνέργειαν, ὥστε οὗτος ἐκὼν καὶ ἄνευ καταδίκης νὰ ὑποχρεωθῆ νὰ διαμείνῃ μακρὰν τῆς Μητροπόλεως αὐτοῦ. Τὰ πραγματικὰ λοιπὸν γεγονότα εἶναι ὑπὲρ τοῦ ἐν λόγῳ Μητροπολίτου, ὅστις, μετασχὼν τῆς ἐκλογῆς, οὐ μόνον κανονικῶς, ἀλλὰ καὶ νομίμως ἐψήφισεν, μάλιστα δὲ πρὸς κατάρριψιν τῶν ἐπιχειρημάτων τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας ὑπερφύφισε τοῦ τότε ἐπιλαχόντος ὑποψηφίου, ὡς τοῦτο ἦτο παγκοίνως γνωστὸν καὶ πρὸ καὶ κατὰ τὴν ἐκλογὴν καὶ ὅπως ἐξ ἐπιστολῆς τοῦ ἰδίου γίνεταί φανερόν.

Κατὰ ταῦτα ἡ ἐκλογὴ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου, ἐξεταζομένη ἀπὸ κανονικῆς πλευρᾶς, δὲν ἀποτελεῖ πρᾶξιν διοικήσεως, ἐκκλητήν διὰ τοῦτο, ἐνώπιον λαϊκοῦ δικαστηρίου, ἀλλ' εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς Θεῆας Χάριτος, τελειομένη δι' ὑπερφυοῦς ἐνεργείας καὶ συνε-

πῶς μὴ ὑποκειμένη εἰς οὐδεμίαν τροποποίησιν ἢ μεταβολὴν ἢ ἀλλοίωσιν ἐν ὄλῳ ἢ ἐν μέρει κατὰ τὴν διδασκαλίαν τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐπομένως τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας ἐπελήφθη τῆς ὑποθέσεως ὅλως ἀναρμοδίως καὶ ἐξέδωκεν ἐπ' αὐτῆς ἀντιουν ταγματικὴν ἀπόφασιν ἀκυρωτικὴν, ἐφ' ὅσον οὐ μόνον ἐκ τῆς ἀποστολῆς αὐτοῦ οὐδὲν δικαίωμα εἶχεν ἀλλὰ καὶ διότι πολλῶν μᾶλλον ἦτο ἀναρμόδιον ὡς ἐκ τῆς φύσεως τῆς ἐξεταζομένης ὑποθέσεως, ἥτις δὲν ὑπόκειται εἰς τὸν ἔλεγχον ἀνθρωπίνης ἐξουσίας καὶ κοσμικοῦ δικαστηρίου.

Ὅθεν ἡ γενομένη τὴν 5ην Νοεμβρίου 1938 ἐκλογὴ τοῦ ἀπὸ Κορινθίας Δαμασκηνοῦ εἰς Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος εἶναι ἔγκυρος καὶ ἰσχυρὰ κανονικῶς, συγχρόνως δὲ καὶ συνταγματικὴ καὶ νόμιμος, μηδέποτε ἀποβαλοῦσα τὴν κανονικὴν αὐτῆς ἰσχὺν καὶ κύρος, μηδὲ ὅλως ἐπηρεασθεῖσα ἐκ τῆς ὅλως ἀναρμοδίως ἐκδοθείσης ἀντικανονικῆς καὶ παρανόμου ἀποφάσεως τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας.

Ἀναγκάζον ἐπακόλουθον τούτου εἶναι συγχρόνως, ὅτι καὶ πᾶς, μετὰ ταῦτα ἐπὶ τῇ θάσει τῆς ὡς ἄνω χαρακτηριζομένης ἀποφάσεως τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας ἐκδοθείς νόμος, ὀρίζων τὰ τῆς ἐκλογῆς Ἀρχιεπισκόπου, ὡς καὶ ἡ ἐπὶ τῇ θάσει τοιοῦτου νόμου γενομένη πρᾶξις ἐκλογῆς, πρὸς δὲ καὶ ἡ ἀπὸ 1ης Δεκεμβρίου Πρᾶξις τῆς Ἱεράς Συνόδου ἐπὶ τοῦ Μηνύματος τοῦ Ἀρχιεπισκόπου καὶ γενικῶς πᾶσα πρὸς τοῦτο τείνουσα συναφῆς ἐνέργεια καὶ ἀπόφασις κεῖνται ἀντικρως πρὸς τοὺς Ἱεροὺς Κανόνας τῆς Ἐκκλησίας, οὐσα ἀντικανονικαὶ καὶ δὲν ἔχουσιν ὑπὲρ αὐτῶν τὸ ἀπὸ κανονικῆς πλευρᾶς ἀπαιτούμενον κύρος, καὶ κατ' ἀκολουθίαν ἀκυροί.

Μετὰ τὴν εἰσήγησιν καὶ τὴν ἐπακολουθήσασαν σύμφωνον συζήτησιν ἡ Μείζων Ἱερά Σύνοδος ὁμοφώνως ἐξέδοτο τὴν κάτωθι μνημειώδη ἀπόφασιν Αὐτῆς.

ΑΠΟΦΑΣΙΣ

τῆς ἐν Ἀθήναις συνελθούσης Μείζονος Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος πρὸς κανονικὴν λύσιν τοῦ Ἀρχιεπισκοπικοῦ ζητήματος.

Ἡ Μείζων Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἡ κατασταθεῖσα, εὐλοβῆ διαθέσει καὶ εὐσεβῆ ἐπινοίᾳ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Θεοφυλίτου Ἑλληνικῆς Πολιτείας, διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 133 τῆς 17ης Ἰουνίου 1941 Νομοθετικοῦ Διατάγματος «περὶ συγκλήσεως μεζζονος Ἱεράς Συνόδου πρὸς κανονικὴν λύσιν τοῦ Ἀρχιεπισκοπικοῦ ζητήματος» καὶ συγκληθεῖσα διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 42620 τῆς 21ης Ἰουνίου ἰδίου ἔτους ἀποφάσεως τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Θεοσκευμάτων καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας, συνελθοῦσα σήμερον τῇ 2ῃ τοῦ μηνὸς Ἰουλίου τοῦ σωτηρίου ἔτους 1941, ἡμέρᾳ Τετάρτῃ καὶ ὥρᾳ 10 π.μ. καὶ εὐθεθεῖσα ἐν ἀπαρτίᾳ διὰ τῆς παρουσίας τῶν κάτωθι Μητροπολιτῶν :

- 1) Σεβ. Μητροπολίτου Μαντινείας καὶ Κυνουρίας
κ. Γερμανοῦ, Προέδρου
- 2) » » Φιλίππων καὶ Νεαπόλεως κ.
Χρυσοστόμου
- 3) » » Εἰσήνης κ. Ἰωακείμ
- 4) » » Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἰωα-
κείμ
- 5) » » Ἐλασσῶνος κ. Καλλινίκου
- 6) » » Πολυανῆς κ. Κυρίλλου
- 7) » » Λαρίσης κ. Δωροθέου
- 8) » » Χαλκίδος κ. Γρηγορίου
- 9) » » Καρυστίας κ. Παντελεήμονος
- 10) » » Ἡλείας κ. Ἀντωνίου
- 11) » » Σύρου, Τήνου κ. Φιλαρέτου
- 12) » » Θεσσαλιώτιδος κλ. κ. Ἰεζεκιήλ
- 13) » » Καλαβρύτων κλ. κ. Θεοκλήτου
- 14) » » Τριφυλίας κλπ. κ. Ἀνθίμου
- 15) » » Δρυϊνουπόλεως κ. Δημητρίου
- 16) » » Γόρτυνος κλπ. κ. Προκοπίου
- 17) » » Φλωρίνης κ. Βασιλείου
- 18) » » Σπάρτης κ. Διονυσίου
- 19) » » Ἀιτικής καὶ Μεγαρίδος κ.
Ἰακώβου
- 20) » » Παροναξίας κ. Χερουβείμ
- 21) » » Ναυπακτίας κλπ. κ. Γερμανοῦ
- 22) » » Φωκίδος κ. Ἀθανασίου
- 23) » » Γυθείου καὶ Οἰτύλου κ. Προ-
κοπίου.

ἔχουσα ὑπ' ὄψει :

1. Τὸ ὑπ' ἀριθ. 188)1941, συντακτικῷ περιεχο-
μένου, Νομοθετικὸν Διάταγμα «περὶ συγκλήσεως
Μεΐζονος Ἱερᾶς Συνόδου πρὸς κανονικὴν λύσιν τοῦ
Ἀρχιεπισκοπικοῦ ζητήματος,

2. Τὸ ὑπ' ἀριθ. 43191 τῆς 27ης Ἰουνίου 1941
ἐισαγωγικὸν ἔγγραφον τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Ἐργασί-
ων καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας, ἔχον οὕτω :

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ

ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ & ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Ἀριθ. Πρ. 43191 Ἐν Ἀθῆναις τῇ 27ῃ Ἰουνίου 1941

Πρὸς τὴν Μεΐζονα Ἱερὰν Σύνοδον

Ἡ Ἐθνικὴ Κυβέρνησις συμμεριζομένη τὸ καθο-
λικὸν δημόσιον αἴσθημα καὶ διαγνοῦσα τὴν ἐπιτα-
κτικὴν ἀνάγκην τῆς ἀποκαταστάσεως ἐν τῇ Ἐκκλη-
σίᾳ τῆς Ἑλλάδος τῆς τάξεως, ἣτις ἀναμφισπότως
δισσαλεύθη ἀπὸ τοῦ Νοεμβρίου 1938 ἐπὶ προδήλω
ζημίᾳ καὶ τοῦ γοήτρου αὐτῆς καί, γενικώτερον, τῆς
Ὁρθοδόξου χριστιανικῆς πίστεως τοῦ Ἑλληνικοῦ
Λαοῦ, προήλθε, κατόπιν ὀρίμου σκέψεως, εἰς τὴν
ἀπόφασιν, ὅπως ἐπιζητήσῃ τὴν διόρθωσιν τοῦ κα-
κοῦ, κατὰ τρόπον, ὥστε αὕτη ν' ἀπορρέῃ ἐξ αὐτῆς
τῆς Ἐκκλησίας, κυριαρχικῶς τεμνούσης τὰ συνδεό-
μενα πρὸς τοὺς θείους καὶ Ἱεροὺς Κανόνας ζητή-
ματα τῆς ἐσωτερικῆς ζωῆς αὐτῆς. Ὁ τρόπος δέ, ὃν
ἡ Κυβέρνησις προέκρινε καὶ ὃν πέποιθεν, ὅτι ὁμο-
θύμως ἐπιδοκιμάζει ἢ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, διε-

τυπώθη εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 188 Νομοθετικὸν Διάταγμα
τῆς 17ης Ἰουνίου ἐ. ἔ., δι' οὗ συμφώνως πρὸς τὰς
διατάξεις τῶν θείων καὶ Ἱερῶν Κανόνων τῆς Ὁρθο-
δόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, κατέστη ἢ καθ' Ὑ-
μᾶς Μεΐζον Ἱερὰ Σύνοδος εἰς μοναδικὸν καὶ ἀνέκ-
κλητον κριτὴν τῆς ἀπὸ διετίας καὶ πλέον σοβούσης
ἐκκλησιαστικῆς ἀρρυθμίας καὶ διχοστασίας.

Ἡ Κυβέρνησις ἐπιθυμεῖ νὰ διατρανώσῃ ἀπαξ ἔτι
σήμερον καὶ πανηγυρικῶς τὴν ἄκραν αὐτῆς εὐλάβειαν
πρὸς τὰς πανσέπτους παραδόσεις τῆς Ἐκκλησίας καὶ
τὰ Ἱερά αὐτῆς θέσμια. Πρὸς τοῦτο δὲ ἀποκλειστικῶς
εἰς τὸ νὰ καταστήσῃ πρᾶγμα τὴν κατ' ἐλευθέρων συ-
νειδήσιν κρίσιν τοῦ Ἡμετέρου Σώματος, εἰς τοῦτο
μὲν παρέσχε τὰ μέσα τῆς ἐλευθέρως ἀποφάνσεως, εἰς
ἑαυτὴν δὲ ἐπέβαλε τὴν ὑποχρέωσιν, ὅπως ἐκδώσῃ
ἀμελητῶς τὰ ἀναγκαῖα θεσμοθετήματα, δι' ὧν αἱ οἰαί-
δηποτε ἀποφάσεις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου θὰ προσκτή-
σονται δημοσιότητα καὶ ὑποχρεωτικὴν ἔναντι τῶν
πάντων ἰσχύν. Οὕτω, ἡ Πολιτεία παρέχει ἑαυτὴν
πρότυπον καὶ ὑπόδειγμα τοῦ σεβασμοῦ, ὅστις προσ-
ῆκει εἰς τὰς ἀποφάσεις τῆς Ἐκκλησίας, ὁσάκις αὐ-
ται λαμβάνονται ἄνευ οἰασδήποτε ὑλικῆς ἔξωθεν ἐπι-
βολῆς, ἀναφέρονται δὲ εἰς τὰ θέματα τῆς ἐσωτερικῆς
αὐτῆς ζωῆς.

II

Εἰ καὶ θὰ ἠδύνατο νὰ θεωρηθῇ ὡς πλεονασμός,
οὐχ' ἦντο, πρὸς πιστοτέραν διεργήσασιν τῶν σκέ-
ψεων καὶ διαθέσεων τῆς Κυβερνήσεως, νομίζομεν
εὐκαιρὸν νὰ διασαφήσωμεν διὰ τοῦ ἐγγράφου τοῦ-
του, ὅτι τὰ ὑπὸ κρίσιν θέματα θέλουσιν ἐρευνηθῆ
καὶ τμηθῆ ἀπὸ τῆς ἐκ παραδόσεως κανονικῆς ἐπό-
ψεως, κατὰ τὴν ἐσωτερικὴν αὐτῶν σχέσιν καὶ ἀνα-
φορὰν πρὸς τὰ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ δεδωμένα καὶ τοὺς
ἔξω αὐτῶν ἐπιδράσαντας συντελεστὰς τοῦ ἐπεληθόντος
βαθυτάτου κλονισμοῦ Κατ' ἀκολουθίαν, δὲν πρόκει-
ται περὶ ζητήματος ἐκλογῆς προσώπων, ἀλλὰ περὶ
ζητήματος ἀφορῶντος εἰς τὴν διαφύλαξιν ἀπαρα-
φθόρου τοῦ πνεύματος τῆς χριστιανικῆς πίστεως καὶ
τοῦ χαρακτῆρος τῶν ἀναγομένων εἰς τὴν ἐσωτερικὴν
ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας ἀποφάσεων αὐτῆς.

Εἰδικώτερον, ἡ Κυβέρνησις παρακαλεῖ, ὅπως ἐκ-
δηλωθῇ ἡ κρίσις τοῦ Σώματος τῆς Μεΐζονος Ἱερᾶς
Συνόδου ἐπὶ τῶν παρὰ πόδας σημείων, τὰ ὁποῖα ἡ
Κυβέρνησις θεωρεῖ ὡς ἐπιδεόμενα σαφοῦς καὶ ὀρι-
στικῆς κρίσεως καὶ ἐρμηνείας ὑπὸ τὸ ἀκέραιον φῶς
τῆς Ἱερᾶς Παραδόσεως καὶ τοῦ θείου Δικαίου τῆς
Ἀγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας, ἦτοι :

α) Ἡ ἐκλογή τοῦ Ἀρχιεπισκόπου ἀπὸ κανονικῆς
ἀπόψεως ἐξεταζομένη ἀποτελεῖ ἀπλήν πρᾶξιν διοικη-
σεως, ὑποκειμένην εἰς ἐκκλησίαν ἐνώπιον κοσμικοῦ
δικαστηρίου ἢ ἐκδήλωσιν ὑπερφουῶς ἐνεργείας ἀνε-
πίδεκτον ἀλλοιώσεως δι' οἰασδήποτε ἀνθρωπίνης
ἀποφάσεως καὶ βουλήσεως κατὰ τὴν πίστιν καὶ τὴν
διδασκαλίαν τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλη-
σίας ;

β) Ἡ γενομένη ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱε-
ραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τῇ 5ῃ Νοεμ-
βρίου 1938 ἐν τῷ Ἰ. Ναῶ τῆς Μητροπόλεως ἐκλογὴ

Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος, εἰς διαδοχὴν τοῦ ἀοιδίου Ἀρχιεπισκόπου Χρυσοστόμου, διεξήχθη κανονικῶς καὶ συμφώνως ἐν πᾶσι πρὸς τὸ Τυπικὸν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ πρὸς τοὺς τότε ἰσχύοντας νόμους τοῦ Κράτους;

γ) Τίς, ἐν συμπεράσματι, ὁ κανονικὸς Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος, ὅστις δικαιούται νὰ ποιμαίνει συμφώνως πρὸς τοὺς θείους καὶ Ἱεροὺς Κανόνας καὶ τοὺς Νόμους τῆς Ἐκκλησίας, τὴν Ἑλληνικὴν Ἐκκλησίαν;

III

Ἡ Κυβέρνησις ἔχει στεροῶς τῆς πεποθήσεως, ὅτι ἡ Μείζων Ἱερά Σύνοδος θὰ ἐπιληφθῆ τῆς διερευνήσεως τῶν ὡς ἄνω σημείων μετὰ πάσης τῆς προσηκούσης λεπτολόγου διεξουχίσεως ἐν πνεύματι διαυγοῦς κατανοήσεως τῆς ὑψίστης σπουδαιότητος, ἣν ἐνέχει διὰ τε τὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον, διὰ τε τὴν ἔσω αἰ τὴν ἔξω Ὁρθοδοξίαν ἢ κρίσις αὐτῆς ἐπὶ ζητημάτων τοιαύτης κεφαλαιώδους σημασίας διὰ τὴν περαιτέρω κανονικὴν ζωὴν τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας. Συναφῶς ἡ Κυβέρνησις διατυπώνει τὴν θεομὴν παράκλησιν πρὸς τὸ Ὑμέτερον Σῶμα, ὅπως, αἰρόμενον εἰς τὸ ὕψος τῶν ὑπὸ κρίσιν θεμάτων καὶ συνειδὸς τὴν βαρεῖαν εὐθύνην ἀλλὰ καὶ τὴν ὑψίστην τιμὴν τῆς ἀναμενομένης, ἱστορικῆς ὄντως, ἀποφάσεως ἐπὶ ζητημάτων συνδεομένων πρὸς αὐτὴν ταύτην τὴν οὐσίαν καὶ τὴν ὑπόστασιν τῆς πίστεως τῆς Ἐκκλησίας, ἐξενέγκῃ ἔμφρονα τὴν κρίσιν αὐτῆς ἀνεπηρέαστον καὶ ταχίστην, ἵνα ἡ Ἐκκλησία, διαδηλοῦσα ἐλευθέρως διὰ τῶν ποιμένων αὐτῆς τὴν ὁμολογίαν τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως καὶ ἐξερχομένη τοῦ σημερινοῦ χειμασμοῦ αὐτῆς, μετὰ νέου ἐπηυξημένου κύρους, δυνθῆ νὰ προχωρήσῃ πρὸς τὴν ὑψηλὴν καὶ εὐρεῖαν πνευματικὴν καὶ κοινωνικὴν ἀποστολὴν Της.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

Κ. ΛΟΓΟΘΕΤΟΠΟΥΛΟΣ

3. Τὸν ὑπ' ἀριθ. 1457)1938 Ἀναγκαστικὸν Νόμον «περὶ συμπληρώσεως τοῦ ἀρθροῦ 12 τοῦ κωδικοποιηθέντος Νόμου 5438».

4. Τὸ Πρακτικὸν τῆς δυνάμει τοῦ Ἀναγκαστικοῦ Νόμου 1457)1938 ἐνεργηθείσης τὴν 5ην Νοεμβρίου 1938 ὑπὸ τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐκλογῆς τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν.

5. Τὴν ὑπ' ἀριθ. 936)1938 ἀπόφασιν τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας.

6. Τὰς μετὰ τὴν 5ην Νοεμβρίου 1938 ἐπακολούθησας Πράξεις τῆς Διαρκοῦς Ἱεράς Συνόδου ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἀνάδειξιν Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν.

7. Τὸν ὑπ' ἀριθ. 1493)1938 Ἀναγκαστικὸν Νόμον «Περὶ ἐκλογῆς Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ τῶν Μητροπολιτῶν τοῦ Βασιλείου».

8. Τὰς ἐπὶ τῶν ὑπὸ κρίσιν θεμάτων ἐξενεχθείσας γνώμας τῶν Σεβασμιωτάτων συνέδρων.

Διασκεψαμένη κατὰ τοὺς θείους καὶ Ἱεροὺς Ἀποστολικούς καὶ Συνοδικούς Κανόνας, τὰς Ἱεράς Παράδοσεις καὶ τοὺς διέποντας τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος κανονιστικούς Νόμους.

ΑΠΟΦΑΙΝΕΤΑΙ

Α'. ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ.—«Ἡ ἐκλογὴ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου ἀπὸ κανονικῆς ἐπόψεως, ἀποτελεῖ ἀπλὴν πρᾶξιν διοικήσεως ὑποκειμένην εἰς ἔκκλησιν ἐνώπιον κοσμικοῦ Δικαστηρίου ἢ ἐκδήλωσιν ὑπερφουστῆς ἐπενεργείας, ἀνεπίδεκτον ἀλλοιώσεως δι' οἰασδῆποτε ἀνθρωπίνης ἀποφάσεως καὶ βουλήσεως κατὰ τὴν πίστιν καὶ τὴν διδασκαλίαν τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας;»

Οὕτω:

Ἡ ἀνάδειξις Ἀρχιεπισκόπου καὶ ἐν γένει τῶν ποιμένων τῆς Ἐκκλησίας κατὰ τὸ δόγμα τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας εἶναι πράξεις θρησκευτικοῦ χαρακτήρος, ἀρκεῖται δὲ ὑπὸ ὀργάνων εἰδικῶν, περιβεβλημένων ἀρχιερατικῶν ἐνεργεῶν ἀξίωμα καὶ διεξάγεται τῇ ἐπικλήσει καὶ ἐπιστάσει τοῦ ἐν αὐτῇ ἐνοικοῦντος Παναγίου Πνεύματος, ὡς δὲ τοιαύτη δὲν εἶναι ἀπλὴ ἀνθρωπίνη ἐνέργεια, ἐν τῇ σφαίρα τῶν κοσμικῶν ὑποθέσεων περιλαμβανομένη, ἀλλὰ ἐκδήλωσις ἐξουσίας θεοθεν εἰλημμένης καὶ βουλήσεως ὑπὸ τοῦ Θεοῦ κατευθυνομένης, ἣ τινι πειθόμενος ὁ ἐκλεκτὸς ἀναδέχεται τὸ ἀρχιερατικὸν ἀξίωμα. Μαρτυρεῖ τοῦτο ἐν πρώτοις ὁ θεῖος Εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς ἐν ταῖς πράξεσι τῶν Ἀποστόλων, ἱστορῶν τὰ τῆς ἐκλογῆς τοῦ Ἀποστόλου Ματθίου: «Καὶ ἔστησαν δύο...καὶ προσευξάμενοι εἶπον. Σὺ, Κύριε, καρδιογνώστα πάντων, ἀνάδειξον ὃν ἐξελέξο ἐκ τούτων τῶν δύο ἕνα λαβεῖν τὸν κληρὸν τῆς διακονίας ταύτης καὶ ἀποστολῆς» (Πρξ. α' 23—26) διαφανοὶ σύμπασα ἡ Ἐκκλησία διὰ τοῦ βίου αὐτῆς καὶ τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ ἀθθεντικῶς διακηρύττει ἡ Ζ' Οἰκουμενικὴ Σύνοδος, ἡ ὁποία τοὺς ἐκλεγεμένους ἀρχιερεῖς (ὑπὸ Συνόδου ἀρχιερέων) ἀποκαλεῖ ὡς ἐκλεγέντας ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος (βλ. Καν. Ε'). Οἱ Ἅγιοι Ἀπόστολοι ἀναδείξαντες τὸν Ματθίαν εἰς τὸν τόπον τοῦ Ἰουδα, χειροτονοῦντες δὲ καὶ καθιστάντες κατὰ τόπους Ἐπισκόπους καὶ πρεσβυτέρους καθ' ἅπαντα τὸν βίον αὐτῶν ἐνήργουν ὡς ἀπὸ τοῦ Κυρίου εἰληφότες τὴν ἐξουσίαν ταύτην (Τίτου α' 5, Α' Τιμοθ. δ' 14, Πράξ. κ' 28, Α' Τιμοθ. ε' 22). Τὴν δὲ ἐξουσίαν ταύτην μετέδωκαν διαδοχικῶς εἰς τοὺς διαδόχους αὐτῶν Ἀρχιερεῖς διὰ τῆς χειροτονίας, διὰ πράξεως τοῦτέστι καθαρῶς θρησκευτικῆς καὶ ἀπολύτως δογματικῆς, ὡς δὲ τοιαύτης μηδαμῶς ὑπὸ μηδενὸς ἄλλου μὴ κεκτημένου ἀρχιερατικῆν ιδιότητα δυναμένης νὰ ὑποκατασταθῆ. Εἶναι προφανές ἐκ τούτων, ὅτι παράλειψις τις, παραβίασις θείου καὶ Ἱεροῦ Κανόνος ἐν τῇ ἀσκήσει τῆς τοιαύτης ἐξουσίας ἀναφαινομένη δὲν ὑπόκειται εἰς ἔκκλησιν ἐνώπιον κοσμικῶν ἀρχόντων καὶ κριτηρίων, ἀλλὰ μόνον καὶ ἀποκλειστικῶς ὑπὸ Σώματος Ἀρχιερέων ἰσοβάθμου ἢ μείζονος κατὰ βαθμὸν εἶνε συγκεχωρημένον νὰ κριθῆ καὶ νὰ ἐπανορθωθῆ.

Β'. ΕΠΙ ΤΟΥ ΔΕΥΤΕΡΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ.—«Ἡ γενομένη ὑπὸ τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τῇ 5ῃ Νοεμβρίου 1938 ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ τῆς Μητροπόλεως ἐκλογὴ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος, εἰς διαδοχὴν τοῦ ἀοιδίου Ἀρχιεπισκόπου Χρυσοστόμου, διεξή-

χθη ἐν πάσῃ κανονικῇ ἀκριβείᾳ καὶ ἐν πλήρει συμφωνίᾳ πρὸς τὸ Τυπικὸν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ τοὺς ἐν ἁρμονίᾳ πρὸς τοὺς ἱεροὺς Κανόνας καὶ ἰσχύοντας τότε νόμους τοῦ Κράτους ;»

Οὕτω :

α) Ἡ γενομένη τῇ 5ῃ Νοεμβρίου 1938 ἐκλογὴ Ἀρχιεπισκόπου, περὶ ἧς τὸ ἀνωτέρω ἐρώτημα, διεξήχθη κανονικῶς ἐν πᾶσι, διότι :

1. Ἐνηργήθη ὑπὸ τοῦ μόνου κεκτημένου κατὰ τὸ προεκτεθὲν δόγμα τὴν πρὸς τοῦτο ἁρμοδιότητα Ἀνωτάτου Ἐκκλησιαστικοῦ Ὁργάνου, ἦτοι τοῦ συνόλου τῶν Ἀρχιερέων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

2. Ἐγένοντο αἱ καθιερωμέναι προσεῖχαὶ καὶ ἐπικλησεις πρὸς τὸν ἐν Τριάδι Ὁμοούσιον Θεὸν καὶ ἐλήφθησαν αἱ ψῆφοι καθάπερ οἱ νόμοι ἐπέτασσαν.

3. Γενομένης διαλογῆς, κατὰ τὸ πέρας τῆς ὁποίας ἀνεδείχθη πλειοψηφῶν ὁ Μητροπολίτης Κορινθίας κ. Δαμασκηνὸς καὶ μηδεμιᾶς ἐνστάσεως ἢ ἐπιφυλάξεως προβληθείσης παρ' οὐδενός, οὔτε παρ' Ἱεράρχου, οὔτε παρὰ τοῦ παρισταμένου καὶ τὴν Πολιτείαν ἐκπροσωποῦντος Ὑπουργοῦ τῶν Θρησκευμάτων καὶ τῆς Ἐθνικῆς Παιδείας, ὡς πρὸς τὸν τρόπον τῆς διεξαγωγῆς αὐτῆς καὶ ὡς πρὸς τὸ ἀποτέλεσμα, τὸ Σῶμα τῆς Ἱεράς Συνόδου τῶν Ἱεραρχῶν ὁμοφώνως καὶ κοινῇ γνώμῃ καὶ πανηγυρικῶς ἀπεδέξατο τὸ ἀποτέλεσμα καὶ ἀνεκήρυξε τὸν, κανονικαῖς ψήφοις ὑπὸ τῶν θεόθεν ὀδηγηθέντων Ἀγίων Ἀρχιερέων, ἐκλεγέντα Μητροπολίτην Κορινθίας κ. Δαμασκηνὸν Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος.

β) Ἡ ὑπὸ τῶν Ἀρχιερέων ἀσκούντων τὴν ἀρχιερατικὴν ἁρμοδιότητα καὶ ἐξουσίαν τῆς Ἐκκλησίας ἀνάδειξις τοῦ ψηφισθέντος διὰ τὸ ἀξίωμα τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Δαμασκηνοῦ τοῦ ἀπὸ Κορινθίας ἐπεσφραγίσθη διὰ τῆς ἱεροτελεστίας τοῦ Μεγάλου Μηνύματος, δι' οὗ ἡ ἐκλογὴ κατέστη ἀπρόσβλητος. Ἔστι δὲ τὸ Μέγα Μήνυμα πράξις θρησκευτικῆ διὰ τῆς ὁποίας ἡ νύμφη παραδίδεται εἰς τὸν νυμφίον, ἀποτελεῖ δὲ ἡ πράξις αὕτη συνάλλαγμα ἱερὸν καὶ ἀρραγὲς μεταξὺ τῆς ἐμπιστευομένης Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἀναδειχθέντος Ἀρχιεπισκόπου, ἀναδεχομένου, ἐπὶ Θεῷ μάρτυρι καὶ ἔμπροσθεν τῶν Ἀγίων καὶ τῶν Ἀγγέλων, νὰ φροντίξῃ καὶ νὰ προνοῇ δι' αὐτήν, ὑπερμαχῶν τῶν δικαίων τῆς Ἐκκλησίας. Οἱ δὲ διὰ τοῦ ἱεροῦ τούτου συναλλάγματος συναπτόμενοι μεταξὺ τῶν ἁγίων Ἀρχιερέων καὶ τοῦ ἐκλεγομένου δεσμοὶ εἶναι κραταιότεροι οἰουδήποτε ὄραου, ἀφοῦ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ἡ κεφαλὴ τῆς Ἐκκλησίας, διὰ τῆς ἐπὶ γῆς διδασκαλίας Αὐτοῦ, τὸν ἀπλοῦν λόγον τοῦ «ναὶ» ἢ τοῦ «οὐ» ἐπέβαλεν εἰς πάντας τοὺς χριστιανοὺς καὶ κατὰ μείζονα λόγον εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ὡς μόνον καὶ φρικτὸν ὄραον.

γ) Ὁ ἐκλεγείς, ἀποδεξάμενος καὶ παρασχὼν τὴν κεκανονισμένην διαβεβαίωσιν, κατὰ τὰ τεθεσπισμένα συντεταγμένην καὶ ἐν χρόνῳ καὶ τόπῳ τῷ προσήκοντι γενομένην, τὸ Μέγα δὲ Μήνυμα τελέσας, ἀνέλαβεν ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης τὴν ποιμαντορίαν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος, κα-

νονικῶς ἐφεξῆς ὡς τοιοῦτος μνημονευόμενος καὶ ὑπογράφων.

δ) Ἐγκυρα συνεπῶς καὶ ἀδιάρρηκτα κατέστησαν τὰ κατὰ τὴν ἐκλογὴν καὶ τὰ μετ' αὐτὴν ὡς καὶ τὰ συνταχθέντα Πρακτικά, ἐν σχέσει πρὸς τὸν ἐκλεγέντα Ἀρχιεπίσκοπον τῇ 5ῃ Νοεμβρίου 1938, τὸ δὲ κῆρος τῆς ἐκλογῆς ἐν τῷ συνόλῳ αὐτῆς παραμένει ἰσχυρὸν καὶ ἀπρόσβλητον εἰς τὸ διηνεκές.

Γ'. ΕΠΙ ΤΟΥ ΤΡΙΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ. — Τίς, ἐν συμπεράσματι, ὁ κανονικὸς Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος, ὅστις δικαιούται νὰ ποιμαίνῃ συμφώνως πρὸς τοὺς θείους καὶ Ἱεροὺς Κανόνας καὶ τοὺς Νόμους τῆς Πολιτείας, τὴν Ἑλληνικὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν ;»

Οὕτω :

Καθ' ἃ ἀνωτέρω ἐλέχθη, ἀπὸ τοῦ τελέσεως τοῦ Μεγάλου Μηνύματος ἐν τῷ Ἱεροῦ Ναοῦ τῆς Μητροπόλεως τῇ 5ῃ Νοεμβρίου 1938, κανονικὸς Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος εἶναι, ὁ κ. Δαμασκηνὸς ὁ ἀπὸ Κορινθίας, ἀναδειχθείς τοιοῦτος ψῆφοις κανονικαῖς τῶν θεόθεν ὀδηγηθέντων Ἀγίων Ἀρχιερέων. Κατ' ἐκκολουσίαν, μόνον οὗτος, μετὰ τῶν κανονικῶς κατεστημένων ὀργανῶν τῆς Ἐκκλησίας, δικαιούται νὰ διαποιμαίνῃ τὸ ἐν αὐτῇ χριστεπώνυμον πλήρωμα.

β) Πῶς ὁ ἀντιποιοῦμενος τὰ τῷ ἀξιώματι τοῦ Ἀρχιεπισκόπου παρομαρτυνῶντα δικαιώματα καὶ καθήκοντα, ὅπως οὐδέποτε καὶ ἂν ἄσκη ταῦτα, σφετεριστῆς ἐστὶν ἀλλοτριᾶς ἐξουσίας «ἐπιβάτης» ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας διὰ τοῦτο κολούμενος καὶ ὑποκείμενος ἐπιτιμίας.

γ) Ἡ ἀρχιερατεία τοῦ κ. Δαμασκηνοῦ τοῦ ἀπὸ Κορινθίας ὑπέσχετο κανονικῶς ἀπὸ 6 Νοεμβρίου 1938 συναπτή καὶ ἀδιάσπαστος, μὴ δυναμένη νὰ θεωρηθῆ ὡς διακοπείσα λόγῳ τῶν ἐξωτερικῶν κωλυμάτων, τὰ ὁποῖα παρεμβλήθησαν εἰς τὴν ἐκ μέρους αὐτοῦ ἔμπροσθεν ἄσκησιν τῶν δικαιωμάτων αὐτοῦ ὑπὸ τῆς ἀπροκαλύπτου βίας κοσμικῶν ἀρχόντων.

Δ'. ΕΠΙ ΤΟΥ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ διὰ τὸ κῆρος «τῶν μετὰ ταῦτα (μετὰ τὴν 5ην Νοεμβρίου 1938) ἐπακολουθησασῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ ἄλλων οἰωνοῦσιν πράξεων καὶ ἀποφάσεων συναφῶν πρὸς τὴν ἀνάδειξιν Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν (Ν. Δ. ὑπ' ἀριθ. 138 τῆς 18|18 Ἰουνίου 1931 ἄρθρον 1 § 2).

Οὕτω :

Τοιαύτας πράξεις καὶ ἀποφάσεις ἔχομεν τριῶν εἰδῶν :

1. Πράξεις κοσμικοῦ δικαστηρίου.
2. Πράξεις Ἐκκλησιαστικῆς καὶ
3. Πράξεις πολιτικῆς.

Πρῶτον — Πράξεις κοσμικοῦ Δικαστηρίου

Τοιαύτη εἶναι ἡ ὑπ' ἀριθ. 936|1938 ἀπόφασις τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας, δι' ἧς ἠκηρυχθη τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐκλογῆς τῆς 5ης Νοεμβρίου 1938, ἐπὶ τῷ λόγῳ, ὅτι μετέσχε ταύτης ὁ πρῶτος Μητροπολίτης Δρυϊνουπόλεως Ἰωάννης, καίτοι, κατὰ τὴν κρίσιν τῆς πλειοψηφίας τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρα-

τείας, δὲν ἐδικαιοῦτο νὰ ψηφίσῃ ὡς ὑπόδικος ἐνώπιον τοῦ Δευτεροβαθμίου Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου.

Καὶ ὅτι μὲν τὸ κοσμικὸν τοῦτο δικαστήριον ἀναρμοδίως ἐπελήφθη τῆς ἐξετάσεως θέματος ἐκκλησιαστικοῦ καὶ καθαρῶς ἀρχιερατικῆς ἀρμοδιότητος καὶ λειτουργίας ἀποβαίνει αὐταπόδεικτον ἐκ τῶν ἐν ἀρχῇ λεχθέντων, ὅτι δὲ καὶ διὰ τὴν ἐπὶ μέρους πράξιν τῆς συμμετοχῆς οἱ Ἱεροὶ Κανόνες δὲν ἀπέκλειον τὸν ἐν λόγῳ Μητροπολίτην Δρυϊνουπόλεως νὰ μετάσχῃ τῆς ἐκλογῆς μάρτυς ἀψευδῆς ἢ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ γενικῶς ἰσχύουσα ἀρχή, καθ' ἣν οὐδεὶς Ἐπίσκοπος ἐπὶ προφάσει ὑποδικίας στερεῖται οὐδενὸς τῶν ἀρχιερατικῶν αὐτοῦ δικαίων πρὸς τελείας κατακρίσεως, ἤτοι πρὸς ἀποφάσεως ὀριστικῆς καὶ τελεσιδίκου, καθ' ἣν μαρτυροῦσιν οἱ Κανόνες ΙΓ' ΙΔ' καὶ ΙΕ' τῆς ΑΒ', ὁ δὲ Δρυϊνουπόλεως Ἰωάννης τῇ 5ῃ Νοεμβρίου 1938, ἡμέρᾳ, καθ' ἣν ἐτελεῖτο ἡ ἐκλογὴ ἦτο μόνον ὑπόδικος, ἄτε ἀσκήσας ἔφρασιν γενομένην ἀποδεκτὴν. (βλ. ἐπὶ πλέον Νόμ. 5383, ἀρθρ. 151 καὶ 152 καὶ ὑπ' ἀριθ. 308 Γνωμοδ. τῆς ὀλομελείας τοῦ Νομικοῦ Συμβουλίου τοῦ Κράτους).

Συνεπῶς καὶ ὑπὸ τὴν ἐποψιν ταύτην ἄκυρος καὶ ἄνευ οἰουδήποτε ἀποτελέσματος εἶναι ἡ ὀρθοῦσα ἀπόφασις τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας. Ἄλλ' ἡ προσφυγὴ εἰς τὸ κοσμικὸν τοῦτο δικαστήριον, ἵνα κρίνῃ περὶ τοῦ κύρους τῆς ἐκ μέρους Ἀρχιερέων γεγεννημένης καὶ κεκυρωμένης ἐκλογῆς Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν βαρύνει μὲ σοβαρὰν εὐθύνην τοὺς προσφυγόντας εἰς αὐτὸ Ἀρχιερεῖς, διότι ἀπεμπώλησαν διὰ τῆς προσφυγῆς ταύτης τὴν θεοῦθεν δεδομένην τοῖς ἀρχιερεῦσιν ἀρμοδιότητα καὶ ἐξουσίαν εἰς ὄργανα τῆς κοσμικῆς ἐξουσίας. Εἶναι δὲ ἀναντίρρητον, ὅτι ἡ Ἐκκλησία ὁσάκις ἀντιμετώπισε περιστατικὰ τοιαῦτα, καθ' ἣν ἀντὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἐγένετο προσφυγὴ εἰς κοσμικὰ κριτήρια ἢ ἀρχοντας, ἐτιμώρησε πάντοτε τοὺς προσφυγόντας καὶ μάρτυρες πολλοὶ Κανόνες, εἰς τινὰς τῶν ὁποίων καὶ παραπέμπομεν. Οὕτω ὁ ΙΒ' Κανὼν τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ Συνόδου, ὁρίζει τάδε: «Εἴ τις... Ἐπίσκοπος ὑπὸ Συνόδου καθαιρεθεὶς, ἐνοχλήσῃ τολμήσειε τὰς Βασιλέως ἀκοάς, δέον ἐπὶ Μείζονα Ἐπισκόπων Σύνοδον τρέψασθαι καὶ ἂ νομίξει δίκαιον ἔχειν, προσαναφέρειν πλείουσιν Ἐπισκόποις καὶ τὴν παρ' αὐτῶν ἐξέτασιν τε καὶ ἐπίκρισιν ἐκδέχασθαι. Εἰ δέ, τούτων ὀλιγοῦσας, ἐνοχλήσειε τῷ Βασιλεῖ, τούτων μηδεμιᾶς συγγνώμης ἀξιοῦσθαι, μηδὲ χώραν ἀπολογίας ἔχειν, μηδὲ ἐλπίδα ἀποκαταστάσεως προσδοκᾶν». Ἐπι δ' ὁ ΡΔ' Κανὼν τῆς ἐν Καρθαγένῃ Συνόδου καθορίζει, ὅτι ἤρρεσεν, ἵνα ὁσπισθῆποτε ἀπὸ τοῦ Βασιλέως διάγνωσιν δημοσίων δικαστηρίων αἰτήσῃ, τῆς ἰδίας τιμῆς στερηθεῖη».

Δεύτερον. — Πράξεις Ἐκκλησιαστικάι.

Τοιαῦτα εἶναι:

1. Ἡ ἀπὸ 1ης Δεκεμβρίου 1938 Πράξις τῆς Ἱεραῆς Συνόδου, δι' ἣς, εἰς ἐκτέλεσιν τῆς ἀποφάσεως τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, ἠκύρωσε τὴν κανονικῶς διεξαχθεῖσαν ἐκλογὴν τῆς 5 Νοεμβρίου

1938 καὶ ἐκήρυξεν ὡς μηδέποτε γενομένης τὰς πράξεις τοῦ Μεγάλου Μηνύματος, τῶν διαβεβαιώσεων καὶ τῶν ὁμολογιῶν τῶν συντελεσθειῶν ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ τῆς Μητροπόλεως μετὰ τὴν ἀνακήρυξιν τοῦ ἐκλεγέντος Ἀρχιεπισκόπου.

2. Ἡ Πράξις τῆς αὐτῆς Ἱεραῆς Συνόδου περὶ ὑποδείξεως ὑποψηφίων Ἀρχιεπισκόπων εἰς τὸν μὴ κανονικῶς χηρευόμενον θρόνον δὲ κανονικῶς πεπληρωμένον Ἀρχιεπισκοπικὸν Θρόνον Ἀθηνῶν.

3. Αἱ Πράξεις τοῦ ἀντικανονικοῦ Μεγάλου Μηνύματος καὶ τῆς ἐνθρονίσεως τοῦ διὰ τὸν μὴ χηρευόμενον θρόνον τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν ἐκλεγέντος.

Αἱ πράξεις αὗται πᾶσαι εἶναι κανονικῶς ἄκυροι καὶ ἀνύπαρκτοι καὶ διὰ τοὺς προλαβόντας ἐκτεθέντας λόγους, ἀλλὰ καὶ διὰ τοὺς ἑξῆς:

α) Διότι ὁ Θρόνος τῶν Ἀθηνῶν, ἀπὸ τῆς κανονικῶς διεξαχθείσης ἐκλογῆς τῆς 5 Νοεμβρίου τοῦ 1938, κατεῖχετο κανονικῶς ὑπὸ τοῦ ἐκλεγέντος Ἀρχιεπισκόπου κ. Δαμασκηνοῦ τοῦ ἀπὸ Κορινθίας— ὅπερ γνωστὸν ἦτο τοῖς Συνοδικαῖς Συνέδροις, οἵτινες μετέσχον τῆς ἐκλογῆς καὶ ἀπεδέχθησαν ἀνευ ἀντιλογίας τὸ ἀποτέλεσμα αὐτῆς καὶ συνέπραξαν ἐλευθέρως καὶ ἀβιάστως τῶν μετ' αὐτὴν ἐκκλησιαστικῶν πράξεων.

β) Διότι ἡ Διαρκὴς Ἱερά Σύνοδος ἀπεδέχθη νὰ ἐκτελέσῃ ἀπόφασιν κοσμικοῦ Δικαστηρίου θρησκευτικῶς ἀναρμοδίου, πρὸς οὐδὲν λογισαμένη τὰ δόγματα καὶ τοὺς θεῖους καὶ Ἱεροὺς Κανόνας, σαφῆς καὶ κατηγορηματικούς ἐν προκειμένῳ, ὧν τιμωτέραν ἔθεντο τὴν ἀπόφασιν κοσμικῶν κριτῶν ἀποφασισάντων κατὰ τρόπον οὐχὶ ἄλλῶς ἀντιβαίνοντα πρὸς πᾶσαν ἐννοίαν ἀρμοδιότητος, ἀλλὰ καὶ ἀποκλείοντα τὴν ἐλευθέρην καὶ ἀβίαστον κρίσιν.

γ) Διότι ἡ Ἱερά Σύνοδος ἐγνώριζεν, ὅτι δὲν εἶχε ἐξουσίαν ν' ἀλλοιώσῃ καὶ καταργήσῃ ἀποφάσεις καὶ πράξεις ἐπικρατεστέρου Ἐκκλησιαστικοῦ Σώματος— τῆς Ἱεραῆς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος—, εἰς ἣν καὶ μόνον ἀνήκε τὸ δικαίωμα καὶ ἡ ἐξουσία νὰ κρίνῃ τὰς πράξεις ἑαυτῆς, ἐν ἣ περιπτώσει εἰς τὴν διεξαχθεῖσαν ἐκλογὴν ἐνυπῆρχεν ἐλάττωμά τι.

Ἄναφορικῶς πρὸς τὴν εὐθύνην τῶν ἐπιχειρησάντων τὰς πράξεις ταύτας ὡς καὶ τῶν ἀποδεξαμένων τὸ ἔκθεσμον αὐτῶν ἀποτέλεσμα, αὕτη δὲν εἶναι διάφορος τῆς τῶν προσφυγόντων εἰς τὸ κοσμικὸν Δικαστήριον.

Τρίτον. Πράξεις Πολιτικάι.

Τοιαῦτα εἶναι:

1. Ὁ ὑπ' ἀριθ. 1493]38 Ἀναγκ. Νόμος, δι' οὗ ἀφρηθέθη ἀπὸ τὴν Ἱεραρχίαν τῆς Ἐκκλησίας τὸ δικαίωμα τῆς ἐκλογῆς τοῦ Ἀρχιεπισκόπου καὶ μετεβίβαστο εἰς τὴν Διαρκῆ Ἱεράν Σύνοδον.

2. Τὸ ἀπὸ 13 Δεκεμβρίου 1938 Β. Διάταγμα «περὶ ἀναγνωρίσεως καὶ καταστάσεως τοῦ εἰς τὸν μὴ κανονικῶς χηρευόμενον θρόνον τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν προβληθέντος ὑπὸ τῆς Ἱεραῆς Συνόδου.

Αἱ ἀνωτέρω πράξεις, ὡς συνάγεται ἐκ τῶν προ-

ρηθέντων, εἶναι ἀντικρουσ ἀντίθετοι πρὸς τὸ δόγμα καὶ τοὺς θεῖους καὶ Ἱεροὺς Κανόνας, ἐπὶ πλέον δὲ καὶ ἀντισυνταγματικά, μηδὲν παραγαγοῦσαι ἔννομον ἀποτελεσμα, οὐδ' ὀπωσδήποτε αἴρουναι τὴν ἀντικανονικότητα τῶν ἐξ αὐτῶν ἀπορρυσάντων ἀνωμάτων καὶ ἐκθέσεων πραγματικῶν γεγονότων. Μίαν μόνον σημασίαν δύνανται αἱ πράξεις αὐταὶ νὰ ἔχουν: Ταύτην: "Ὅτι ἀποδεικνύουν τὴν σύμπραξιν κληρικῶν μετὰ κοσμικῶν ἐξουσιῶν πρὸς τὸ μοναδικὸν τέλος τῆς ἀνατροπῆς τοῦ κανονικοῦ ἀποτελέσματος τῆς ἐκλογῆς τῆς 5ης Νοεμβρίου 1938 διὰ σκοπὸς παγκοίνως γνωστοῦς.

Τούτων ἕνεκα πάντων ἡ Μείζων Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐπὶ τῷ τέλει τῆς ἀποκαταστάσεως ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς ἀπὸ 5 Νοεμβρίου 1938 διασαλευθείσης τάξεως ἐν τῇ διαδοχῇ καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς γαλήνης, ἔτι δὲ τῆς παραφυλακῆς ἀλωβήτων τῶν δογμάτων τῆς πίστεως καὶ τοῦ κύρους τῶν Ἱερῶν Κανόνων, θεσμῶν καὶ παραδόσεων, κρίνει καὶ ἀποφαίνεται:

α) Ἐγκύρους, ἰσχυρὰς, ἀπροσβλήτους καὶ κατὰ πάντα τελείας πάσας τὰς κατὰ τὴν ἐκλογὴν τῆς 5ης Νοεμβρίου 1938 καὶ μετ' αὐτὴν τελεσθείσας πράξεις ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἀνάδειξιν τοῦ διαδόχου τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Χρυσόστομου, ἦτοι τὰς πράξεις τῆς ἐκλογῆς καὶ ἀνακηρύξεως τοῦ ἐκλεγέντος, τῆς ἱεροτελεστίας τοῦ Μεγάλου Μηνύματος καὶ τῆς ὑπὸ τοῦ ἐκλεγέντος ἀποδοχῆς τοῦ Ἀρχιεπισκοπικοῦ ἀξιώματος ἐπὶ τῇ κεκανονισμένῃ διαβεβαίωσει.

β) Ἀντιθροσκειτικὴν, κανονικῶς ἄκυρον, καὶ ἐπὶ πλέον ἀντισυνταγματικὴν τὴν παρὰ τοὺς θεῖους καὶ ἱεροὺς Ἀποστολικοὺς καὶ Συνοδικοὺς Κανόνας καὶ τοὺς Νόμους ἐκδοθεῖσαν ἀπόφασιν τοῦ ἀναρμοδίου κοσμικοῦ Δικαστηρίου τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, περὶ ἀκυρώσεως τῆς ἐκλογῆς τῆς 5 Νοεμβρίου 1938.

γ) Κανονικῶς ἄκυρον τὴν ἀπὸ 1ης Δεκεμβρίου 1938 Πράξιν τῆς Ἱεράς Συνόδου περὶ ἀκυρώσεως τῆς ὡς ἀνω ἐκλογῆς τῆς 5 Νοεμβρίου καὶ τῶν κατ' αὐτὴν καὶ μετ' αὐτὴν γενομένων Πράξεων καὶ ἱεροτελεστιῶν.

δ) Κανονικῶς ἄκυρον καὶ ἐπὶ πλέον ἀντισυνταγματικὴν τὴν παρὰ τοὺς θεῖους καὶ ἱεροὺς Ἀποστολικοὺς καὶ Συνοδικοὺς Κανόνας καὶ τοὺς συναφεῖς πρὸς αὐτοὺς ἐγκύρους Νόμους γενομένους τὴν 10ην Δεκεμβρίου 1938 ὑπὸ τῆς Ἱεράς Συνόδου οἰονεὶ ἐκλογὴν ἐτέρου προσώπου διὰ τὴν κατοχὴν τοῦ κανονικῶς ἤδη κατεχομένου ὑπὸ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου κ. Δαμασκηνοῦ τοῦ ἀπὸ Κορινθίας Θρόνου τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος, ἔτι δὲ τὰς μετὰ ταῦτα ἐπακολουθησάσας ἐκκλησιαστικὰς Πράξεις καὶ ἱεροτελεστίας, τὰς ἀφορώσας εἰς τὸ πρόσωπον ἐκεῖνο, ὡς καὶ τὴν περὶ ἀναγνωρίσεως καὶ καταστάσεως τοῦ οὕτως ἀντικανονικῶς καὶ παρανόμως προβληθέντος σφαιτεριστοῦ πρᾶξιν τῆς Πολιτικῆς Διοικήσεως ὡς ἐκθέσεις καὶ ἀντικανονικῶς γενομένας καὶ διὰ τοῦτο ἄνευ κανονικοῦ κύρους καὶ ἐννόμων ἀποτελεσμάτων.

ε) Ἀντικανονικὸν καὶ ἐπὶ πλέον ἀντισυνταγματι-

κὸν καὶ ἄκυρωτέον τὸν Α.Ν. ὑπ' ἀριθ. 1493)38 ἐν σχέσει πρὸς τὸν τρόπον ἐκλογῆς τοῦ Ἀρχιεπισκόπου ἐπὶ τῷ τέλει τῆς καὶ αὐτῆς ἀποδόσεως εἰς τὴν Ἱεράν Σύνοδον τοῦ Συνόλου τῶν Ἱεραρχῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τοῦ ἀνήκοντος αὐτῇ δικαιοῦματος τῆς ἀναδείξεως τοῦ Ἀρχιεπισκόπου καὶ τῶν Ἀρχιερέων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ἐπὶ τούτοις:

Ἡ Μείζων Ἱερά Σύνοδος ἐπαφίεται εἰς τὴν Διαρκῆ Ἱεράν Σύνοδον καὶ τὰ κατὰ τοὺς Κανόνας καὶ τοὺς Νόμους ἀρμοδία Ἐκκλησιαστικὰ ὄργανα καὶ Δικαστήρια τὴν κατ' ἐπιεικῆ κρίσιν ἐξέτασιν τοῦ κύρους τῶν λοιπῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τελεσθεισῶν οἰωνδήποτε πράξεων, τῶν μὴ ἀναφερομένων εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Ἀρχιεπισκόπου, διὰ τὸ χρονικὸν διάστημα ἀπὸ 5 Νοεμβρίου 1938 μέχρι τῆς ἐνθρονίσεως τοῦ κανονικοῦ Ἀρχιεπισκόπου κ. Δαμασκηνοῦ τοῦ ἀπὸ Κορινθίας, καθ' ὃ οὗτος ἐκωλύθη ἐν τῇ ἀσκήσει τῶν καθηκόντων καὶ δικαιωμάτων αὐτοῦ.

Ἡ παρούσα ἀπόφασις, τελεσιδικὸς καὶ ἀμετάκλητος κατὰ Νόμον, ἀναγνωσθεῖσα ἐνώπιον τῶν μελῶν τῆς Μείζωνος Ἱεράς Συνόδου καὶ οὕτω δημοσιευθεῖσα, συνετάχθη εἰς δύο πρωτότυπα καὶ ὑπογράφεται νομίμως ὑπὸ τῶν Σεβασμιωτάτων Προέδρου καὶ Γραμματέως καὶ τῶν λοιπῶν Σεβασμιωτάτων Συνέδρων, παρέχεται δημοσίως ἢ ἐντολῇ πρὸς τοὺς Σεβασμιωτάτους Πρόεδρον καὶ Γραμματέα, ὅπως ἐπιδώσωσιν ἀμελητὶ τὸ ἔγγραφο τῶν πρωτοτύπων πρὸς τὸν κ. Ὑπουργὸν Θροσκειμάτων καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας διὰ τὴν ἐμπρόθεσον συμφώνως τῷ ὑπ' ἀριθ. 188)41 Νομοθετικῷ Διατάγματι, ἔκδοσιν τοῦ Διατάγματος «περὶ καταστάσεως τοῦ τῆ 5ης Νοεμβρίου 1938 κανονικῶς ἐκλεγέντος Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος Μακαριωτάτου Δαμασκηνοῦ τοῦ ἀπὸ Κορινθίας.

Ἐγένετο ἐν Ἀθήναις τῇ 2ῃ Ἰουλίου 1941

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

† Ὁ Μαντινείας καὶ Κυνουρίας Γερμανὸς

ΤΑ ΜΕΛΗ

- † Ὁ Φιλίππων καὶ Νεαπόλεως Χρυσόστομος
- † Ὁ Σάνθης Ἰωακείμ
- † Ὁ Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης Διονύσιος
- † Ὁ Ἀλεξανδρουπόλεως Ἰωακείμ
- † Ὁ Ἐλασσῶνος Καλλίνικος
- † Ὁ Πολυανῆς Κύριλλος
- † Ὁ Λαρίσης Δωρόθεος
- † Ὁ Χαλκίδος Γρηγόριος
- † Ὁ Καρυστίας Παντελεῆμων
- † Ὁ Ἡλείας Ἀντώνιος
- † Ὁ Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος Γάβριος
- † Ὁ Μητροπολίτης Σύρου Φιλάρετος
- † Ὁ Ναυπακτίας καὶ Ἐυβοτίας Γερμανὸς
- † Ὁ Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας Θεόκλητος
- † Ὁ Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας Ἀνδριμῶς
- † Ὁ Φλωρίνης Βασίλειος
- † Ὁ Αρβινοπόλεως Δημήτριος
- † Ὁ Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπολέως Προκόπιος
- † Ὁ Παροναξίας καὶ Θήρας Χερουβίμ
- † Ὁ Φωκίδος Ἀθανάσιος
- † Ὁ Θεσσαλιώτιδος κλπ. Ἰεζεκιήλ

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ

† Ὁ Γυθείου, Οἰτύλου καὶ Κυθήρων Προκόπιος

Σημείωσις. Πρὸς τὴν ἀνωτέρω ἀπόφασιν ἐκηρύ-

χθησαν σύμφηφοι, οί μή προλαβόντες να μετάχωσι των έργασίων τής Μείζονος Ἱεραῆς Συνόδου Σεβ)τοι Μητροπολίται Παραμυθίας κ. Γεώργιος καί Ζυχνών κ. Ἀλέξανδρος διὰ δηλώσεων αὐτῶν πρὸς τὴν Διαρκῆ Ἱερὰν Σύνοδον.

Τὴν ἐπομένην 3 Ἰουλίου συνήλθε καὶ πάλιν ἡ Μείζων Ἱερὰ Σύνοδος καὶ ἐπεκύρωσε τὰ πρακτικὰ τῆς προηγουμένης συνεδριάσεως, μεθ' ὃ ὁ Σεβασμιώτατος Πρόεδρος Αὐτῆς μετὰ γενομένην προσευκὴν ἐκήρυξε τὴν λῆξιν τῶν ἐργασίων ταύτης.

Τῇ δὲ ἐπομένη 4ῃ Ἰουλίου ὁ Σεβ. Πρόεδρος Ἁγίος Μαντινείας καὶ Κυνουρίας κ. Γερμανός, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ Γραμματέως τῆς Μείζονος Ἱεραῆς Συνόδου Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Γυθείου, Οἰτύλου καὶ Κυθήρων Προκοπίου καὶ τοῦ Ἐπιτρόπου τῆς Ἐπικρατείας κ. Δ. Πετρακάκου ἐπεσκέφθη τὸν κ. Ἐπιτροπὸν ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας, εἰς ὃν κατὰ τὸ ἀνωτέρω Νομοθετικὸν Διάταγμα ὑπέβαλε τὴν ἐκδοθεῖσαν ἀπόφασιν, θερμῶς εὐχαριστήσας τὴν Ἐθνικὴν Κυβέρνησιν διὰ τὸ ἐπιδειχθὲν ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας ἐνδιαφέρον, εἰς τὴν ὁποίαν παρέσχε τὰ μέσα, ὅπως ἐλευθέρῳ καὶ συμφῶνως πρὸς τὴν μακροαίωνα Ἱερὰν Παράδοσιν αὐτῆς ἀποκαταστήσει τὸ διασαλευθὲν κύρος τῶν Θεῶν καὶ Ἱερῶν Κανόνων.

Εἰς ταῦτα ὁ κ. Ἐπιτροπὸς ἀπήντησεν ὡς ἑξῆς :

Δεχόμενος, ἅγιε Πρόεδρε, ἀπὸ τῶν χειρῶν ἡμῶν τὴν ἀπόφασιν τῆς μείζονος Ἱεραῆς Συνόδου, αἰσθάνομαι ἰδιαιτέραν χαρὰν διὰ τὸ συντελεσθὲν σπουδαῖον ἔργον ὑμῶν, ὡς ἔγραφα καὶ ἐν τῇ εἰσηγητικῇ τοῦ νόμου ἐκθέσει, ἢ Κυβερνήσις ἔγνω νὰ ἀφίση εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τὴν εὐκαιρίαν νὰ εὖρη μόνη, ἐλευθέρως καὶ ἀνεπηρέαστως, ὅσον οὐδέποτε τὸν κανονικὸν δρόμον, διὰ νὰ ἐπιτευχθῇ ὡς ἐπιτευχθῆ, ἢ κανονικῇ ὁμαλότητι καὶ ἢ συνεπείᾳ ταύτης γαλήνῃ ἐν τῇ διαπραχθείσῃ Ἐκκλησίᾳ, τῷ Κλήρῳ καὶ τῷ λαῷ. Ἀπέβλεψεν ἢ Κυβερνήσις μετὰ πάσης ἐμπιστοσύνης πρὸς τὴν μείζονα Ἱερὰν Σύνοδον, τῆς ὁποίας αἱ ἐργασίαι καὶ τὸν εἰσηγητὴν τοῦ Νόμου πληρέστατα ἐδικαίωσαν ἀπολύτως, ἀλλὰ καὶ σταθμὸν μνημειώδη ἀληθῶς ἐχάραξεν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς συγχρόνου Ἐκκλησίας, διὰ τῆς κατοχυρώσεως τοῦ ἀπαραφθόρου πνεύματος τῶν Κανόνων καὶ τῶν Παράδόσεων.

Σὰς παρακαλῶ, Ἁγίε Πρόεδρε, νὰ εὐαρεστηθῆτε νὰ διαβιβάσητε καὶ εἰς τοὺς ἀπαρίσταντας τὴν μείζονα Ἱερὰν Σύνοδον Σεβασμιωτάτους Ἀρχιερεῖς τὴν χαρὰ τῆς Κυβερνήσεως καὶ τὴν στερεὰν ταύτης ἀπόφασιν ὅπως καὶ ἐν τῷ μέλλοντι προασπίξῃ πάσῃ δυνάμει τὴν Ἐκκλησίαν ἐν τῇ προνομιακῇ αὐτῆς ἐλευθερίᾳ καὶ ἐξελίξει, ἵνα οὕτω δυνηθῇ νὰ ἐπιτελῇ ἀκωλύτως τὴν σωστικὴν καὶ βαρεῖαν αὐτῆς ἐπὶ γῆς ἀποστολήν.

Σὰς εὐχαριστῶ θερμῶς καὶ σὰς συχαίρω.

ΤΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ

Συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ ὑπ' ἀριθ. 188 Ν. Διατάγματος, ἢ Κυβερνήσις προέβη τὴν 5ῃν Ἰ-

ουλίου ἐ.ε. εἰς τὴν ἐκδοσιν τοῦ, τυπικοῦ ἄλλως τε, Διατάγματος τῆς Καταστάσεως καὶ ἀναγνωρίσεως τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Κου Δαμασκηνοῦ, δημοσιευθὲν εἰς τὸ ὑπ' ἀρ. 131 τῆς 5 Ἰουλίου 1941 φύλλον τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἔχον οὕτω :

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Διὰ Διατάγματος ἐκδοθέντος ἐν Ἀθήναις τῇ 4ῃ Ἰουλίου 1941 προτάσει τοῦ ἐπὶ τῶν Θρησκευμάτων καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας Ἐπιτροπῆ, κατὰ τὴν ἀπὸ 5 Νοεμβρίου 1938 ἀπόφασιν τῆς Ἱεραῆς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, δι' ἧς ἐξελέγη κανονικὸς καὶ νόμιμος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος ὁ ἀπὸ Κορινθίας Κύριος Δαμασκηνός, τὸ ἄρθρον 3 παράγρ. 3 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 188 τῆς 17 Ἰουλίου 1941 Νομοθετικοῦ Διατάγματος, καὶ τὴν ἀπὸ 2 Ἰουλίου 1941 ἀπόφασιν τῆς Μείζονος Ἱεραῆς Συνόδου, συγκληθείσης διὰ τὴν κανονικὴν λύσιν τοῦ Ἀρχιεπισκοπικοῦ ζητήματος, καθίσταται καὶ ἀναγνωρίζεται ὡς κανονικὸς καὶ νόμιμος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος ὁ Κύριος Δαμασκηνός ὁ ἀπὸ Κορινθίας καὶ παραγγέλλονται ἀπασαι αἱ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Πολιτείᾳ Ἀρχαί, ὅπως ἀναγνωρίζωσιν αὐτὸν ὡς τοιοῦτον καὶ ἀπονέμωσιν αὐτῷ τὰς τῷ ἀξιώματι αὐτοῦ προσηκούσας τιμὰς.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

Κ. ΛΟΓΟΘΕΤΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΤΥΠΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΒΕΒΑΙΩΣΕΩΣ ΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ

Προκειμένου νὰ ἐπακολουθήσῃ ἡ παροχὴ τῆς διαβεβαίωσεως τοῦ Κανονικοῦ Ἀρχιεπισκόπου, ἐκρίθη, ὅτι ὁ γενικὸς τύπος τοῦ καθιερωθέντος ὅρκου τῶν πολιτικῶν λειτουργῶν δὲν ἀνταπεκρίνετο ἐν πᾶσι πρὸς τὴν πνευματικὴν ιδιότητα τοῦ Ἀρχιεπισκόπου τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας, κανονικὸν δὲ ἦτο νὰ καθιερωθῇ νέος τοιοῦτος, προσαρμοζόμενος καὶ πρὸς τὴν παράδοσιν τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας. Πρὸς τοῦτο, ἐπὶ τῇ θεσμῇ συστάσει τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Κου Δαμασκηνοῦ, ἐξεδόθη τὸ παρὰ πόδας ὑπ' ἀριθ. 254 Νομοθετικὸν Διάταγμα «περὶ ὁρκωμοσίας τῶν Ἀρχιερέων» δημοσιευθὲν εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 223 τῆς 5 Ἰουλίου 1941 φύλλον τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως :

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟΝ ΔΙΑΤΑΓΜΑ

ΥΠ' ΑΡΙΘ. 254

Περὶ ὁρκωμοσίας τῶν Ἀρχιερέων.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὸ ἄρθρον 1 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 1 ἀπὸ 30 Ἀπριλίου/2 Μαΐου 1941 Νομοθετικοῦ Διατάγματος «περὶ τῶν ἀρμοδιοτήτων τῆς Κυβερνήσεως, τῶν Ἐπιτροπῶν καὶ ἄλλων διατάξεων» ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάσσομεν :

Ἄρθρον μόνον.

1. Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ

πάσης Ἑλλάδος ὡς καὶ οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολίται τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας, μετὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ Διατάγματος τῆς ἐγκαταστάσεως καὶ ἐγκαταστάσεως καὶ ἀναγνωρίσεως αὐτῶν, δίδωσι τὴν κάτωθι διαβεβαίωσιν :

« Διαβεβαιῶμαι ἐπὶ τῇ Ἀρχιερωσύνη μου, ἐπικαλούμενος τὸ ὄνομα τῆς Ἁγίας καὶ Ὁμοουσίου καὶ Ἀδιαιρέτου Τριάδος, ὅτι θέλω ἐκπληρώσει, τῇ Θεῷ Χάρτι, τὰ ἀρχιερατικά μου καθήκοντα μετὰ πάσης σπουδῆς καὶ δυνάμεως, τηρῶν ἀπαρασαλεύτους τοὺς θεοῦ καὶ Ἱεροῦ Ἀποστολικούς καὶ Συνοδικούς Κανόνας καὶ τὰς Ἱερὰς Παραδόσεις, πειθαρχῶν δὲ εἰς τοὺς Νόμους τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας.

2. Ἡ διαβεβαίωσις αὕτη τοῦ μὲν Μ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν δίδεται ἐνώπιον τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου καὶ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, τῶν δὲ Σ. Μητροπολιτῶν ἐνώπιον τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ὀργανισμῶν καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ τοῦ Μ. Ἀρχιεπισκόπου.

Ἡ διαβεβαίωσις αὕτη εἶναι ἔγγραφος καὶ ὑπογράφεται παρὰ πάντων τῶν ὡς ἄνω παρισταμένων.

3. Κατὰ τὴν ἀνάληψιν τῶν καθηκόντων τοῦ Συνοδικοῦ Συνέδρου δὲν ἐπαναλαμβάνεται ἡ διαβεβαίωσις.

Ἡ ἰσχὺς τοῦ παρόντος Νομοθετικοῦ Διατάγματος ἀρχεται ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως αὐτοῦ ἐν τῇ Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 4 Ἰουλίου 1941.

Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον

Ὁ Πρόεδρος

Γ. ΤΣΟΛΑΚΟΓΛΟΥ

Τὰ Μέλη

Α. ΛΙΒΙΕΡΑΤΟΣ, Π. ΔΕΜΕΣΤΙΚΑΣ, Κ. ΛΟΓΟΘΕΤΟΠΟΥΛΟΣ, Σ. ΓΚΟΤΖΑΜΑΝΗΣ, Ν. ΜΑΡΚΟΥ, Ι. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ, Γ. ΜΠΑΚΟΣ
Ἐθεωρήθη καὶ ἐτέθη ἡ μεγάλη τοῦ Κράτους σφραγίς.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 5 Ἰουλίου 1941.

Ὁ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργὸς
ΑΝΤ. ΛΙΒΙΕΡΑΤΟΣ

Ἡ ΔΙΑΒΕΒΑΙΩΣΙΣ

ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΑΙ ΠΑΡΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΟΥ ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΥ

Προκειμένου νὰ ἐπακολουθήσῃ ἡ Διαβεβαίωσις τοῦ Ἀρχιεπισκόπου, ὁ Μακαριώτατος Κοσ Δαμασκηνὸς διετύπωσε πρὸς τὴν Κυβέρνησιν τὴν παράκλησιν, ὅπως αὕτη περιαφθῇ ἀποκλειστικῶς ἐκκλησιαστικὸν τύπον, λαμβάνουσα χώραν—διὰ πρώτην φοράν—ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ τῆς Μητροπόλεως. Ἡ παράκλησις ἐγένετο ἀμέσως δεκτὴ, ὡρίσθη δὲ διὰ τὴν 1.30' μ.μ. τοῦ Σαββάτου, 5 Ἰουλίου τρ. μ.

Ὄντως τὴν ὁρισθεῖσαν ὥραν συνεκεντρώθησαν ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῷ Ἀθηνῶν, οἱ Ἀρχιερεῖς, μέλη τῆς Μείζονος Ἱερᾶς Συνόδου, φέροντες ἐγκόλιον καὶ ἐπανακαλύμμαυχον, ὁ Πρόεδρος καὶ τὰ μέλη τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς τοῦ Ὑπουργείου Ὀργανισμῶν καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας κ. Ι. Πολυγέρης καὶ ὁ Ἐπίτροπος τῆς Ἐπικρατείας παρὰ τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ κ. Δ. Πετρακάκος. Τὴν κεκανονισμένην ὥραν προσήλθεν εἰς τὸν

Ναὸν ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Μείζονος Ἱερᾶς Συνόδου Σεβ. Μητροπολίτου Μαντινείας κ. Γερμανοῦ καὶ τοῦ ἀρχιμανδρίτου Χρυσοστόμου Δασκαλάκη.

Ἡ τελετὴ τῆς Διαβεβαίωσεως διεξήχθη ὡς ἑξῆς :

Ὁ Προεδρεύων τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου Σεβ. Μητροπολίτης Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἰωακείμ, φέρων ἐπιτραχήλιον καὶ ὠμοφόριον, ἐτέλεσεν εὐλογητόν, μεθ' ὃ ἐψάλη ἐν χορῷ ὑπὸ τῶν παρισταμένων Ἀρχιερέων τὸ «Εὐλογητὸς εἶ Χριστὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν». Ἐν συνεχείᾳ ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος ἀπήγγειλε, με φωνὴν ἤρεμον καὶ σταθεράν, τὴν Διαβεβαίωσιν, ἧς τὸ κείμενον κατεχωρήθη ἀνωτέρω. Ἀκολουθῶς ἐψάλη ὑπὸ τῶν Ἀρχιερέων ἡ «Φήμη» τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ ἐγένετο ἀπόλυσις ὑπογραφέντος τοῦ σχετικοῦ Πρακτικοῦ ὑπὸ τοῦ Μακαριώτατου καὶ τῶν μελῶν τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου, τοῦ Προέδρου καὶ τῶν μελῶν τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

Τερατισθείσης οὕτω τῆς τελετῆς, ὁ Πρόεδρος καὶ οἱ κ.κ. Ὑπουργοὶ ὑπέβαλον τὰ συγχαρητήρια καὶ τὰ σέβη των πρὸς τὸν Ἀρχηγὸν τῆς Ἐκκλησίας, τοῦ ὁποίου καὶ ἠσπασθησαν τὴν χεῖρα. Συγχαρητήρια ὑπέβαλον εἰς τὸν Μακαριώτατον καὶ οἱ παριστάμενοι Ἱεράρχαι.

Κατὰ τὴν ἐκ τοῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ ἔξοδόν Του, ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος κ. Δαμασκηνός, ἐγένετο ἀντικείμενος ζωηροτάτων ἐκδηλώσεων ἐκ μέρους πυκνοτάτου πλήθους χριστιανῶν, οἱ ὁποῖοι, τυχαίως πληροφορηθέντες τὴν γιγνομένην δοκωμοσίαν Του, ἀνέμενον νὰ ἐπευφημήσουν τὸν διαπρεπῆ Ἡοιμενάρχη καὶ ἀπτόητον πρόμαχον τῆς Ἐκκλησίας, ἐπὶ τοῦ Ὀποίου τόσας ἐλπίδας στηρίζει τὸ εὐσεβὲς χριστιανικὸν πλήρωμα καὶ μάλιστα ὑπὸ τὰς σημερινὰς δυσκόλους στιγμάς.

Ἡ ΕΝΘΡΟΝΙΣΙΣ ΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ

Ἡ τελετὴ τῆς ἐνθρονίσεως τοῦ Κανονικοῦ Ἀρχιεπισκόπου ὡρίσθη καὶ ἐγένετο τὴν 6ην ἀπογευματινὴν τῆς Κυριακῆς, 6ης Ἰουλίου 1941, ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ τῆς Μητροπόλεως μετὰ πάσης ἐπισημότητος.

Κατόπιν ἀδείας τῶν ἀρμοδίων ἀρχῶν, οἱ κώδωνες τῶν Ναῶν τῶν Ἀθηνῶν, ἐσήμαινον χαρμωδῶς—διὰ πρώτην φοράν μετὰ σιγῆν μηνῶν ὀλοκλήρων—ἐνῶ ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Μητροπόλεως, ἐπὶ τῆς Πλατείας καὶ εἰς τὰς περὶ αὐτὴν ὁδοὺς καὶ παρόδους ἐσημειοῦτο ἀθρόα προσέλευσις λαοῦ πάσης τάξεως. Πολὺ πρὸ τῆς ὡρισμένης ὥρας, ὁ μὲν Ναὸς τῆς Μητροπόλεως ἦτο ἤδη πλήρης, ἐπὶ δὲ τῶν περὶ αὐτὴν ὁδῶν εἶχε διακοπῆ πᾶσα κυκλοφορία λόγῳ συνωστισμοῦ. Εἰς τὴν Πλατείαν Μητροπόλεως εἶχον παραταχθῆ Τμήμα τῆς Φρουρᾶς Εὐζώνων πρὸς ἀπόδοσιν τῶν τιμῶν εἰς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον ὡς καὶ ἀντιπροσωπεῖται τῶν Χριστιανικῶν Ἐνώσεων Νέων καὶ Νεανίδων καὶ τῆς Φιλικῆς Ἐταιρίας τῶν Νέων.

Ἀπὸ τῆς 6ης παρὰ 15' ἤρξατο ἡ προσέλευσις τῶν ἐπισήμων. Οὕτω προσήλθον ὁ Πρόεδρος καὶ τὰ μέλη

τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, οἱ Ἀρχηγοὶ τῶν ἐν Ἀθήναις ξένων Ἐκκλησιῶν καὶ δογμάτων, ὁ Ἐξάρχος τοῦ Παναγίου Τάφου, Ἀκαδημαϊκοί, Καθηγηταὶ Πανεπιστημίου καὶ τῶν ἄλλων ἀνωτάτων πνευματικῶν Ἰδρυμάτων, Σύμβουλοι τῆς Ἐπικρατείας, Ἀρεοπαγίται, ἡ Γενικὸς Γραμματεὺς τοῦ Ὑπουργείου Ἐπισκευμάτων καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας κ. Ἰω. Πολυγένης, ὁ παρὰ τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ Ἐπίτροπος τῆς Ἐπικρατείας κ. Δ. Πετρακίος καὶ ἄλλοι ἀνώτατοι τιτλοῦχοι τῆς πολιτικῆς καὶ στρατιωτικῆς Ἱεραρχίας.

Ὀλίγον πρὸ τῆς 6ης μ.μ. μετέβησαν ἐκ τῶν γραφείων τῆς Ἱερᾷ Συνόδου ἐν σώματι εἰς τὴν Μητροπολιν οἱ Ἀρχιερεῖς μέλη τῆς Μεζζονος Ἱερᾷ Συνόδου, οἱ ἐνταῦθα παρεπιδημοῦντες ἐν ἐνεργείᾳ Σεβασμιώτατοι Μητροπολίται Τρίκκης κ. Πολύκαρπος, Ἀκαρνανίας κ. Ἱερόθεος, οἱ πρώην Μητροπολίται Λαγκαδᾶ κ. Γερμανὸς καὶ Νευροκοπίου κ. Εὐγένιος, οἱ θεοφιλέστατοι Ἐπίσκοποι Πατάρων κ. Μελέτιος, Βρεσθαίνης κ. Γερμανὸς καὶ Ταλαντίου κ. Παντελεήμων, φέροντες ἐγκόλπιον καὶ ἐπανωκαλύμμαχον, οἵτινες, ἐπευφημοῦμενοι καθ' ὅλην τὴν διαδρομὴν τῆς ὁδοῦ Ἁγίας Φιλοθέης, εἰσήλθον διὰ τῆς κυρίας εἰσόδου εἰς τὸν Ναὸν τῆς Μητροπόλεως. Εἰς τὰ Προπύλαια ἐξήλθον καὶ πάλιν, ὅπως ὑποδεχθῶν τὸν Ἀρχιεπίσκοπον, ἐκ μέρους τῆς Μεζζονος Συνόδου οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολίται Μαντινείας κ. Γερμανὸς καὶ Λαρίσης κ. Δωρόθεος, ἡ Τελετάρχης Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Γόρτυνος κ. Προκόπιος ἐκ μέρους τῆς Διαρκεῦς Ἱερᾷ Συνόδου καὶ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος αὐτῆς.

Τὴν 6ην ἀκριβῶς προσήλθον εἰς τὸν Ναὸν ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος κ. Δαμασκηνός, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ Προεδρεύοντος τῆς Ἱερᾷ Συνόδου Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἰωακείμ καὶ τοῦ Ἀρχιμανδρίτου Χρυσοστόμου Δασκαλάκη. Τὴν ἐμφάνισιν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου τὰ πλήθη τοῦ ἀναμένοντος λαοῦ ἐχαιρέτησαν διὰ ζωηρότατων ἐπευφημιῶν καὶ ἀναφωνοῦντα « Ἄξιός! » « Ἄξιός! ».

Ὁ Μακαριώτατος, διαρκῶς ἐπευφημοῦμενος, ἀνέρχεται εἰς τὰ Προπύλαια, ὅπου ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μαντινείας ἐπιδίδει αὐτῷ τὴν ποιμαντορικὴν βᾶβδον, ὁ δὲ Ἀρχιεπίσκοπος τῆς Ἱερᾷ Συνόδου παρουσιάζει τὸ Ἱερόν Εὐαγγέλιον πρὸς ἀσπασμόν. Ἀκολούθως ὁ Ἀρχιεπίσκοπος περιβληθεὶς τὸν Μανδύαν, φέρων δὲ Σταυρὸν καὶ Ἐγκόλπιον, εἰσήλθον εἰς τὸν Ναόν, ἐνῶ τὸ ἐκκλησίασμα ἐξεδήλωνε ζωηρότατα τὴν ἱκανοποίησίν του διὰ παντοίων ἐκδηλώσεων ἐνθουσιασμοῦ, σεβασμοῦ καὶ ἀγάπης, ἐπροχώρησε πρὸς τὸ Ἱερόν Βῆμα, ἠσπάσθη τὴν Ἁγίαν Τράπεζαν, ἀκολούθως δὲ, περιβληθεὶς ἐπιτραχήλιον καὶ ὠμοφόριον, ἐξῆλθε τοῦ Ἱεροῦ Βήματος εἰς τὸ Κέντρον τοῦ Ναοῦ καὶ ἠλόγησε τὸ ἐκκλησίασμα, ἐνῶ ὁ χορὸς, ἀποτελούμενος ἐκ τῶν Ἱεροψαλτῶν ὄλων τῶν Ναῶν τῶν Ἀθηνῶν, ἔψαλλεν « εἰς πολλὰ ἔτη, Δέσποτα ».

Κατόπιν, ἀνελθὼν εἰς τὸν Ἀρχιεπισκοπικὸν Θρόνον καὶ περιστοιχοῦμενος ὑπὸ Ἀρχιερέων, ἐποίησεν

Ἐβλογητόν, ὁ δὲ χορὸς ἔψαλλε τὰ « Ἐβλογητὸς εἰ ». « Ὅτε καταβάς » καὶ « Σήμερον τῆς Σωτηρίας ἡμῶν τὸ κεφάλαιον ». Μετὰ ταῦτα οἱ Διάκονοι ἀπήγγειλαν τὰς κεκανονισμένας αἰτήσεις, δεηθέντες ὑπὲρ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου, τῆς Ἱερᾷ Συνόδου, τοῦ Ἐθνους, τοῦ φιλοχρίστου Στρατοῦ καὶ τοῦ λαοῦ, ὁ δὲ Ἀρχιεπίσκοπος τὸ « Ἐπάκουσον Ἡμῶν ». Ἐν συνεχείᾳ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τῆς Ἱερᾷ Συνόδου ἀνέγνωσε τὴν σχετικὴν πρὸς τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ Κανονικοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἐγκύκλιον τῆς Ἱερᾷ Συνόδου, ἔχουσαν οὕτω :

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ

Ἀθήνησι, 3η Ἰουλίου 1941.

Η ΜΕΙΖΩΝ ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ

Ἐδλαβέσταιοι Ἱερεῖς καὶ λοιποὶ ἀπαξάπαντες εὐλογημένοι Χριστιανοί, οἱ κατὰ τὴν Ἱεράν Ἀρχιεπισκοπὴν Ἀθηνῶν, χάρις εἴη ὑμῖν ἀπὸ Θεοῦ Κυρίου Παντοκράτορος.

Ἐκδημήσαντος πρὸς Κύριον τοῦ αἰοδίου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος Κυροῦ Χρυσοστόμου ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, συνελοῦσα ἐν τῷ Καθεδρικῷ ἐν Ἀθήναις Ἱερῷ Ναῷ τῇ 5ῃ Νοεμβρίου 1938, μετὰ τὴν καθιερωμένην Προσευχὴν καὶ Ἱκεσίαν πρὸς τὸν Θεόν, ἔχουσα ὁδηγὸν τὸ Πανάγιον Πνεῦμα, τὸ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ διαμένον καὶ ὁδηγῶν αὐτὴν εἰς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν, ἐξελέξατο ψήφοις κανονικαῖς καὶ κατέστησεν εἰς τὸν χρεῦοντα Ἀρχιεπισκοπικὸν Θρόνον Ἀθηνῶν τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Κορινθίας κ. κ. Δαμασκηνόν, ἄνδρα πλήρη πίστεως καὶ εὐσεβείας, περὶ τὰ πνευματικὰ καὶ τὴν Διοίκησιν ἔμπειρον.

Τούτου ὅμως καὶ μετὰ τὸ γενόμενον μέγα μήνυμα διὰ τὰς παρεμπροσθίας περιστάσεις κωλυθέντος, ὅπως ἀναλάβῃ τὴν πιστευθεῖσαν αὐτῷ διαπομπάν, ἡ κατὰ τοὺς Θεῖους καὶ Ἱεροὺς Κανόνας καὶ τοὺς Νόμους τοῦ Κράτους πρὸς τοῦτο συγκληθεῖσα Μεζζων Ἱερά Σύνοδος καὶ ἀποφανθεῖσα ὁμοφώνως διὰ τῆς ἀπὸ 2 Ἰουλίου ἐ.ἔ. Πράξεως αὐτῆς τὴν ἐκλογὴν τούτου καὶ κατὰστασιν ἐκδήλωσιν ὑπερφυοῦς ἐνεργείας, ἀνεπίδεκτον ἀλλοιώσεως δι' οἰασδήποτε ἀνθρωπίνης ἀποφάσεως καὶ βουλήσεως, διεκήρυξε, τὴν γενομένην τὴν 5ην Νοεμβρίου 1938 ἐκλογὴν κανονικῶς καὶ συνταγματικῶς ἰσχυρὰν καὶ ἔγκυρον, τὸν δὲ κατ' αὐτὴν ἐκλεγέντα ἀπὸ Κορινθίας Κ. Κ. Δαμασκηνόν κανονικὸν καὶ συνταγματικὸν Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος.

Τὴν Πράξιν ταύτην τῆς ἐκλογῆς καὶ τὸ πρόσωπον τοῦ ἐκλεγέντος πληροφοροῦσα γηθοσύνως ἡ Μεζζων Ἱερά Σύνοδος, ἀναγγέλλει τοῖς εὐλαβεστάτοις Κληρικοῖς καὶ πᾶσι τοῖς εὐσεβέσι Χριστιανοῖς τῆς Ἱερᾷ Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, ὅτι τῇ Χάριτι τοῦ Παναγίου καὶ Τελεταρχικοῦ Πνεύματος ὁ ἐκλεγείς ἀπὸ Κορινθίας Δαμασκηνὸς εἶναι γνήσιος, κανονικὸς καὶ συνταγματικὸς Ποιμενάρχης καὶ Προστάτης Πνευ-

ματικὸς τῆς Ἀγιοτάτης Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος, ἔχων τὸ δικαίωμα τοῦ εὐλογεῖν καὶ ἀγιάζειν ἀρχιερατικῶς πάντας τοὺς Χριστιανούς, καὶ πάντα τὰ ἀρχιερατικὰ ἐπιτελεῖν, μετὰ καὶ τῆς ἐν τῷ Ἱερῷ Συνθρόνῳ ἐγκαθιδρύσεως, κρίνειν τε καὶ ἀνακρίνειν πᾶσαν ἐκκλησιαστικὴν ὑπόθεσιν κατὰ τοὺς Ἱεροὺς Κανόνας καὶ τοὺς Νόμους.

Ταῦτα ἀναγγέλλουσα ἅπασιν ἡ Μείζων Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, προτρέπεται Ὑμᾶς καὶ ἐντέλλεται ἵνα ὑποδεξάμενοι τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος Κύριον Δαμασκηνόν, ὡς κανονικὸν καὶ συνταγματικόν Ἀρχιερέα, πειθησθε καὶ ὑπείκητε αὐτῷ προθύμως, κατὰ τὸ παράδειγμα τῆς Ἁγίας Γραφῆς: «Πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν καὶ ὑπείκετε· αὐτοὶ γὰρ ἄγρουνοσιν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν, ὡς λόγον ἀποδώσοντες». (Ἐβρ. 13,17), μνημονεύητε δὲ καὶ οἱ Κληρικοὶ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ ἐν πάσαις ταῖς ἱεραῖς τελεταῖς καὶ δεήσεσι, κατὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν τάξιν, ἀπονέμητε δ' αὐτῷ πάντες ὡς πνευματικῶ ὑμῶν πατρί, πᾶσαν τιμὴν.

Ἡ δὲ χάρις τοῦ Ἀρχιποιομένου Σωτῆρος ἡμῶν καὶ τὸ ἀπειρον αὐτοῦ ἔλεος εἶη μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν.

- † Ὁ Μαντινείας καὶ Κυνουαρίας **Γερμανός**, Πρόεδρος
- † Ὁ Φιλίππων καὶ Νεαπόλεως **Χρυσόστομος**
- † Ὁ Εἰάνθης **Ἰωάννημ**
- † Ὁ Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης **Διονύσιος**
- † Ὁ Ἀλεξανδρουπόλεως **Ἰωάννημ**
- † Ὁ Ἐλασσῶνος **Καλλίνικος**
- † Ὁ Παραμυθίας **Γεώργιος**
- † Ὁ Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου **Κύριλλος**
- † Ὁ Λαρίσης **Δωρόθεος**
- † Ὁ Καρυστίας **Παντελεήμων**
- † Ὁ Σύρου **Φιλάρετος**
- † Ὁ Καλαβρυτῶν καὶ Αἰγιαλείας **Θεόκλητος**
- † Ὁ Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας **Ἀνθίμος**
- † Ὁ Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανῆς καὶ Κονίτης **Δημήτριος**
- † Ὁ Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως **Προκόπιος**
- † Ὁ Παροναξίας καὶ Θήρας **Χερουβείμ**
- † Ὁ Φωκίδος **Ἀθανάσιος**
- † Ὁ Χαλκίδος **Γρηγόριος**
- † Ὁ Ἡλείας **Ἀντώνιος**
- † Ὁ Θεσσαλιώτιδος **Ἰεζεκιήλ**
- † Ὁ Φλωρίνης **Βασίλειος**
- † Ὁ Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος **Ἰάκωβος**
- † Ὁ Ναυπακτίας καὶ Ἐδρυτανίας **Γερμανός**
- † Ὁ Γυθείου, Οἰτύλου καὶ Κυθήρων **Προκόπιος**

Μετὰ τὸ πέρας τῆς ἀναγνώσεως τῆς Ἐγκυκλίου, ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος ἀπήγγειλε τὸν κάτωθι ἐνθρονιστήριον λόγον αὐτοῦ, διακοπτόμενος πολυλαχοῦ ὑπὸ τοῦ ἐκκλησιασμάτου διὰ τῶν ἀναφωνήσεων « Ἄξιος! » « Ἄξιος! ».

Ὁ ἐνθρονιστήριος λόγος τοῦ Μακαριωτάτου ἔχει ἐπὶ λέξει ὡς ἑξῆς:

«Χάρις ὑμῖν καὶ Εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ Πατρὸς καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ, τοῦ Κυρίου ἡμῶν».

I. Τῇ χάριτι τοῦ Παναγίου καὶ Τελεταρχικοῦ Πνεύματος, διαδηλωθεῖσα διὰ βουλῆς τῆς Σ. Ἱεραρχίας κατὰ τὴν καθιερωμένην κανονικὴν τάξιν, ἀναδειχθέντες ἐπὶ τὴν πρώτην ταύτην διακονίαν τῆς Θεοφρουρήτου Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας καὶ ἀναλαμβάνοντες ἐπισήμως, μόλις σήμερον, τὴν διακυβέρνησιν αὐτῆς, ἔλεον ἔξαιτούμεθα τὸν Κύριον καὶ ἐν τῷ κρίματι αὐτοῦ παρατίθεμεν τὴν ἡμετέραν προαίρεσιν. Ὅτι βαρὺ τὸ φορτίον καὶ τραχὺς ὁ μόχθος καὶ ἐπαχθὴς ὁ κλῆρος, τὸν ὁποῖον ἐπεφύλαξεν εἰς ἡμᾶς, ἐν τῷ ἔλεει αὐτοῦ, ὁ Πανάγαθος.

II. Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ, καθ' ἣν ἐπωμιζόμεθα τὰς εὐθύνas τῆς νέας κλήσεως, ἡ ὑμετέρα χάρις θὰ ἐπιτρέψῃ, ἵνα ἐν πρώτοις μνησθῶμεν τοῦ προσηγθέντος ἐν τῇ αὐτῇ λειτουργίᾳ ἀοιδίμου Ἀρχιεπισκόπου Χρυσόστομου, τοῦ ὁποῖου ἡ μὲν Θεολογικὴ σοφία εἰς πάντας γνωστή, ἡ δὲ σύνεσις βαθεῖα, ὁ ζῆλος ἐνθους καὶ ἡ πραότης θαυμαστή. Ἐπειτα, ἵνα ἀναμνησθῶμεν μετ' εὐλαβείας τῆς ἐν Κορίνθῳ Ἐκκλησίας τοῦ Ἀποστόλου τῶν Ἐθνῶν Παύλου, τῆς ὁποίας ἀπεχωρίσθημεν ἐν θλίψει μεγάλη, ὑπείκοντες εἰς τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου, τὸ ἐκδηλωθὲν διὰ τῆς προκρίσεως τῶν Ἁγίων Ποιμένων τῆς Ἐκκλησίας. Οὐδὲν ἦτον, συμπαθῆς παρίσταται ἡ σκέψις, ὅτι ὀρηθέντες ἀπὸ τῆς Κορινθίας, προσέστημεν τῆς Ἐκκλησίας Ἀθηνῶν, ἐνθα Ἐκεῖνος τὸν « Ἄγνωστον Θεόν » εὐγλόττως διηρημήνευσε καὶ τὰς διαπορουμένας τῶν ἐθνικῶν Ἀθηναίων ψυχὰς ἀσφαλῶς κατήθυνεν εἰς τὸν δρόμον τῆς ἀληθείας. Ἄλλ' οὕτως ἔδοξε τῷ Κυρίῳ, ἐν τῇ ἀπειρῷ μεγαθυμίᾳ αὐτοῦ. Ἐφ' ᾧ καὶ ἡμεῖς τῶν βουλῶν αὐτοῦ πιστοὶ θεράποντες, θὰ ἀναλώσωμεν πάσας ἡμῶν τὰς ἡμέρας εἰς τὴν διακονίαν τοῦ Ἁγίου αὐτοῦ θελήματος, « ἐνδυναμούμενοι ἐν τῇ χάριτι τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ».

III. Σημειοῦμεν μὲ ἱκανοποίησιν, ὅτι ἡ ὑμετέρα ἄνοδος ἐπὶ τὸν γεραρὸν Θρόνον, ἡ ἀνυπαίτιος ἡμῶν ἐπὶ τοσοῦτον βραδύνασα, συμπίπτει κατὰ χρόνον πρὸς τὴν ὑπαρξίν Πολιτείας, στεροῶς ἐχομένης τῶν ἀπαραφθόρων παραδόσεων καὶ διατεθειμένης νὰ φρουρήσῃ τὴν ἱερὰν παρακαταθήκην τῆς Ἐκκλησίας, ἣν διάθεσιν ἀμέμπτως διετράνωσε διὰ τῆς ἐν αὐτῇ ἀποκαταστάσεως τῆς διασαλευθείσης κανονικῆς τάξεως καὶ τῆς ἄλλης πρὸς αὐτὴν ἐπιδειχθείσης εὐλαβείας. Δι' ὃ καὶ εἴμεθα πεπεισμένοι, ὅτι ἡ ἱερὰ κληρονομία, τὴν ὁποίαν κατέλιπεν εἰς τὸ Ἔθνος ἡμῶν ἡ πάνσεπτος Παράδοσις τοσοῦτων αἰώνων, θὰ προ-

φυλάσσεται ὑπὸ τοῦ Ἐθνους ἡμῶν ἀπαράθικτος καὶ ἀκίβδηλος οἷα παρεδόθη ἡμῖν μέχρι σήμερον.

IV. Συνίσταται δὲ ἡ κληρονομία αὕτη, πρῶτιστα πάντων, ἐκ τῶν ὑπερφυῶν ἀληθειῶν, τὰς ὁποίας ἐνέκλεισεν ὁ Θεὸς ἐπὶ αἰωνία παραφυλακῇ, εἰς τὴν ἀρραγῆ κιβωτὸν τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ ἐγκόσμιος Νομοθέτης, ἐν ὀνόματι τῆς Πολιτείας ἐνεργῶν, παρακολουθεῖ καὶ ὀυθμίζει ἐκάστοτε τὰς ἐκδηλώσεις τῆς ζωῆς καὶ τὰς ἀνάγκας τῆς κοινωνικῆς διοβιώσεως. Ὁ ὑπερκόσμιος ὁμως Νομοθέτης, ἐν σοφίᾳ ἀπροσμετρήτῳ, κατέστησε Νόμους ἠθικοὺς καὶ Ἀληθείας ἀμεταθέτους, ἵνα εἰς τὸ ἀπέραντον κατευθύνωσι καὶ θεραπεύωσι τὰς ἀνάγκας τῶν πλασμάτων Αὐτοῦ. Οἱ δὲ Νόμοι οὗτοι καὶ αἱ Ἀλήθειαι αὗται, ἀπαύγασμα ἀπειρου σοφίας ἅμα καὶ ἀγαθότητος, εἶναι κατὰ πάντα πλήρεις. Τὸ πᾶν ἐν αὐτοῖς πανσόφως ἐσκοπήθη καὶ ἐκ προοιμίου ἐρρυθμίσθη. Συμπολιτεύεται δὲ πρὸς τὴν παράδοσιν καὶ ἡ πιστή, ἐν πνεύματι Κυρίου, ἐρμηνεία, ὥστε οὐδὲν νὰ παραμῆνη ἀρρυθμιστον κατὰ Χριστόν. Οὕτω δὲ ἡ Ἐκκλησία, κωδιδεῖ τῶν ἀπὸ Θεοῦ Κανόνων καὶ Ἀληθειῶν, συμπορευομένη πρὸς τὴν ζωὴν διὰ τῆς ἔμφρονος ἐρμηνείας, συμβάλλει εἰς τὴν πρόοδον καὶ εἰς τὸν κατὰ Χριστόν πολιτισμόν, ἀπεργαζομένη τὴν ἠθικὴν τελείωσιν τοῦ ἀνθρώπου.

V. Σήμερον ὁμως ἡ Ἐκκλησία βαρύνεται καὶ μὲ ἄλλας. ἀμέσους καὶ ἐπιτακτικὰς ὑποχρεώσεις. Ἐν τῇ γενικῇ καταθλίψει, εἰς τὴν ὁποίαν ὑποβάλλει τοὺς λαοὺς ὁ ὁσημέραι ἐπεκτεινόμενος πόλεμος. ἡ Ἐκκλησία καλεῖται ἵνα πληρώσῃ σπουδαιότητα ἀποστολήν, καὶ τὰ ὄργανα αὐτῆς ἐξόχως κοινωφελῆς καὶ θεάρεστον ἔργον. Διότι ἐπληθύνθη ἤδη ἡ δυστυχία καὶ ἐπερίσσευσεν τῶν θλιβομένων ὁ πόνος. Σήμερον, εἴπερ ποτε ἄλλοτε, παρίσταται ἀνάγκη ἐμπράκτου ἐκ μέρους πάντων ἀσκήσεως τῆς ἀγάπης πρὸς τὸν πλησίον. Ἡ κοινωνικὴ ἀλληλεγγύη δέον νὰ ἐκδηλωθῇ ἐν ὅλῃ τῇ ἐκτάσει αὐτῆς, ἵνα ὁ φόρτος τῆς ζωῆς καταστῇ ἀνεκτὸς δι' ἕκαστον, καὶ τῶν δεινοπαθούντων ἡ θλίψις ἀνακουφισθῇ διὰ τῆς προθύμου ἀρωγῆς τῶν δυναμένων. Καὶ ὁ πλοῦτος τῶν ὑλικῶν ἀγαθῶν καὶ οἱ θησαυροὶ τῆς ἀμοιβαίας ἀγάπης πρέπει νὰ τεθῶσιν ἀφθόνως εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς κοινωνικῆς ἀλληλεγγύης καὶ τοῦ Χριστιανικοῦ καθήκοντος πρὸς τὸν πλησίον. Ἐκαστος θὰ προσφέρῃ ἐκ τοῦ πλεονάσματος ἢ τοῦ ὑστερήματος τῶν ὑλικῶν ἀγαθῶν, ἀλλὰ πάντες ἐκ τοῦ περισσεύματος τῆς καρδίας αὐτῶν ὑπὲρ τοῦ πάσχοντος συνόλου, συμμορφούμενοι πρὸς τὴν ἐντολὴν Ἐκεῖνου, Ὅστις κατεβίβασεν ἐκ τοῦ

Οὐρανοῦ εἰς τὴν γῆν τὸ θεῖον δῶρον τῆς ἀγάπης, τῆς Ἀγάπης, ἡ ὁποία δὲν γνωρίζει ὄρια εἰς τὰς θυσίας, ἀλλὰ τὰ πάντα στέργει ὑπὲρ τῶν ὁμοίων, ἀποκορυφωθείσα καὶ καθαγιασθεῖσα διὰ τοῦ σταυρικοῦ πάθους ἐπὶ τοῦ Γολγοθᾶ.

VI. Καὶ ἡ Ἐκκλησία, φορεὺς τοῦ πνεύματος τῆς ἀγάπης ἐν Κυρίῳ θὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν σκηνὴν τῆς δυσχεροῦς προσπαθείας συναντιλήπτωρ τῆς φιλοχρίστου Πολιτείας καὶ τῶν ὀπωσθήποτε συμμοχθούντων μετ' αὐτῆς ὑπὲρ τοῦ Χριστωνύμου Ἑλληνικοῦ λαοῦ μηδενὸς φειδομένη, ἀλλὰ πάσας τὰς δυνάμεις αὐτῆς προθύμως διαθέτουσα. Δὲν θὰ πρόκειται ὁμως σήμερον μόνον περὶ συνήθους ἐρμηνείας τῶν Ἀληθειῶν τῆς Πίστεως καὶ περὶ ἀπλῆς ἐνισχύσεως τῆς ἐλπίδος ἐπὶ τὸν Κύριον. Τὸ κήρυγμα θὰ κατέλθῃ εἰς τὸ ἐπίπεδον τῆς ζωῆς καὶ θὰ προσλάβῃ συγκεκριμένον σχῆμα ἀμέσου καὶ θετικῆς ἀρωγῆς—τῶν πενθούντων, καμνόντων, ἐνδεῶν καὶ πασχόντων. Σύμπας ὁ Κλήρος, ἀκάματος λευίτης τοῦ καθήκοντος πρὸς τοὺς ὀδυνῶντας καὶ πάσχοντας, ὡς ὑπετύπωσεν τοῦτο ὁ Σωτὴρ ἡμῶν δι' ἔργων καὶ παραγγελμάτων, θὰ εὐρεθῇ παρὰ τὴν κλίνην τοῦ ἀσθενοῦς, παρὰ τὴν ἐρημωθεῖσαν ἐστίαν τῆς χήρας τοῦ ὑπὲρ Πατρίδος πεσόντος, παρὰ τὸ φορεῖον τοῦ ἡρωικοῦ ἀναπήρου—τῶν πάντων προστάτης, τῶν ὀρφανῶν ὑποστηρικτῆς, τῶν ἀδυνάτων ὑπέρμαχος, τῶν κυρδιῶν παραμυθητῆς, τῶν ψυχῶν ποδηγέτης.

VII. Τὴν ἐπίσημον ταύτην στιγμήν καὶ ἀπὸ τῆς ἱερᾶς ταύτης θέσεως θεωροῦμεν καθήκον ν' ἀπευθυνθῶμεν πρὸς πᾶσαν χριστιανικὴν ψυχὴν, ἡ δὲ φωνὴ ἡμῶν, φωνὴ τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας, ὡς εἰσδύσῃ ἕως τὰ μύχια πάσης χριστιανικῆς καρδίας ὡς ἡγῶ θείας προσταγῆς, τὴν ὁποίαν παρακαλοῦμεν τοὺς πάντας νὰ ἐνωτισθῶσι. Μεταξὺ ἡμῶν καὶ πέραν ἡμῶν, ὑπάρχουσι μυριάδες μυριάδων δεινοπαθοῦσαι ἐν σιγῇ καὶ φθίνουσαι ἐν ἀπογνώσει Οἰκογένειαι ἀπορφανισθεῖσαι, γέροντες γονεῖς στερηθέντες τῶν προστάτων αὐτῶν, νήπια ἀνευ γονέων, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἡ δυστυχία ἀπλώνει τὴν θανάσιμον ἀπειλὴν αὐτῆς. Καὶ ἡ δυστυχία αὐτῆ, ὁσημέραι ἐντεινομένη, διασεῖ τὰ θεμέλια τῆς κοινωνικῆς γαλήνης καὶ ὑποσκάπτει σπουδαίως τὰ βῆθρα τοῦ Ἐθνικοῦ Οἴκου. Ἐσήμανεν ἡ ὥρα τοῦ μεγάλου καθήκοντος διὰ πάντας. Ἀκροασθῶμεν, ἐν φόβῳ Θεοῦ, τὴν ὑπόκωπον κραυγὴν τῆς ἀπογνώσεως, ἡ ὁποία ἐξέρχεται ἀπὸ τὰ ἀγωνιῶντα στήθη τῶν πασχόντων. Οἱ ἔχοντες ἄς εἰσφέρωσιν ἀξίως καὶ ἀναλόγως πρὸς τοὺς πόρους αὐτῶν. Προσφέροντες, οὐ μόνον ἐκτελοῦσι καθήκον ὑπέρογτον, ἀνακουφί-

ζοντες ἀναξιοπαθοῦντας ἀδελφούς αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ ἀποτρέπουσι τὸν φόβον ἕτι βαθυτέρου συγκλονισμοῦ τοῦ ὄλου κοινωνικοῦ οἰκοδομήματος. Ἄς δώσωμεν εἰς τὰ ὄρφανὰ τῶν θυμάτων πολέμου νέους, φιλοστόργους γονεῖς, ἀντὶ τῶν ἀπολεσθέντων φυσικῶν τοιούτων. Ἄς ἐνισχύσωμεν ὄλους ἐκείνους, οἵτινες τόσον ἐδοκιμάσθησαν ἐκ τῆς τελευταίας περιπετειᾶς καὶ δικαιούνται νὰ ὑπολογίζουσι ἐπὶ τὸ ἀδελφικὸν ἐνδιαφέρον ὄλων ἡμῶν ἐναντι αὐτῶν. Ἄς στηρίξωσι τὰς ἀπορφανισθείσας οἰκογενείας καὶ ἄς ἀποδώσωσι τὴν χαρὰν εἰς τὰς τεθλιμμένας ψυχάς. Ἡ Πατρις θὰ εὐγνωμονῇ αὐτοῖς καὶ ἡ Ἐκκλησία θὰ ἐπικαλεῖται ἐπ' αὐτοὺς τὴν εὐλογίαν τοῦ Κυρίου, δικαιοκρίτου καὶ ἐπιβραβευτοῦ τῆς Ἀρετῆς καὶ τῆς Ἀγάπης.

VIII. Παραλλήλως καὶ συγχρόνως, ἡ Ἐκκλησία θὰ ἀντιδράσῃ, μὲ ὅλας τὰς δυνάμεις αὐτῆς, ἐναντίον τῆς ἠθικῆς κρίσεως, ἡ ὁποία, ἀπέροια τῆς γενικῆς ἀνατροπῆς τῶν ὄρων τῆς ζωῆς, χειμάζει τὴν Ἑλληνικὴν κοινωνίαν. Θὰ πράξῃ τὸ πᾶν, ἵνα ἐδραιώσῃ τὴν Πίστιν ἐπὶ τὰς ἠθικὰς ἀξίας, ἵνα ματαιώσῃ τοὺς σκοποὺς τῶν ἀνατρεπτικῶν κηρυγμάτων, ἵνα τονώσῃ τὸν οἰκογενειακὸν θεσμόν, ἵνα ἐμπνεύσῃ εἰς πάντας τὸν σεβασμὸν πρὸς τὸ καθῆκον, ἵνα φρονηματίσῃ τὴν ἀναθάλλουσαν γενεὰν ἐν πνεύματι διαυγοῦς κατανοήσεως τῶν νέων ἐθνικῶν πεπωμένων, ἵνα καταστήσῃ νοητὴν μεταξὺ ὄλων τῶν τάξεων τοῦ λαοῦ τὴν σημασίαν τῆς κοινωνικῆς ἀλληλεγγύης καὶ τέλος ἵνα συντελέσῃ, διὰ τῆς ἐνισχύσεως τοῦ καθήκοντος τῶν θυσιῶν καὶ τῆς ἐγκατεργήσεως εἰς τὰς δοκιμασίας, ὥστε νὰ διαπλεύσωμεν ἀκινδύνως τοὺς σκοπέλους τῆς παρουσίας στιγμῆς. Διότι θὰ εἶναι ἡμιτελὲς τὸ ἔργον τῆς κοινωνικῆς ἀλληλεγγύης καὶ οἱ καρποὶ αὐτοῦ λίαν ἀμφίβολοι καὶ περιορισμένοι, χωρὶς παράλληλον θαρραλέαν ἀντιμετώπισιν τῆς ἠθικῆς κρίσεως τοῦ λαοῦ.

IX. Καὶ ὅταν οἱ σκόπελοι παρακαμφθῶσι καὶ δυνηθῶμεν, θεῖα συνάρσει, νὰ φθάσωμεν εἰς τὸν λιμένα τῆς εἰρήνης, θὰ ἔχωμεν ὅλον τὸν χρόνον καὶ πᾶσαν ἄνεσιν, ἵνα ἀνορθώσωμεν μετὰ προσοχῆς καὶ συνέσεως, τὰ πράγματα τοῦ Οἴκου τῆς Ἐκκλησίας. Θὰ προσπαθῶμεν τότε νὰ ἀποκαταστήσωμεν εἰς τὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας πληρέστερον τὸν σεβασμὸν πρὸς τοὺς θεῖους καὶ Ἱεροὺς Κανόνας καὶ τὰς Ἱεράς Παραδόσεις, πρὸς τοὺς ὁποίους ἡ Ἐκκλησία ὀφείλει νὰ στραφῇ περισσότερο σταθερῶς εἰς τὸ μέλλον, διὰ νὰ ἐπανεύρῃ ἐν ἑαυτῇ τὸ πνεῦμα ἐκεῖνο, μὲ τὸ ὁποῖον ἔζησε καὶ εἰμίσησε τὴν ἀποστολὴν αὐτῆς διὰ μέσου τόσων μακρῶν αἰώνων. Τότε ἐπίσης θὰ προσπαθῶμεν νὰ ἐξυψώσωμεν τὸν Κλήρον, εἰδικώτερον τὸν

ἐφημεριακόν, ὑπὲρ τοῦ ὁποίου πάντοτε, ἐν τῇ χάριτι τοῦ Κυρίου, τόσον ἐμοχθήσαμεν, ἱκανοποιοῦντες τὰ δίκαια αἰτήματα αὐτοῦ καὶ ἐπιλύοντες κατὰ πάντα δυνατὸν τρόπον τὰ μεγάλα προβλήματα αὐτοῦ. Σήμερον ὅμως ζητοῦμεν παρ' αὐτοῦ βαθυτέραν προσήλωσιν ἐπὶ τὴν ἀποστολὴν αὐτοῦ, ἀξιοῦμεν καὶ εὐελπιστοῦμεν, ὅτι θὰ ἴδωμεν αὐτὸν πρωτοπόρον εἰς τὸ ἔργον τῆς ἀνασυντάξεως τοῦ τόπου καὶ ἄμμεσον ἀντιλήπτορα τῆς δυστυχίας τῶν τέκνων τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ βαθεῖα ἀντίληψις τοῦ καθήκοντος τούτου θὰ ἀποτελέσῃ τὴν καλλιτέραν βεβαίωσιν τῆς θέσεως καὶ τῶν δικαίων αὐτοῦ. Τέλος δέ, προσβλέποντες μὲ συμπάθειαν ἀληθῆ πρὸς πάντας ἐκείνους, οἵτινες, ἐκ λόγων περιστατικῶν, εὐρέθησαν ἔξω τοῦ πλαισίου τῆς Ἐκκλησίας ἐν τῇ λατρείᾳ αὐτῆς, θὰ προσπαθῶμεν ν' ἀποκαταστήσωμεν τὴν ἐνότητα τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐκκλησιασματος διὰ τῆς ἐπαναφορᾶς καὶ αὐτῶν εἰς τοὺς κόλπους τῆς Ἐκκλησίας.

X. Τί ὑπολείπεται ἀκόμη νὰ εἰπώμεν; Ἡ Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία παραμένει πάντοτε ἀρρηκτικῶς συνδεδεμένη πνευματικῶς καὶ βαθύτατα προσηλωμένη πρὸς τὴν Μεγάλην τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν, τὴν ἀπ' αἰώνων ὁρθοδομοῦσαν τὸν λόγον τῆς Ἀληθείας. Οὐ γὰρ φιλόστοργος καὶ εὐγνώμων οὐδέποτε θὰ παύσῃ εὐλαβῶς ἀποδίδουσα τὰ τροφεῖα δι' ὅσας παρ' αὐτῆς εὐεργεσίας ἔτυχεν.

Πρὸς τὰς λοιπὰς Ὁρθόδοξους Ἐκκλησίας, τὰς ἐκπορευθείσας ἀπὸ τῆς αὐτῆς ρίζης, κοινὰς ἔχομεν καὶ θὰ διατηρήσωμεν τὰς πνευματικὰς ἐπιδιώξεις, ἵνα διαφυλάξωμεν ἀπαραχάρακτον καὶ ἄμωμον τὴν ἐμπιστευθεῖσαν Ἀλήθειαν.

Πρὸς δὲ τὰς ἄλλας εἰς Χριστὸν πιστευούσας Ἐκκλησίας, ἡ Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία θὰ ἐξακολουθήσῃ διαβιοῦσα ἐν ἀμοιβαίῳ σεβασμῷ καὶ ἀγάπῃ εἰλικρινεῖ, τὰ δίκαια ἐκείνων εὐλαβουμένη καὶ τὴν εὐλάβειαν αὐτῶν ἐπὶ τὰ ἴδια δίκαια ἀξιοῦσα.

XI Ἀναλαμβάνοντες σήμερον τὸ πηδάλιον τοῦ δεινῶς χειμασθέντος σκάφους τῆς Ἐκκλησίας εἰς τοιαύτας κρισίμους στιγμάς, ἀναπέμπομεν ἐκ βαθέων ἐνθερμον δέησιν πρὸς τὸν Ὑψιστον, ἵνα καταπέμψῃ τὴν Εἰρήνην μεταξὺ τῶν πλασμάτων Αὐτοῦ καὶ θέσῃ τέρμα ταχὺ εἰς τὰς δοκιμασίας αὐτῶν, ἀποκαθιστῶν τὴν γαλήνην καὶ τὴν ἀγάπην ἐν τῷ κόσμῳ.

Πρὸς δὲ τὸ χριστεπώνυμον ἐκκλησίασμα διαβεβαιούμεθα, ὅτι, πεποιθότες ἐπὶ τὴν φιλάδελφον διάθεσιν τῶν σεβασμίων Ποιμένων τῆς Ἐκκλησίας, ἐπὶ τὴν εὐμένειαν τῆς Πολιτείας, ἐπὶ τὴν εὐσέβειαν τῶν πιστῶν, πλήρεις δὲ πίστεως ἐπὶ τοὺς οἰκτιροὺς τοῦ

Κυρίου, Κεφαλῆς καὶ Ἀρχηγοῦ τῆς Ἐκκλησίας, θὰ χωρήσωμεν σταθερῶς πρὸς τὴν ὁδὸν τοῦ καθήκοντος, διακονοῦντες τῇ Ἀληθείᾳ, ὑπηρετοῦντες τῇ Ἀγάπῃ, θεραπεύοντες τὴν Ἀρετὴν, συγκαίροντες τοῖς χαίρουσιν, συμπάσχοντες τοῖς πάσχουσι, συμμοχθοῦντες τοῖς κοπιῶσι, συλλυπούμενοι τοῖς πενθοῦσιν, εὐπαρησίαστοι ἐν πᾶσι, πρῶτοι ἐν δοκιμασίαις καὶ ἔσχατοι ἐν τιμαῖς, ἕως οὗ πληρωθῆ τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου, Οὗ ἡ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἶη μετὰ πάντων ὑμῶν.

Τὸ τέλος τοῦ ἐνθρονιστηρίου Λόγου ἐκάλυψαν νέαι βροντώδεις ἐκδηλώσεις « Ἄξιος! » « Ἄξιος! ». Μεθ' ἃ ἐγένετο ἀπόλυσις, ληξάσης τῆς ὅλης ἐορτῆς τῆς ἐνθρονίσεως.

Ἀκολουθῶν ὁ Ἀρχιεπίσκοπος, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ Προέδρου καὶ τῶν μελῶν τῆς Κυβερνήσεως, τῶν Ἀρχιερέων, τῶν ἐπισήμων καὶ ὄλου τοῦ ἀναμένοντος λαοῦ, διαρκῶς δ' ἐπευφημούμενος καὶ βραϊνόμενος δι' ἀνθέων κατὰ τὴν διαδρομὴν τῆς ὁδοῦ Ἁγίας Φιλοθέης, μετέβη εἰς τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν, ὅπου ὁ Προεδρεύων τῆς Ἱερᾶς Συνόδου Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης κ. Ἰωακείμ προσεφώνησε τὸν Μακαριώτατον ὡς ἑξῆς:

Μακαριώτατε Δέσποτα!

Ἡ Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὴν εὐσημον καὶ ἱστορικὴν ταύτην ἡμέραν ἐξαιρετικὴν χαρὰν καὶ βαθυτάτην συγκίνησιν αἰσθάνεται, διότι χάριτι καὶ εὐδοκίᾳ Θεοῦ, ἐπινεύσει δὲ τῆς Σεβαστῆς Κυβερνήσεως ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἐπανεῦρε τὴν εὐρείαν λεωφόρον, ἐν ἣ διανοίγονται ὀρίζοντες ἀνορθώσεως καὶ ἐνδελεχοῦς δράσεως πρὸς εὐδόωσιν τοῦ γιγαντιαίου ἱεροῦ αὐτῆς ἔργου ἐν οὕτω χαλεποῖς καὶ δυσχειμέροις καιροῖς.

Μακαριώτατε,

Τὸ εὐφρόσυνον καὶ εὐοίανον γεγονός τῆς ἀναρρησεως τῆς Ὑμετέρας πεπνυμένης Μακαριότητος εἰς τὸν ἐπίσηλον καὶ ἱστορικὸν Θρόνον τῆς Ἀγιωτάτης Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, πληροὶ ὄντως ἀνεκλαλήτου χαρᾶς καὶ ἀγαλλιᾶσεως τὰς κηδίας κλήρου καὶ λαοῦ, διότι ἐδραιοῦται ἐν αὐτοῖς ἡ πίστις καὶ ἡ πεποίθησις ὅτι ἡ Ἐκκλησία οἶδεν ἀπονέμειν τὸ δίκαιον, ἐπιβραβεύουσα ἐν καιρῷ τοὺς ἀγωνιζομένους τὸν ἀγῶνα τὸν καλόν.

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος γηθοσύνως χαιρετίζουσα τὸ χαρμόσυνον τοῦτο γεγονός εὐχεται ἀ τὸ καρδίας καὶ παρακαλεῖ τὸν οὕτω εὐδοκήσαντα Ἀρχιεπίσκοπον Κύριον ὅπως εὐλογῆ τὰς ἱερὰς προσπάθειάς τῆς Ὑμετέρας θεοτιμῆτου Μακαριότητος καὶ ἐπιδαφιλεύῃ Αὐτῇ ἀσπιμῆ καὶ ἀμετάπτωτον εἰς μακρότητα ἡμερῶν, μακράν, ἐνδοξον, καρποφόρον καὶ ἀδιατάρακτον τὴν ποιμαντορίαν Αὐτῇ χαρίζόμενος ἐπ' ἀγαθῷ τῆς Ἐκκλησίας.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος πολλὰ τὰ ἔτη.

Ὁ Μακαριώτατος ἀπήντησε δι' ὀλίγων εὐχαρι-

στήσας τὴν Ἱερὰν Σύνοδον διὰ τὴν συνδρομὴν αὐτῆς εἰς τὸ ἔργον τῆς Μείζονος Ἱερᾶς Συνόδου.

Ἐν συνεχείᾳ, ὁ Μακαριώτατος ἐδέχθη τὰ συγχαρητήρια τοῦ Προέδρου καὶ τῶν μελῶν τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν λοιπῶν ἐπισήμων καὶ πολλοῦ λαοῦ. Ἐπειδὴ ὁμοῦ, λόγῳ καὶ τῆς νυκτός, ἦτο ἀδύνατον νὰ πλησιάσῃ πρὸς τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν ὄλος αὐτὸς ὁ λαός, ἀνερχόμενος εἰς χιλιάδας, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος ἐξήλθεν εἰς τὸν ἐξώστην, γενόμενος ἀντικείμενος παντοίων καὶ ἐνθουσιωδεστάτων ἐκδηλώσεων ἐκ μέρους αὐτοῦ, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος ἠὺλόγησε τὰ ἀναμένοντα πλήθη, ἐπικαλεσθεὶς τὴν χάριν τοῦ Κυρίου, καὶ ἠὺχήθη ὑπὲρ τῆς ταχείας ἀποκαταστάσεως τῆς εἰρήνης ἐν τῷ κόσμῳ.

Ὁ ἀναμένων λαός, ἀφ' οὗ ἐπεφήμεσε, μίαν ἀκόμη φοράν, τὸν Ἀρχιεπίσκοπον, διελύθη ἡσύχως, οὕτω δὲ ἔληξεν ἡ κατὰ πάντα ἀξιωματικὴ ἡμέρα τῆς 6ης Ἰουλίου 1941 ἐν μέσῳ λαϊκῶν ἐκδηλώσεων αὐθορμητῶν, αἱ ὁποῖαι χαρακτηρίζουν ἐπαρκῶς τὴν διάθεσιν τοῦ χριστεπωνύμου πληρώματος πρὸς τὸ πρόσωπον τοῦ Προκαθημένου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Η ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΤΗΣ Ι. ΣΥΝΟΔΟΥ

Τὴν 11ην Ἰουλίου 1941 συνήλθε διὰ πρώτην φοράν ὑπὸ τὴν Προεδρείαν τοῦ Μακαριώτατου Ἀρχιεπισκόπου ἡ Ἱερὰ Σύνοδος, τῆς ὁποίας μετέσχον καὶ τὰ δύο νέα μέλη αὐτῆς Σεβ. Μητροπολίται Παραμυθίας κ. Γεώργιος καὶ Ἡλείας κ. Ἀντώνιος.

Ἄμα τῇ ἐνάρξει τῆς συνεδρίας, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἰωακείμ, ζητήσας τὸν λόγον, εἶπε τὰ ἑξῆς:

Μακαριώτατε,

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐπὶ τῇ ἐπικαλήφει τῶν ἐργασιῶν, προεδρευομένη τὸ πρῶτον ἡδὺ ὑπὸ τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος ὡς Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος καὶ Προκαθημένου Αὐτῆς, χαιρετίζει γηθοσύνως τὸ εὐφρόσυνον τοῦτο γεγονός καὶ υποβάλλει τὰς εὐχὰς ὑπὲρ εὐδόσεως τοῦ ἱεροῦ καὶ ὄντως γιγαντιαίου ἔργου, ὑπερ ἐπωμίσθη Αὐτῇ κατὰ τὰς χαλεπὰς καὶ κρίσιμους ταύτας ἡμέρας.

Ὁ μύχιος πόθος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου εἶναι ὅπως ἅπασα ἡ Ἱεραρχία συγκροτούμενη εἰς μίαν ἀδιάσπαστον καὶ ἀρρηκτον ἐνότητα καὶ συνοχὴν ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς ἀγάπης, τασσομένη δὲ καὶ συσπειρουμένη παρὰ τὸ πλευρὸν τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος ἀξιώθη νὰ ἴδῃ τὴν Ἐκκλησίαν ἀνταξίαν τῆς ὑψηλῆς Αὐτῆς ἀποστολῆς, ἀνταξίαν τῆς πνευματικῆς ἀνωτερότητος καὶ τῆς ἀστειρευτοῦ ζωτικότητος, ὥστε νὰ ἐπανεύρη τὴν κανονικὴν τροχίαν, δι' ἧς θὰ βαδίση καὶ θ' ἀνέλθῃ εἰς ἀντάξιον τῆς μακραιωνος ἱστορίας τῆς ἐπίπεδον ἀνορθώσεως καὶ ἐνδελεχοῦς δράσεως.

Ἡ διαβεβαίωσις, ἣν ἠκούσαμεν ἀπὸ τοῦ στόματος τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος κατὰ τὸν ἐνθρονιστηρίου λόγον περὶ τῆς ἀγαστῆς διακυβερνήσεως τῆς Ἐκκλησίας, ἐδραιοῦται ὡς πίστις καὶ πεποίθησις ἐν ἡμῖν,

ἐρειδομένη ἐπὶ τῆς ἐγνωσμένης μακρᾶς Αὐτῆς πείρας τῆς ἀξιοζηλεύτου κατὰ τὸ παρελθὸν ποιμαντορικῆς καὶ ἐν γένει σταδιοδρομίας, τῆς λαμπρᾶς μορφώσεως καὶ τῆς γνωστῆς διοικητικῆς εὐστροφίας.

Πεποίθαμεν ἀκραδάντως, ὅτι ἡ Ἐκκλησία ὑπὸ τὴν πεφωτισμένην Ὑμῶν καθοδήγησιν θὰ ἐπανεύρῃ τὴν κανονικὴν Αὐτῆς τροχίαν, ὁ ἱερός Κληρὸς τὸν στοργικὸν αὐτοῦ Πατέρα καὶ προασπιστὴν τῶν δικαίων του, ὁ εὐσεβὴς λαὸς τὸν Παιμένα τὸν καλὸν «ὄψ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν προβάτων».

Ὑπὸ τὸ κράτος τοιοῦτων συναισθημάτων. Μακαριώτατε, ἡ Ἱερά Σύνοδος εὐχεται ολοθύμως ὑπὲρ τῆς ἀδιαπτῶτος Αὐτῆς υγείας καὶ μακροημερεύσεως καὶ παρακαλεῖ ὅπως ἀποδεχθῆ Αὕτη τὴν διαβεβαίωσιν τῶν πρὸς Αὐτὴν πηγαιῶν αἰσθημάτων ἀγάπης, σεβασμοῦ καὶ ἀφοσιώσεως,

Μετὰ τὸν Σεβ. Ἀλεξανδρουπόλεως, ὁ Ἐπίσκοπος τῆς Ἐπικρατείας κ. Δ. Πετρακάκος προσεφώνησε τὸν Μακαριώτατον ὡς ἀκολούθως :

Ἡ Πολιτεία, Μακαριώτατε, καὶ ἡ Ἁγία καὶ Ἱερὴ Σύνοδος, ἐξαιρετικὴν ὄντως αἰσθάνεται ἀνακούφισιν καὶ χαρὰν ἐπὶ τῇ σημερινῇ ἡμέρᾳ, τῇ πραγματούσῃ τὴν κανονικὴν ἀποκατάστασιν τῶν παρ' ἡμῖν ἐκκλησιαστικῶν, διὰ τῆς ἐπὶ τοσοῦτον καθυστροφισμένης Προεδρείας τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος.

Εἶναι εὐτυχὴς ἡ Κυβέρνησις, διότι παρέσχεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τὴν εὐκαιρίαν, ἵνα εὖρη μόνη, ἐλευθέρᾳ καὶ ἀνεπηρέαστος, τὸν κανονικὸν δρόμον, ἀνορθοῦσα τὴν πίστιν τῶν Πατέρων ἡμῶν ἄλλα καὶ εὐχαριστεῖ ταύτη, διότι ἔδωκεν εἰς τὸν εὐσεβῆ Ἑλληνικὸν λαὸν τὴν ἀφορμὴν, ὅπως καταδειχθῆ τὸ ἀφραγὲς θρησκευτικὸν αὐτοῦ αἶσθημα καὶ ἡ πίστις αὐτοῦ ἐπὶ τὴν κανονικὴν Ἐκκλησίαν.

Ἔχω ἐντολὴν νὰ ἐπαναλάβω καὶ αὖθις τὴν διωβραίων τῆς Κυβερνήσεως, ἀποφασισμένης νὰ ἐπικουρήσῃ πάσῃ δυνάμει τῇ Ἐκκλησίᾳ πρὸς τὴν εὐστοχωτέραν διεξαγωγὴν τῆς μεγίστης καὶ σωστικῆς οὐτῆς ἀποστολῆς ἐν πάσῃ τῇ κανονικῇ αὐτῆς ἐλευθερίᾳ.

Κατὰ τὴν εὐφρόσυνον δὲ ταύτην ὥραν, ἀποσιωφῶν τὴν μνήμην μου ἀπὸ τῶν ἀσεβεστάτων κατὰ τῆς Ἁγίας Ἐκκλησίας τολημάτων ἀπὸ τοῦ Νοεμβρίου 1938, ἐνθυμοῦμαι μόνον τοὺς ἀπὸ δέκα ἔξ καὶ ἑπέκεινα αἰῶνων λόγους τοῦ Πάπα Ἰουλίου, γοήφοντος περὶ τοῦ κατ' ἀναθεώρησιν πανηγυρικῶς ἀθωωθέντος Μ. Ἀθανασίου Ποσβυέροις καὶ διακόνοις καὶ λαῶ παροικούντι Ἀλεξάνδρειαν :

«Ἐπανερχεται τοίνυν πρὸς ἡμᾶς λαμπρότερος νῦν ἢ ὅτε παρ' ὑμῶν ἀπεδήμησεν. Εἰ γὰρ καὶ τὰς τιμίας ὕλας, χρυσὸν δὴ καὶ ἀργυρὸν εἰς καθαρότητα τὸ πῦρ δοκιμᾶζει, τί ἂν τις εἴποι κατ' ἄξιαν τοῦ τοσοῦτου ἀνδρός, ὅς, κινδύνους τοσοῦτων θλίψεων νικήσας, ἀποδίδεται ὑμῖν ἄθως, οὐ παρ' ἡμῶν μόνον, ἀλλὰ καὶ παρὰ πάσης τῆς Συνόδου ἀποδειχθεὶς ;»

(Κεφάλαιον 53 σ. 334 τόμου 25 Migne Patrol. Græca)

Ἀπαντῶν εἰς τοὺς ἀνωτέρω, ὁ Μακαριώτατος εἶπε τὰ ἑξῆς :

Ἅγιοι Ἀδελφοί,

Κύριε Ἐπίτροπε τῆς Ἐπικρατείας,

Εὐχαριστῶ ἐκ μέσης καρδίας διὰ τοὺς φιλόφρονες λόγους, τοὺς ὁποίους ἡ πρὸς ἐμὲ εὐμενὴς Σας διάθεσις ἠδυνήθη νὰ εὖρη πρὸς ἐκφρασιν τῆς ζωηρᾶς ἐκγνωστούσεως καὶ ὑμῶν προσωπικῶς καὶ ἐκείνων, ἐν ὀνόματι τῶν ὁποίων ὠμύλησατε, διὰ τὴν ἀποκατάστασίν μου εἰς τὴν καθήγεσιν τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας. Νομίζω ἕμως καθήκον μου νὰ διευκρινίσω εἰς τὸ σημεῖον αὐτό, ὅτι εἰς τοὺς φιλόφρονες αὐτοὺς λόγους καὶ εἰς τὴν τόσῃ πρὸς με εὐμένειάν Σας διερχομένην κυρίως ἢ μᾶλλον ἀποκλειστικῶς ἢ εὐλογος ἀνησυχία καὶ ἡ ἐνδελεχῆς μέριμνα ὑμῶν διὰ τὴν παραφυλακὴν ἀπαρασαλεύτου τῆς Ἱερᾶς Διδασκαλίας τῆς Πίστεως καὶ τῆς Ἐκκλησίας, διὰ τὰς ὁποίας ἡ τερματισθεῖσα ἀνώμαλος παρένθεσις ἀπέτελεσε θεινὸν πλήγμα.

Οἱ ἀκουσθέντες λόγοι Σας διαπιστοῦν ἐπίσης, ὅτι εἰς τὴν μνήμην πάντων ὑμῶν παραμένει ζωηρὰ ἡ ἀνάμνησις τῶν διαδραματισθέντων ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τῆς πρὸς Κύριον μεταστάσεως τοῦ αἰοδίμου Ἀρχιεπισκόπου Χρυσοστόμου, τῶν ὁποίων θὰ μοι ἐπιτρέψητε νὰ κάμω μίαν βραχυτάτην σύνοψιν. Τὴν 8ην Νοεμβρίου 1938 διεξήχθη ἡ ἐκλογή, καθ' ἣν, διὰ πρώτην φορὰν ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ νέου Ἑλληνικοῦ Κράτους καὶ κατὰ τὰς ἐπιταγὰς τῶν Ἱερῶν Κανόνων, ἐκλήθη ὁλόκληρος ἡ Ἱεραρχία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἵνα προκρίνῃ τὸν Προκαθήμενον Αὐτῆς. Ἀποτέλεσμα αὐτῆς ὑπῆρξεν ἡ ἀνάδειξις ἡμῶν διὰ τὸν ἐν χηρείᾳ θρόνον ἐπηκολούθησαν οἱ ἀσπασμοί, τὰ συγχαρητήρια καὶ τὸ Μέγα Μήνυμα, δι' οὗ ἐπεσφραγίσθη ἡ ἀνάδειξις ἡμῶν ὡς Ἀρχιεπισκόπου.

Ἐπηκολούθησεν ἐν συνεχείᾳ ἡ προσφυγὴ Σεβασμιωτάτων Ἀρχιερέων ἐν τῶν μετασχόντων τῆς ἐκλογῆς, τῶν ἀσπασμῶν, τῶν συγχαρητηρίων καὶ τοῦ Μεγάλου Μηθύματος, εἰς κοσμικὸν δικαστήριον πρὸς ἀκύρωσιν τῶν ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ τελειωθέντων, παρὰ τοὺς Θεῖους καὶ Ἱεροὺς Ἀποστολικούς καὶ Συνοδικούς Κανόνας καὶ τὴν ἀπαρασάλευτον Παράδοσιν τῶν αἰῶνων καὶ κατὰ μοναδικὸν παράδειγμα ἐν τῇ καθόλου ἱστορίᾳ τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ. Κατόπιν ἐξεμαυεῖθη, δι' ἐπεμβάσεων καὶ πιέσεων τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας, ἡ καταπληκτικὴ καὶ ἀνευλαβὴς ἀπόφασις τοῦ περὶ οὗ πρόκειται κοσμικοῦ δικαστηρίου, ἡ ὁποία, δυστυχῶς, συνεπληρώθη διὰ σειράς ἐκκλησιαστικῶν πράξεων, αἵτινες κατέληξαν εἰς τὴν προσωρινὴν ἀνατροπὴν τῆς βουλήσεως τῆς Ἱεραρχίας καὶ ἐπέτρεψαν εἰς τὴν τότε κυβερνώσῃν τραχείαν βίαν νὰ ἐπενδύσῃ τὰς θελήσεις αὐτῆς μὲ ποιάνα τινα, ἐξέζητημένην, νομιμοφάνειαν.

Ἡ σημερινὴ Κυβέρνησις, γνωρίζουσα τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἀρρυθμίαν καὶ ἐμφορομένην ἀπὸ πνεύμα βαθείας εὐλαθείας πρὸς τὰ Ἱερά τῆς Ἐκκλησίας θέσμιμα, ἀπέβλεψεν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς εἰς τὴν λύσιν τοῦ ἐκ κρεμοῦντος ἀρχιεπισκοπικοῦ ζητήματος. Δὲν εἶνε σήμερον ἢ κατάλληλος στιγμή διὰ νὰ κρίνωμεν τὰς

ἐνεργείας, τὰς ὁποίας οἱ ἐνδιαφερόμενοι, πρὸς συγκάλυψιν τῆς εὐθύνης αὐτῶν ἀνέπτυξαν διὰ τὰς ματαιώσασον τὴν λύσιν ταύτην. Ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς, καίπερ κανονικῶς ἐκλεγέντες καὶ φέροντες τὸ ἀρχιεπισκοπικὸν ἀξίωμα ἀπὸ τῆς 5 Νοεμβρίου 1938, δὲν θὰ εἴμεθα διατεθειμένοι νὰ ἀσκήσωμεν τὰ καθήκοντα ἡμῶν, ἐὰν ἢ προκύψασα ἐκ τῆς παρεμπροσθέντος ἀνωμαλίου πραγματικῆς καταστάσεως ἀρρυθμία, δὲν ἐλύετο διὰ τῆς κανονικῆς ὁδοῦ κατὰ τὴν ἐπιταγὴν τῶν ἱερῶν θεσμῶν τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ σύγκλησις τῆς Μείζονος Ἱερᾶς Συνόδου ὑπῆρξεν ἡ ὀρθὴ καὶ κανονικὴ ὁδός, τὴν ὁποίαν ἡ Πολιτεία τελικῶς ἐνέκρινε καὶ ἠκολούθησε.

Τῆς Μείζονος Συνόδου ἡ ἀπόφασις, δι' ἧς πιστῶς καὶ ἐπακριβῶς ἠρμηνεύθη τὸ δόγμα καὶ ἠδραϊώθη ἡ Παράδοσις, εἶναι γνωστὴ εἰς πάντας, συνέπεια δὲ αὐτῆς ὑπῆρξεν ἡ κατάστασις τοῦ κανονικοῦ Ἀρχιεπισκόπου καὶ ἡ ἐπαναφορὰ τῆς κανονικῆς τάξεως εἰς τὴν ἐσωτερικὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας. Νομίζω, ὅτι διερμηνεύω ὀρθῶς τὸ αἰσθημα τῶν Ἀγίων Συνέδρων, ἐὰν εἴπω, ὅτι ἡ Μείζονος Σύνοδος ἐξήρθη εἰς τὸ ὕψος τῶν προσδοκῶν τοῦ εὐλαβοῦς χριστιανικοῦ πληρώματος καὶ ὅτι, διὰ τῆς παμφήφου ἀποφάσεως αὐτῆς, κατωχύρωσεν εἰς τὸ διηνεκὲς τὸ ἀπράθικτον τοῦ σεπτοῦ Οἴκου τῆς Ἐκκλησίας. Αἱ καρδίαι πάντων ἡμῶν ὑψοῦνται εὐγνώμονες πρὸς τὴν σύνεσιν τῶν ἀποτελεσάντων τὴν Μείζονα Ἱερὰν Σύνοδον, δια τῶν χειλέων τῶν ὁποίων ἠρμηνεύθη ἡ ἀμετάθετος Ἀλήθεια τῆς Ἱερᾶς Παραδόσεως.

II

Περαιτέρω, νομίζω ἀναγκαῖον νὰ ἐξάρω τὸ γεγονός, ὅτι ἀπὸ σήμερον καὶ ἐφεξῆς ἀποκαθίσταται πλήρης ἰσότης δικαιωμάτων ἐκπροσωπήσεως τῶν Συνοδικῶν Συνέδρων. Εἰς τὸ μέλλον θὰ ἐκλείψουν αἱ νομιμοφανεῖς παρεκκλίσεις, συμφώνως πρὸς τὰς ὁποίας τὸ Σῶμα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου συνεκροτεῖτο μερικῶς ἀπὸ τὰς προσωπικὰς προτιμήσεις τοῦ Προέδρου αὐτοῦ ὑπὸ τὸν τύπον παρατάσεως ἐκάστοτε τῆς θητείας ἐνοουμένων Ἀρχιερέων. Οὕτω τὸ πολιτικὸν δόγμα τῆς σκοπιμότητος ἀποκλείεται ἐριστικῶς ἀπὸ τὸν Ἱερὸν Οἶκον τῆς Ἐκκλησίας. Ἐν αὐτῷ θὰ ἐπικρατῇ ἡ ἐμνοια, βασιζομένη ἐπὶ τῆς ἀγάπης καὶ τῆς κοινῆς Διακονίας, τῶν ὁποίων ἕρεσιμα στερρὸν ἢ ἰσότης καὶ ἡ Δικαιοσύνη.

Διέρχομαι ἤδη εἰς ἄλλο σημεῖον, εἰς τὴν ἀπομάκρυνσιν τοῦ λαϊκοῦ Δικαστοῦ ἀπὸ τῆς δίκης τῶν Ἀρχιερέων. Δὲν ἐπιθυμῶ νὰ χαρακτηρίσω τὴν διάθεσιν, ἢ ὁποία ἐνέπνευσε τὴν, τὸν ἀλάχιστον ἀτυχῆ, σκέψιν τῆς κρίσεως Ἀρχιερέων ὑπὸ λαϊκῶν δικαστῶν κατὰ παραβίασιν τῆς μακραίωνος ἐκκλησιαστικῆς παραδόσεως. Πάντως ἡ ἀποκατάστασις τῶν πραγμάτων εἰς τὴν προτέραν τάξιν ἐπῆλθε χάρις εἰς τὴν εὐλαθεῆ διάθεσιν τῆς σημερινῆς Κυβερνήσεως, πρὸς τὴν ὁποίαν νομίζω, ὅτι ἡ Ἐκκλησία ὀφείλει χάριτας δι' ὅσα μέχρι τοῦδε ὑπὲρ αὐτῆς ἐπραξεν. Ἐπὶ τῇ εὐχαρίᾳ ταύτῃ μάλιστα δύναμαι νὰ πληροφορήσω ὑμᾶς, ὅτι, κατὰ τὴν προχθεσινὴν παρὰ τῷ κ. Προέδρῳ τῆς Κυβερνήσεως ἐπίσκεψιν, ἐδηλώθη ὑπ' αὐτοῦ ῥητῶς, ὅτι ἡ Πολιτεία εἶναι διατεθειμένη νὰ ἐνισχύσῃ ἐν παντὶ τὴν

Ἐκκλησίαν, ὀλοκληροῦσα οὕτω τὸ εὐλαβὲς ἔργον τῆς καὶ βοηθοῦσα τὴν Ἐκκλησίαν εἰς τὴν ἐπιτέλεσιν τοῦ προορισμοῦ τῆς.

III

Ἐπολείπεται ἀκόμη νὰ ὑπενθυμίσω, ὅτι ἡ Μείζονος Ἱερὰ Σύνοδος ἀνέθηκεν εἰς τὸ Σῶμα τῆς διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου ἔργον βαρὺ καὶ δύσκολον : Νὰ κρίνῃ τὸν τοῦ ἐργάτας τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀνωμαλίας, ὅσον καὶ τὰς πράξεις αὐτῶν κατ' ἑαυτάς. Εἴπομεν ὅτι τὸ ἔργον αὐτὸ εἶναι βαρὺ καὶ δύσκολον. Βαρὺ μὲν, διότι ἡ εὐθύνη εἶνε μεγάλη. Δύσκολον δέ, διότι ὁ διαφορισμὸς τῶν πράξεων καὶ τῶν εὐθυνῶν ἀπαιτεῖ καὶ χρόνον πολλὸν καὶ περίσκεψιν μεγάλην.

Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο τοῦ λόγου γενόμενοι, θεωροῦμεν χρήσιμον νὰ διευκρινίσωμεν, ὅτι τὸ αἰσθημα τῆς μνησικακίας καὶ τῆς ἐκδικήσεως εἶναι παντελῶς ξένον πρὸς τὰς ἡμετέρας προθέσεις. Ἐὰν θὰ εἴχομεν τὸ δικαίωμα νὰ κρίνωμεν κατ' αὐτάς, ἢ συγγνώμη θὰ ἦτο ἀδιστακτικῶς τὸ μόνον κριτήριον τῆς ἀποφάσεως, τὴν ὁποίαν θὰ ἐλαμβάνομεν, ἐξ ὅλης δὲ καρδίας. Ὅμως τὰ γενόμενα δὲν ἀποτελοῦν προσωπικὴν ὑπόθεσιν οὐδενός, ἀλλ' ὑπόθεσιν τῆς Ἐκκλησίας, δηλαδὴ ὑπόθεσιν τῆς Πίστεως αὐτῆς. Καὶ ὡς τοιαύτη, νομίζομεν, ὅτι θὰ ἐρευνηθῇ ὑπὸ τὸ πρίσμα τῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ δεδογμένων.

Μεχρις ὅμως τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ἔχομεν, νομίζομεν, τὴν ὑποχρέωσιν νὰ μὴ ποιῶμεθα διάκρισιν μηδὲ νὰ τηρῶμεν προκατάληψιν ἐναντίον τῶν ἐργατῶν τῆς ἀνωμαλίας. Εἶναι Ἱεράρχαι ὡς ἡμεῖς πάντες, ὁμοῦ καὶ ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, συνδιακονοῦντες εἰς τὸν Οἶκον τῆς Ἐκκλησίας. Ἐὰν ἐπταίσαν, θὰ κριθοῦν κατὰ τὰ νεομισθόμενα καὶ μὲ τὸ πνεῦμα—προσθέτω πάλιν—τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ. Οὐδὲν ἤττον, δὲν πρέπει νὰ παροράται τὸ γεγονός, ὅτι πάντες ὑποκειμέθα εἰς σφάλματα, ὅτι τὸ σφάλλασθαι ἀνθρώπινον καὶ μόνον ὁ Πανάγαθος εἶναι ἀλάσκατος καὶ χωρὶς πλημμελείας. Ὅταν ἐπιστῇ ἡ στιγμή τῆς κρίσεως, Ἐκεῖνος θὰ κατευθύνῃ τὴν σκέψιν ἡμῶν. Ἐν τῷ μεταξὺ θὰ προσπαθῆσωμεν ἐν εὐκρίνει ἀδελφικῆ ἀγάπῃ καὶ ἀδιαρρήκτῳ ἐνότητι, ν' ἀποκαταστήσωμεν τὴν γαλήνην τῆς Ἐκκλησίας καὶ, ἠνωμένοι, νὰ τὴν καταστήσωμεν ἱκανὴν νὰ ἐκπληρώσῃ τὸν ὕψιστον πνευματικὸν καὶ κοινωνικὸν προορισμὸν, παρέχοντες οὕτω ἅμα εἰς τὸν χειμαζόμενον εὐσεβῆ λαὸν τὸ παράδειγμα τῆς ἐνότητος, ἧς, εἴπερ ποτε ἄλλοτε, ἔχει ἀνάγκη ἢ προσφιλῆς ἡμῶν Πατρίς.

ΤΟ ΕΙΡΗΝΙΚΟΝ ΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΜΑΚΑΡ. ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΣΕΒ. ΙΕΡΑΡΧΑΣ

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος, ἅμα τῇ ἐγκαταστάσει Αὐτοῦ εἰς τὸν Θρόνον, διέπεμψε πρὸς τοὺς Σεβ. Μητροπολίτας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τὸ κατωτέρω Εἰρηνικὸν Γράμμα :

Ἀθήνησι τῇ 10ῃ Ἰουλίου 1941

Σεβασμιώτατε καὶ ἀγαπητὲ ἐν Χριστῷ Ἀδελφε
Γνωστὸν Ὑμῖν τυγχάνει, ὅτι τῇ ε' τοῦ μηνὸς

Νοεμβρίου τοῦ ἔτους 1938, Χάρτι τοῦ Παναγίου καὶ Τελεταρχικοῦ Πνεύματος, ψήφοις δὲ κανονικαῖς τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, προεκρίθημεν ἐπὶ τὴν διαποιόμανσιν τῆς Ἀγιοτάτης Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν εἰς διαδοχὴν τοῦ πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος Κυροῦ Χρυσοστόμου, οὗτινος πάντες εὐλαβῶς τιμῶμεν τὴν ἀληθινὴν μνήμην.

Ἐπὶ μῆνας δύο καὶ τριάκοντα ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἐκωλύθημεν, ἀνυπαίτως Ἡμῶν, ἐν τῇ ἀσκήσει τῶν καθηκόντων, αἷνα ὁ Πανάγαθος, ἐν τῷ ἀπροσμετρήτῳ ἐλέει Αὐτοῦ, ἠδδόκησεν, ἵνα καταπιστεύσῃ. Ἡμῖν. Ἐπι δὲ ὑπεβλήθημεν πόνοις καὶ δοκιμασίαις ἐν τῇ στερεῇ πίστει καὶ τῷ ὑπὲρ τῶν ἱερῶν Αὐτῆς θεσμῶν ἀγῶνι, αἷνα πάντα ἀσμένως καὶ ἀγογγύστως ἀνέσχομεν, εὐλογοῦντες τὸ Ὄνομα τοῦ Θεοῦ καὶ ἐπὶ τὴν Δικαιοσύνην Αὐτοῦ ἀμεταθέτως πιστεύοντες, ἕως τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν καὶ αὐθις κανονικῇ ὁδῷ, διὰ βουλῆς Μείζονος Ἱερᾶς Συνόδου, ἀποκατέστημεν ἐπὶ τὸν Θρόνον τῆς Θεοφρουρήτου Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν.

Ἀναλαβόντες νῦν καὶ ἔργω τὰ καθήκοντα τοῦ Προκαθημένου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, περὶ πολλοῦ ποιούμεθα ἀναγγεῖλαι μετὰ σπουδῆς τοῖς Ἀγίοις Ἀδελφοῖς τοῦτο διὰ τοῦ μετὰ χεῖρας Γράμματος. Καὶ δὴ οὐχ ἀπλῶς καθ' ἕθος παλαιόθεν κρατήσαν καὶ πιστῶς ἕως ἄρτι διαφυλασσόμενον. Ἀλλὰ καὶ διότι, διερχομένους Ἡμᾶς αὐτούς, ἐπιθυμοῦμεν ἵνα διατρανώσωμεν παντὶ τρόπῳ καὶ πρὸς πάντας τὰ εἰλικρινῆ αἰσθήματα τιμῆς καὶ ἀγάπης, ἐφ' ὧν ἐμπνεόμεθα καὶ δι' ὧν σκοποῦμεν, ἵνα ἀσκήσωμεν τὴν ἐμπιστευθεῖσαν Ἡμῖν διακονίαν, ἄξιοι ταύτης, κατὰ τὸ ἐνόν, ἀναδεικνύμενοι κατενώπιον τοῦ Κυρίου. Γινώσκουμεν δ' ἄλλως, ὅτι, χωρὶς ἀγάπης, οὐδὲν ἄν τῶν δεόντων γένηται ἀλλ' ἢ μὲν Ἐκκλησία χέρσος τις καὶ ἀύχηρὰ ἔρημος, ἢ δὲ ἀνθρωπίνῃ ζωῇ ψιλῇ πάσης χάριτος καὶ ἢ πίστις λόγος κενός.

Καὶ πάντοτε μὲν ἢ ἐν ὁμοιοῖα καὶ ἀγάπῃ συνεργασία τῶν Ποιμένων τῆς Ἐκκλησίας ἐλογίσθη ἀπαραίτητος διὰ τὴν πραγμάτων τῆς ὑψηλῆς Αὐτῆς κλήσεως, ἣτοι διὰ τὴν ἠθικὴν τελείωσιν καὶ τὴν ἐν παντὶ εὐπραγίαν τοῦ χριστιανικοῦ ἐκκλησιασματος. Νῦν ὁμως τὰ πράγματα ἀπαιτεῖ, ἔτι στενωτέραν καὶ δὴ ἐγκαρδίαν καὶ ἀνυπόκριτον συνδιακονίαν τῶν Ποιμένων πρὸς κουφισμὸν τῶν ἀληθῶν, σωματικῶν καὶ ψυχικῶν, τοῦ θεοφυλάκτου Ἑλληνικοῦ Λαοῦ. Οὐ χεϊμάζεται οὗτος ἐν θλίψει καὶ στερησῆσι

καὶ ταλαιπωρίαις καὶ ἀμφιβολίαις πολλαῖς, μὴ ἔχων ποῦ ἀποβλέψη πλὴν τῆς φιλοστόργου Μητροῦς, τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, ὅστις Ἐαυτὸν, ὑπὲρ τοῦ σύμπαντος κόσμου καὶ τῆς σωτηρίας αὐτοῦ, ἱλαστήριον θῦμα προφρόνως παρέθετο, πειθόμενος τῷ θελήματι τοῦ Πατρὸς Αὐτοῦ καὶ Θεοῦ ἡμῶν.

Ἀπευθυνόμενοι πρὸς Ὑμᾶς, ἐν τοιαύτοις ὥραις, ἐπικαλούμεθα τὸ χριστιανικὸν πνεῦμα καὶ τὴν εὐσεβῆ διάθεσιν τῆς Ὑμετέρας Σεβασμιότητος ὡς καὶ τὴν ἐγνωσμένην ἀγάπην καὶ τὸ καθῆκον Αὐτῆς, πρὸς τὴν ἀτυχῆσαν Πατριδα. Οὐ χαλεποὶ νῦν οἱ καιροὶ καὶ μοχθηρὸς ὁ κλήρος τῶν Ποιμένων τῆς Ἐκκλησίας. Ἀλλὰ μὴν ἐν τοῖς μόχθοις κρίνεται ἢ προαίρεσις καὶ ἐν τοῖς κινδύνοις ἐξαίρεται ἢ θυσία, ἢ βραβευομένη ἀπὸ Κυρίου.

Ἐπὶ δὲ τοῦτοις, εἰρήνην παρὰ Θεοῦ ὑπὲρ σύμπαντος τοῦ κόσμου καὶ εὐστάθειαν τῶν Ἀγίων Αὐτοῦ Ἐκκλησιῶν ἐξαιτούμενοι, ἐπικαλούμεθα τὴν Χάριν καὶ Ἐὐλογίαν τοῦ Κυρίου ἐπὶ τὰ ἔργα καὶ τοὺς πόνους τῆς Ὑμετέρας Σεβασμιότητος, Ἡν ἀσμενίζομεν ἀσπαζόμενοι ἐν βαθεῖα ἀγάπῃ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

† Ο ΑΘΗΝΩΝ ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ

Η ΠΟΙΜΑΝΤΟΡΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ

Ἐπίσης ἀπηύθυνε τὴν παρατιθεμένην Ποιμαντορικὴν Ἐγκύκλιον :

Ἀθῆναι 12ῃ Ἰουλίου 1941.

Εὐλαβέστατοι Ἐφημέριοι, φιλόχριστοι Ἐπίτροποι τῶν ἱερῶν Ναῶν τῆς καθ' Ἡμᾶς θεοφρουρήτου Ἀρχιεπισκοπῆς καὶ ἅπαν τὸ λοιπὸν πλήρωμα τῶν πιστῶν, πάντες τέκνα ἐν Κυρίῳ πεφιλημένα, ἢ χάρις Αὐτοῦ εἴη ἐφ' ὑμᾶς καὶ εἰρήνη ὑπὸ Θεοῦ.

Ἀναλαβόντες ἤδη καὶ ἔργω τὰ καθήκοντα τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν, τὰ ὁποῖα ἐνεπιστεύθη εἰς Ἡμᾶς ἢ χάρις τοῦ Παναγίου καὶ Τελεταρχικοῦ Πνεύματος, ἐκδηλωθεῖσα διὰ ψήφων κανονικῶν τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, προαγόμεθα, ἐν φίλτρῳ πατρικῷ, ὅπως ἐπικοινωνήσωμεν μεθ' ὑμῶν καὶ ἐπικαλεσθῶμεν ἐφ' ὑμᾶς τὴν εὐλογίαν τοῦ Κυρίου. Γνωρίζομεν, ὅτι καὶ ὑμεῖς, ὅπως καὶ σύμπασα σχεδὸν ἢ Οἰκουμένη, δοκιμάζεσθε ἐν θλίψει ψυχικαῖς καὶ στερησῆσιν ὑλικαῖς καὶ ἄλλαις κακουχίαις πολλαῖς. Οὕτως ἐπέτρεψεν ὁ Κύριος, ἵνα ὁ κόσμος δοκιμασθῇ καὶ τὸ θέλημα Αὐτοῦ σεβαστόν. Ἀλλ' ὁ Θεὸς ὁ Πανάγαθος καὶ πολυεὐπλαγχνος θὰ εὐδοκήσῃ ἵνα καταπέμψῃ καὶ πάλιν τὴν εἰρήνην καὶ οἱ ἄγροι θὰ ἀποκτήσωσιν εὐφορίαν καὶ ἐπὶ τὸν κόσμον θ' ἀνατελεῖ ὁ ἥλιος τῆς χαρᾶς, ὅστις θὰ ξηράνη τὰ δάκρυα. θὰ ἐξυγιάνῃ τὴν νοσοῦσαν ἀτμόσφαιραν, θὰ γονιμο-

ποίησιν τὸν μόχθον τῶν ἐργαζομένων καὶ θ' ἀποδώξῃ τὰς ἀνηουχίας τῆς τεταραγμένης ἀνθρωπίνης ψυχῆς.

Μέχρις ὁμοῦ τῆς ἡμέρας ἐκείνης, τὴν ὁποίαν πάντες εὐχόμεθα πρὸς Κύριον ταχεῖαν, ἴστασθε μετ' ἀλλήλων ἐν πίστει ἀρραγεῖ καὶ ἀγάπῃ ἀνυποκρίτῳ, ἀλλήλους παραμυθούντες, διδάσκοντες, ἐπικουροῦντες ἐλπίζοντες ἐπὶ τῷ ἔλεος καὶ τὴν μακροθυμίαν τοῦ Κυρίου. Τὴν κοινὴν δυσπραγίαν μόνον διὰ κοινῶν πράξεων καὶ διὰ κοινῶν θυσιῶν καὶ δι' ἀμοιβῆς βοηθείας δυνάμεθα ν' ἀντιμετωπίσωμεν, πάντοτε θεδαίως τῇ εὐλογίᾳ καὶ συνάρσει τοῦ Παναγίου Θεοῦ, ὅστις τὰ πάντα πανσόφως διευθύνει καὶ ἐξοικονομεῖ, ὥστε μηδὲν νὰ εἶναι ἀθεράπευτον καὶ μηδεμίαν συμφορὰ νὰ παραμένῃ ἀνευ παραμυθίας.

Πρὸς τοῦτο καὶ εἰδικώτερον, οἱ σχῆμα λειτουργοῦ τοῦ Ἰψίστου περιδεημένοι ὀφείλουσι νὰ παραδειγματίζωσι τὸ παράδειγμα τῆς θυσίας ὑπὲρ τῶν πιστῶν, παρηγοροῦντες τοὺς δυστυχεῖς, τονοῦντες τοὺς ψυχικῶς κλονιζομένους, ἐνισχύοντες τοὺς ἐν ἀπογνώσει, διαφωτίζοντες τοὺς ὀλιγοπίστους, βοηθοῦντες ἔργῳ τοὺς ἐνδεεῖς. Ὑπὸ τὰς παρούσας χαλεπὰς συνθήκας, ἢ πράξις εἶναι τόσῳ μεῖζον τοῦ λόγου ὅσῳ ἢ γόνιμος ἀγάπη τῆς στειραίας συμπαθείας.

Ἐπειτα, ὁ πόλεμος κατέλιπεν εἰς τὴν κοινωνίαν πληγὰς θαθείας καὶ ἀθεραπεύτους. Εἶναι πολλαί, πάμπολλαι αἱ οἰκογένειαι, αἵτινες παρέμειναν ἀνευ προστάτου καὶ ἀδυνατοῦσι νὰ ζήσωσιν ἐξ ἑαυτῶν. Εἶναι πολλοὶ οἱ ἡρωικοὶ ἀνάπηροι, οἱ ὅποιοι ἐκ τοῦ λόγου τούτου στεροῦνται τῶν ὕλικῶν αγαθῶν τῆς ζωῆς, τὰ νήπια καὶ τὰ θρέφῃ, τὰ ὅποια παρέμειναν ἀνευ γονέων. Εὐρεθῆτε πλησίον αὐτῶν, παρὰ τὸ προσκεφάλαιον, παρὰ τὸ λίκνον ἢ παρὰ τὸ φορεῖον αὐτῶν. Βοηθήσατε, παρηγορήσατε, ἐνθαρρύνετε πάντας τούτους τοὺς ἀποκλήρους. Εἶναι ἀδελφοὶ ἡμῶν, οἵτινες ἐπὶ πλεόν, ἠγωνίσθησαν τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν ὑπὲρ τῆς κοινῆς Μητρὸς Πατρίδος. Καὶ εἶναι ἄξιοι πάσης θυσίας ἐκ μέρους μάλιστα ἐκείνων, οἵτινες δὲν κατέβηλον ἐν πολέμῳ τὴν ἴσῃν μερίδα τῶν θυσιῶν.

Οἱ λοιποὶ ἀδελφοὶ χριστιανοὶ ὀφείλουσι νὰ συντρέχωσι πάσῃ δυνάμει τοὺς λειτουργοὺς τοῦ Ἰψίστου εἰς τὴν δυσχερῆ ταύτην προσπάθειαν. Ἄς θεωρήσωμεν τὸ πάθημα τῶν ἄλλων ὡς ἰδικόν των πάθημα. Τί θὰ ἠθέλον νὰ πράττωσιν οἱ ἄλλοι δι' αὐτούς; Αὐτὸ πρέπει νὰ πράττωσι καὶ οἱ ἴδιοι πρὸς οὐδὲν λογιζόμενοι καὶ κόπους καὶ θλίψεις καὶ θυσίας. Ἄς ἐνεργῶσιν ὡς πιστοὶ ὁπαδοὶ Ἐκείνου, ὅστις ὑπέστη τὸν σταυρικὸν θάνατον ὑπὲρ ἡμῶν πάντων ἵνα ῥύσῃται τὸ ἀνθρώπινον γένος ἀπὸ τοῦ θύνατος τοῦ πονηροῦ καὶ ἀπὸ τὸν ζόφον τῆς ἁμαρτίας. Ὁ Κύριος πολλαπλασίονα θ' ἀποδώσῃ εἰς αὐτούς καὶ εἰς τὰ τέκνα αὐτῶν τὸν καρπὸν τῆς τοιαύτης ἀγάπης πρὸς τὸν πλησίον.

Ἴνα δὲ εὐφορὸς ἀναδειχθῇ ἡ κοινὴ αὕτη προσπάθεια πρὸς ἀνακούρσιον τῶν πασχόντων, εἶναι ἀνάγκη τὰ εἰς Χριστὸν πιστευόντα τέκνα τῆς Ἐκκλησίας νὰ ἀγαπῶσι δι' ὅλης τῆς ψυχῆς αὐτῶν καὶ νὰ συνεργάζονται ἐν συμπνοίᾳ ἀδιαταράκτῳ καὶ ἐν πίστει ἀπαρασαλεύτῳ. Διότι ἡ σύμπνοια στηρίζει θεμέλια οἰκῶν, ἢ δὲ ἀγάπη δικαιοῦναι καὶ καθαγιάζει τὸν μό-

χθον τοῦ κοπιῶντος. Σήμερον δὲ, εἴπερ ποτε καὶ ἄλλοτε, ἐπιδεόμεθα ἀγάπης, ἵνα μὴ μόνοι ἀποπλανηθῶμεν, ὡσπερ τὰ θηρία, εἰς ἀτραποὺς σκοτεινὰς καὶ εἰς φιλαυτίαν, ἀλλοτρίαν πρὸς τὴν ιδιότητα τοῦ χριστιανοῦ. Οὐδεὶς δύναται νὰ ζήσῃ εὐτυχῆς εἰς οἶκον ἠρειπωμένον. Οὕτω καὶ ὁ ἀδιάφορος πρὸς τὴν ἐντολήν τῆς Ἀγάπης, ὅταν τὸ σύνολον δυστυχῇ, θὰ συντριβῇ ὑπὸ τὸ βάρος τῆς κοινῆς δυστυχίας.

Ὅθεν παρακαλοῦμεν πατρικῶς πάντας ὑμᾶς ἐπὶ ἔργα ἀγάπης καὶ ἐπὶ θυσίας ὑπὲρ τοῦ πλησίον, ἕρον ἀπαραίτητον τιθέμενοι τὴν μετ' ἀλλήλων πνευματικὴν κοινωνίαν καὶ τὴν ἀδιάρηκτον ἐνότητα ἐν τῇ Ἁγίᾳ ἡμῶν Πίστει καὶ τῇ πρὸς Κύριον εὐλαθείᾳ. Ὅτι Οὗτος ἐμπνέει τοὺς εἰς Αὐτὸν πιστευόντας καὶ στηρίζει καὶ κρατύνει καὶ εὐλογεῖ, ἐπιδαφιλεύων πᾶσαν Αὐτοῦ τὴν ἀπειρον ἀγάπην καὶ τοὺς ἀνεξαντλήτους Αὐτοῦ οἰκτιρισμοὺς. Οὕτω δὲ καὶ ἡ θεοφύλακτος Ἐκκλησία Αὐτοῦ θὰ δυνηθῇ νὰ παραμείνῃ ἕσσει στερεὰ καὶ ἀρραγῆς, τὰ νοσία ἑαυτῆς στοργικῶς ἐπισυνάγουσα καὶ κατὰ πάσης πονηρᾶς βουλῆς καὶ παντὸς δεινοῦ ἀγρύπνως φρουροῦσα, πάντας δ' ἡμᾶς προπαρασκευάζουσα τοῦ καταξιωθῆναι, ἐν εἰρήνῃ καὶ ἀγάπῃ, τῆς ἐπουρανοῦ βασιλείας τοῦ Θεοῦ, Ὁ ἔφ' ὑμᾶς ἡ εὐλογία καὶ τὸ ἀπειρον ἔλεος.

Διάπυρος πρὸς Κύριον εὐχέτης

† Ο ΑΘΗΝΩΝ ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ

Η ΠΡΩΤΗ ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

Τὴν Κυριακὴν τῶν Ἁγίων Πατέρων τῆς Δ' Οἰκουμένης Συνόδου (13 Ἰουλίου) ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος ἐτέλεσε τὴν πρώτην λειτουργίαν ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῷ πανηγυρικῶς, τῇ συμμετοχῇ τῶν Ἀρχιερέων μελῶν τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου, τῆς Μείζονος Ἱερᾶς Συνόδου, καὶ τῶν παρεπιδημούντων Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν Ζιχνῶν κ. Ἀλεξάνδρου, Σερρών κ. Κωνσταντίνου καὶ Ἀρτης κ. Σιπυρίδωνος.

Τὸν Μακαριώτατον, προσελθόντα εἰς τὸν Ναόν, ὑπεδέχθησαν εἰς τὰ Προπύλαια δεκάς ἀρχιμανδριτῶν καὶ πρεσβυτέρων. Ὁ Μακαριώτατος ἐνεδύθη τὰ ἱερά Αὐτοῦ εἰς τὸ Κέντρον τοῦ Ναοῦ.

Μετὰ τὴν δοξολογίαν, ἀνεγνώσθη ὑπὸ τοῦ Ἀρχιεπισκοπῆς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἢ Ποιμαντορικῆς Ἐγκύκλιος τοῦ Ἀρχιεπισκόπου πρὸς τὸν Κλήρον καὶ τὸ χριστεπώνυμον πλήρωμα τῆς Ἀγιωτάτης Ἀρχιεπισκοπῆς, ἡ ὁποία ἠκούσθη με ζωντανὴν συγκίνησιν διὰ τὸν ἐντονον παλμόν τῆς καὶ τὰς περιλαμβανομένας ὑψηλὰς υποθήκας τοῦ Ποιμενάρχου.

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ Ἱεροῦ Ἐδαγγελίου, ὁ Μακαριώτατος ὠμίλησεν ἀπὸ τῆς Ὁραίας Πύλης, ἐξ ἀφορμῆς τῆς εὐαγγελικῆς περίκοπῆς περὶ πίστεως καὶ καλῶν ἔργων, ἐξάρας τὴν αὐτοθυσίαν τῶν Ἁγίων

Πατέρων καὶ τὴν ἀξίαν τῶν καλῶν ἔργων ὡς τοῦ προσφυστέρου τρόπου ἐκδηλώσεως τῆς πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπης κατὰ τὴν ἐντολὴν τοῦ Κυρίου.

Ὁ Μητροπολιτικὸς Ναὸς ἦτο ἀπὸ ὄρθρου θαθέος κατάμεστος ἐκκλησιάσματος πάσης τάξεως, τὸ ὅποιον προσήλθεν ἵνα γνωρίσῃ τὸν Ποιμενάρχην του, παρέμεινε δὲ μέχρι τῆς μεσημβρίας, ὅτε ἔληξεν ἡ θεία λειτουργία, ἵνα λάβῃ τὸ ἀντίδωρον ἐκ τῶν χειρῶν Του.

Ἡ λειτουργία διεξήχθη μετὰ μεγαλοπρεπειᾶς ὀντως μοναδικῆς καὶ κατανοητικῆς τυπικότητος. Τὴν λειτουργίαν παρηκολούθουν ἀπὸ τοῦ Ἁγίου Βήματος οἱ Σεβ. Μητροπολίται Τρίκκης καὶ Σταγῶν κ. Πολύκαρπος καὶ ὁ πρῶν Χίου κ. Πολύκαρπος. Μεταξὺ τοῦ Ἐκκλησιάσματος παρευρίσκειτο ὁ Ἀντιπρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως καὶ Ὑπουργὸς τῶν Ἐργασιασμάτων κ. Λογοθετόπουλος, ὁ Γενικὸς Διευθυντὴς τοῦ Ὑπουργείου Ἐργασιασμάτων κ. Ἰω. Πολυγένης, ὁ Ἐπίτροπος τῆς Ἐπικρατείας παρὰ τῆ Ἱερᾷ Συνόδῳ κ. Δ. Πετρακάκος, Καθηγηταὶ Πανεπιστημίου, Ἀκαδημαϊκοί, Σύμβουλοι Ἐπικρατείας καὶ πλείστοι ἀνώτατοι τιτοῦχοι τῆς πολιτικῆς καὶ στρατιωτικῆς Ἱεραρχίας, ἔτι δὲ πλείστοι ἀνάπηροι, διακομισθέντες διὰ φορεῶν καὶ παραμεινάντες μέχρι τέλους νὰ λάβουν τὸ ἀντίδωρον καὶ τὴν εὐλογίαν τοῦ Μακαριωτάτου, Ὅστις παρέσχε ταύτην εἰς ἕνα ἕκαστον αὐτῶν, πλησιάζων τὸ φορεῖόν των.

Μετὰ τὴν ἀπόλυσιν, ἡ Α. Μ., οἱ Σεβ. Μητροπολίται καὶ οἱ λοιποὶ ἐπίσημοι μετέβησαν εἰς τὴν Ἱεράν Ἀρχιεπισκοπὴν, ὅπου καὶ παρέμειναν ἐπ' ἄλλογον παρὰ τῆ Μακαριωτάτῃ.

ΤΑ ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ

Ἀπὸ τῆς πρωίας τῆς Δευτέρας, 7ης Ἰουλίου καὶ ἐπὶ ὀλόκληρον τὴν ἑβδομάδα, ὁ Μακαριώτατος ἐδέχετο τὰ συγχαρητήρια τῶν πιστῶν, οἵτινες προσήρχοντο εἰς τὴν Ἱεράν Ἀρχιεπισκοπὴν κατὰ πυκνὰς ομάδας μέχρι τῶν πρώτων μεταμεσημβρινῶν ὥρων Ἀνθρωποὶ πάσης κοινωνικῆς τάξεως προσήρχοντο καὶ ἀνέμενον ὑπομονητικῶς τὴν σειράν των, ἵνα ἀσπασθοῦν τὴν χεῖρα καὶ λάβουν τὴν εὐλογίαν τῆς Αὐτοῦ Μακαριότητος. Μεταξὺ τῶν προσελθόντων περιλαμβάνονται πρῶν ἀρχηγοὶ πολιτικῶν κομμάτων, Σύμβουλοι Ἐπικρατείας, ὁ Πρύτανης, ὁ Προπρύτανης καὶ πλείστοι καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου, ἀκαδημαϊκοί, καθηγηταὶ τοῦ Ε. Μ. Π. καὶ λοιπῶν Ἀνωτάτων Σχολῶν, τὸ Δικαστικὸν Σῶμα, ἀνώτατοι δημόσιοι ὑπάλληλοι, προεδρεῖα ἐνοριακῶν ἐπιτροπῶν, τῶν Ἐπιμε-

λητηρίων καὶ Συλλόγων καὶ πλείστων ἄλλων ὀργανώσεων φιλανθρωπικῶν καὶ κοινωνικῶν.

Ἐπίσης κατὰ χιλιάδας λαμβάνονται εἰς τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν τὰ συγχαρητήρια τηλεγραφήματα καὶ ἐπιστολαί.

ΣΥΣΚΕΨΙΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΩΝ ΕΝ ΤΗ, Ι. ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ, ΥΠΟ ΤΗΝ ΠΡΟΕΔΡΙΑΝ ΤΗΣ Α. Μ.

Τὴν 11ην π. μ. τῆς Δευτέρας, 14 Ἰουλίου, συνεκροτήθη ἐν τῇ Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῇ, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Μακαριωτάτου, σύσκεψις τῶν ἐν Ἀθήναις εὐρισκομένων Μητροπολιτῶν, προκειμένου οὗτοι ν' ἀναχωρήσουν διὰ τὰς ἔδρας των.

Κατ' αὐτὴν ἀνηλλάγησαν σκέψεις ἐπὶ τῶν ἀπαροχολούντων τὴν Ἐκκλησίαν γενικῶν ζητημάτων, ἰδιαίτερας δὲ ἐπὶ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ ἔργου τῆς Κοινωνικῆς Προνοίας, εἰς τὴν ὁποίαν ἐκρίθη, ὅτι ἡ συμβολὴ τῆς Ἐκκλησίας ἀποτελεῖ τὴν ἀσφαλεστέραν ἑγγύησιν τῆς ἐπιτυχοῦς διεξαγωγῆς αὐτῆς.

Λεπτομέρειαι τῆς συσκέψεως θὰ γραφοῦν εἰς τὸ προσεχὲς φύλλον.

— Π Α Ρ Α Ρ Τ Η Μ Α —

ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ ΕΚΛΟΓΗΣ ΙΕΡΕΩΝ

Ἱ. Μητρόπολις Ἡλείας

Ἐχόντες ὑπ' ὄψει τὰ ἄρθρα 46, 47, 48 καὶ 63 τοῦ ὑπ' ἀρ. 2200]1940 Α. Νόμου «περὶ ἱερῶν ναῶν καὶ ἐφημερίων», καλοῦμεν τοὺς ἐπιθυμοῦντας νὰ ἱερατεῦσωσιν, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς σήμερον, ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ ἁρθρου 48, τοῦ ὡς ἄνω Νόμου, ὀριζόμενα πιστοποιητικὰ προσόντων αὐτῶν, ὡς καὶ πιστοποιητικὸν κοινωνικῶν φρονημάτων, ἵνα προδῶμεν εἰς τὴν ἀνακλήρουσιν ὑποψηφίων ἐφημερίων τῶν χηρευουσῶν θέσεων ἐν τοῖς χωρίοις : 1) Ἀνθῶν, 2) Κελεβῆ, 3) Κέντρον καὶ 4) Σκληδα, ὡς καὶ ὑποψηφίου διακόνου ἐν τῇ Ἱερῇ ναῷ ἁγίου Νικολάου τῆς πόλεως Πύργου. Ἐν Πύργῳ τῇ 24 Ἰουνίου 1941 † Ὁ Ἡλείας Ἀντώνιος

Ἱ. Μητρόπολις Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης

Χηρευούσης τῆς ἐνορίας Καστροσυκιάς, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὴν θέσιν ταύτην ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ σήμερον ὑποβάλλωσιν ἡμῖν αἰτήσιν μετὰ τῶν σχετικῶν δικαιολογητικῶν συμφώνως τῇ Νέμῳ 2200]1940 διὰ νὰ προδῶμεν εἰς τὴν ἀνακλήρουσιν αὐτῶν ὡς ὑποψηφίων. Ἐν Πρεβέζῃ τῇ 16 Ἰουνίου 1941.

† Ὁ Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης Ἀνδρέας

Ἱ. Μητρόπολις Χίου

Κινοθεσίας τῆς ὀργανικῆς θέσεως ἐφημερίου τῆς ἐνορίας τοῦ ἱεροῦ ναοῦ Ἐθαγγελιστρίας τοῦ Δήμου Χίου, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὴν ἐφημεριακὴν ταύτην θέσιν ὅπως δι' αἰτήσεώς των καὶ ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ ἁρθρου 47 τοῦ Ἀναγκαστικοῦ Νόμου 2200 «περὶ ἱερῶν ναῶν καὶ ἐφημερίων» προβλεπόμενα δικαιολογητικὰ ἔγγραφα. Ἐν Χίῳ τῇ 14ῃ Ἰουνίου 1941. † Ὁ Χίου Ἰωακὴμ

Ἐμβάσματα καὶ συνδρομαὶ ὑπὲρ τοῦ Δελτιοῦ ἀπευθύνονται διὰ ταχυδρομικῆς ἐπιταγῆς πρὸς τὸν Διαχειριστὴν καὶ Νικήταν Σταθόπουλον, ὅπισθεν αὐτῆς σημειουμένου τοῦ σκοποῦ δι' ὃν ἀποστέλλεται.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ : Π. Σ. ΜΑΝΩΛΕΣΗΣ

Ἐν Ἀθήναις τύποις «Φοίνικες» Λεωνόπου 4.